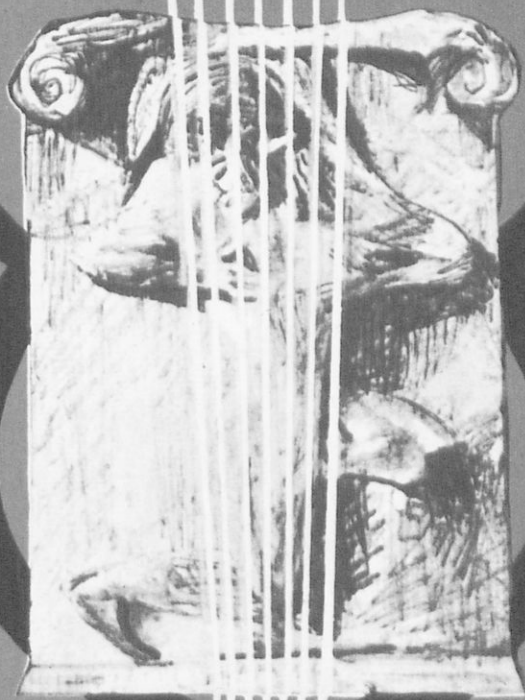

ΠΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ — ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
592

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1967

B

2A
13

ΕΕΕ

Κρητικός (Βίωμα. Δ)

ΑΡΧΑΙΑ Β/θ = 34

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

B

23 ΙΑ

ΕΣΣ

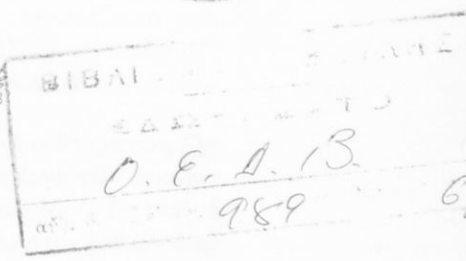
ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ
ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ Γ. ΤΣΕΛΙΟΥ

Κρητικός (Βικτ. Δ.)

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ — ΑΘΗΝΑΙ 1967

002
31E
B22B
592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Ν. ΑΙΤΩΛΟΑΡΧΑΝΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΤΑΙ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΕΙΣ Ἀ Γ ρ ῶ Γ Η

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἐκαλλιέργησαν θαυμασίως ὅλα τὰ εἶδη τοῦ γραπτοῦ λόγου. Τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων δεικνύουν, ὅτι καὶ ἡ ποίησις καὶ ὁ πεζὸς λόγος ἔφθασαν εἰς ὑψιστον βαθμὸν ἀναπτύξεως.

Καὶ ἡ μὲν ποίησις γενικῶς προηγήθη τοῦ πεζοῦ λόγου,

διότι αὐτὴ εἶναι προῖόν φαντασίας, τὴν ὁποίαν εἶχε πλουσίαν ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐνῶ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὀριμότητα σκέψεως καὶ ἀκρίβειαν ἐκφράσεων.

Εἰδικώτερον δὲ ἢ ἐπικὴ ποίησις εἶναι τὸ ἀρχαιότερον εἶδος, ἀναπτύχθην πρὸ τῆς λυρικῆς καὶ τῆς δραματικῆς, διότι οἱ Ἕλληνες, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεκράτουν ἀκόμη αἱ παλαιαὶ βασιλεῖαι, ἐτέρποντο ἀκούοντας τὰς μυθικὰς παραδόσεις περὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἡρώων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆγον τὸ γένος των οἱ ἄνακτες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἡ λυρικὴ ποίησις ἀνεπτύχθη βραδύτερον τῆς ἐπικῆς. Καὶ εἶχε μὲν καὶ αὐτὴ τὴν ἀρχὴν παλαιότατα εἰς τὰ ἄσματα τοῦ λαοῦ ἐν ἀτέχνῳ ἢ δημῳσεί ποιήσει (ιδίως εἰς θρησκευτικὰ ἄσματα πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Ἀπόλλωνος), ἀλλ' ὡς ἔντεχνον εἶδος ἡ λυρικὴ ποίησις ἤρχισεν ἀναφαινομένη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Η' π.Χ. αἰῶνος, ἦτοι πολὺ μετὰ τὴν ἐπικὴν.

Ἡ ἐκδήλωσις καὶ αὐτῆς ἐγένετο εἰς προσήκοντα τόπον καὶ χρόνον. Κάτω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας «μὲ τὸ γλυκύτερον κλίμα τοῦ κόσμου» οἱ Ἕλληνες εἶχον ἰδρῶσει μεγάλας καὶ πλουσίας πόλεις. Εἰς ἐλευθέρας καὶ ἀκμαζούσας πολιτείας οἱ παιητικοὶ Ἴωνες ἐπλημμυρίζοντο ἀπὸ συναισθήματα, τὰ ὅποια ἐζήτουν νὰ ἐξωτερικευθοῦν. Ἡσθάνοντο βαθύτατα τὴν ἀνάγκην καὶ εἶχον πλήρη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ πλουσίου ψυχικοῦ των κόσμου.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν δημιουργικὴν ἐποχὴν εὗρέθησαν ἄνδρες ἔχοντες τὴν ἰκανότητα ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ ἤρχισαν οὕτω τὴν πρώτην ἔντεχνον λυρικὴν δημιουργίαν. Ἀπὸ τότε βαθμηδὸν ἡ λυρικὴ ποίησις προήχθη μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ε' αἰῶνος, ὅτε ἐφθασεν εἰς ὑψίστην ἀκμὴν, διαδοθεῖσα εἰς ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ὁ ἐσωτερικὸς ψυχικὸς κόσμος, τὸν ὁποῖον ἐκφράζει ἡ λυρική ποίησις, εἶναι ποικίλος. Σκέψεις, ἰδέαι, συναισθήματα καὶ πάθη διάφορα (χαρὰ, λύπη, ἐνθουσιασμός, ἀπογοήτευσις, ὀρμὴ πρὸς δρᾶσιν, ἀπελπισία, θαυμασμός, ἀγάπη, ἔχθρα, τόλμη, φόβος καὶ τόσα ἄλλα) πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐξωτερικεύονται διὰ τῶν προϊόντων τῆς ποιήσεώς του. Ἐπειτα καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐξωτερικεύσεως ποικίλλουν. Τὰ μέτρα, οἱ ῥυθμοί, ἡ γλῶσσα, ἡ ἀπαγγελία ἢ ἡ μετὰ μουσικῆς ἔκφρασις τῶν λυρικῶν ποιημάτων ποικίλλουν ἐπίσης.

Τοιοιούτρόπως ἡ λυρική ποίησις, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται, διακρίνεται εἰς τέσσαρα κύρια εἶδη: εἰς τὴν **ἐλεγειακὴν**, τὴν **ιαμβικὴν**, τὴν **μελικὴν** καὶ τὴν **χορικὴν**. Τὰ εἶδη ταῦτα διεμορφώθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἀλληλοδιαδόχως, ἕκαστον δ' ἐξ αὐτῶν προῆλθεν ἐκ τοῦ προηγουμένου κατὰ φυσικὴν καὶ κανονικὴν πρόοδον μὲ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τοῦ νοήματος καὶ ἰδίως τοῦ μέτρου. Διότι τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον στοιχεῖον εἰς τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν, διαδοχικῶς μεταβαλλόμενον καὶ πλατυνόμενον ἔφθασεν ἀπὸ τὸν ἀπλούστατον ἐλεγειακὸν τύπον εἰς τὰ τεχνικώτατα καὶ ποικιλώτατα συστήματα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τὸ πρῶτον προϊόν τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ **ἐλεγεία**, ἐξ ἧς καὶ ἡ ποίησις λέγεται **ἐλεγειακή**.

Ἡ ἐλεγεία εἶναι δημιούργημα τῶν Ἰώνων καὶ ἐμφανίζεται κατὰ τὸ 700 - 600 π.Χ. Ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λέξεως **ἔλεγος**, ἡ ὁποία ἐσήμαινεν ἄσμα θρηνώδες, ἀδόμενον πρὸς αὐλόν. Ἐπομένως ὁ ἀρχικὸς χαρακτήρ τῆς ποιήσεως ταύτης ἦτο μᾶλλον θρηνώδης. Βραδύτερον ὁ κύκλος τῆς ἐλεγείας ἐπεξετάθη καὶ δὲν ἐξέφραζεν αὐτὴ μόνον

θρῆνον, ἀλλὰ καὶ οἰανδήποτε σφοδρὰν ψυχικὴν συγκίνησιν, ἦτοι χαρὰν, λύπην, ἔρωτα, ἐνθουσιασμὸν καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν ἐλεγείαν ὑπάγεται καὶ τὸ **ἐπίγραμμα**, τὸ ὁποῖον εἶναι σύντομος ἐλεγεία, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓν ἢ δύο δίστιχα, σπανίως δὲ ἀπὸ περισσότερα.

Γλῶσσα τῆς ἐλεγείας εἶναι ἡ **ἰωνικὴ διάλεκτος**, ὅπως καὶ τοῦ ἔπους, μὲ πολλοὺς αἰολισμοὺς καὶ δωρισμοὺς. Κυριώτεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως εἶναι ὁ **Καλλίνος**, ὁ **Τυρταῖος**, ὁ **Μίμνερος**, ὁ **Σόλων**, ὁ **Ξενοφάνης**, ὁ **Θεόγνης**, εἰδικῶς δὲ τοῦ ἐπιγράμματος ὁ **Σιμωνίδης** ὁ **Κεῖος**. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Συγχρόνως πρὸς τὴν ἐλεγειακὴν διεμορφώθη εἰς χωριστὸν εἶδος καὶ ἡ **ιαμβικὴ ποίησις**, ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τὸν **ἴαμβον**, ὁ ὁποῖος ἐσήμαινε σκῶμμα καὶ σκωπτικὸν στίχον. Ὡστε ἀρχικῶς ἡ ἰαμβικὴ ποίησις ἦτο καθαρῶς σκωπτικὴ, χλευαστικὴ καὶ εἰρωνικὴ, προελθοῦσα ἀπὸ παλαιότατα δημώδη σκωπτικὰ ἄσματα, ἀνταλλασσόμενα μεταξὺ τῶν ἑορταστῶν τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου, οἱ ὁποῖοι ἐπετρέπετο νὰ σκώπτουν ἐλευθέρως ἀλλήλους.

Βραδύτερον ὅμως προσέλαβε μεγαλυτέραν εὐρύτητα. Καὶ εἶχε μὲν ὡς βάσιν τὸ σκῶμμα, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διόρθωσιν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων, ἤσχολεῖτο ὅμως καὶ μὲ κοινωνικὰ ἢ πολιτικὰ θέματα, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἀπὸ τὰς ταραχὰς καὶ τὰς ἔριδας, ἀπὸ τὸν σάλον καὶ τὴν τρικυμίαν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις, ὅπως καὶ ἡ ἐλεγεία, ἀνεπτύχθη εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ἐνῶ ὅμως ἡ ἐλεγεία, ὅπως προηγουμένως τὸ ἔπος, διεδόθη καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἑλληνικὰ φῦλα καὶ μετερρυθμίσθη κατὰ τὴν ἰδιοφυῖαν ἐκάστου τούτων, ἡ ἰαμβικὴ ποίησις παρέμεινεν ὡς τὸ κυρίως χαρακτηριστικὸν ἰωνικὸν εἶδος, μὴ δυνάμενον ν' ἀναπτυχθῆ παρά μόνον εἰς τοὺς ἐλευθεριάζοντας Ἰωνας.

Γλῶσσα καὶ τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος, διάφορος ὅμως τῆς ἐπικῆς καὶ τῆς ἐλεγειακῆς, ὡς μᾶλλον ἐγγυτέρα πρὸς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον. Σπουδαιότεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἰαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ὁ Ἄρχιλόχος καὶ ὁ Σημωνίδης ὁ Ἀμοργῖνος. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐλεγειακὴ καὶ ἡ ἰαμβικὴ ποίησις προπαρεσκευάσαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς **μελικῆς ποιήσεως**, ἡ ὁποία μετὰ τῆς χορικῆς ἀποτελεῖ τὴν κυρίως λυρικὴν ποίησιν. Σὺν τῷ χρόνῳ δηλαδὴ συνεδυσθῆ ἡ ποίησις μετὰ τῆς ὕλον ἐν προαγομένης μουσικῆς καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ποίησις συνοδευμένη ὑπὸ τῆς λύρας ἢ ἄλλου μουσικοῦ ὄργανου.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἐκαλλιεργήθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Αἰολέων, δι' ὃ καὶ καλεῖται **αἰολικὴ μελικὴ ποίησις** (ἢ **αἰολικὸν μέλος**). Μὲ τὸ νέον τοῦτο εἶδος ἡ ποίησις ἀνυψώθη πολὺ, ἠρῦνθη ἔτι περισσότερον ὁ κύκλος τῶν θεμάτων τῆς καὶ τὸ μέτρον ἔλαβε μεγάλην ποικιλίαν.

Γλῶσσα τῆς μελικῆς ποιήσεως εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ **αἰολικὴ διάλεκτος**. Ἐπιφανέστεροι δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ, γράψαντες εἰς Αἰολικὴν διάλεκτον, καὶ ὁ Ἀνακρέων, εἰς Ἰωνικὴν.

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Παραλλήλως πρὸς τὴν μελικὴν ποίησιν ἀνεπτύχθη καὶ ἡ λεγομένη **χορικὴ ποίησις**, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἄσμα ἦδετο συνοδείᾳ καὶ μουσικοῦ ὄργανου καὶ χοροῦ ὄρχουμένου. Ἀποτελεῖ δηλαδὴ αὕτη συνδυασμὸν ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως. Εἶναι ἐπομένως ἔτι τελειότερον εἶδος τῶν προηγουμένων καὶ ἐκφράζει συνθετώτερα συναισθήματα.

Ἡ συνοδεία τοῦ χοροῦ προσδίδει εἰς τὴν ποίησιν ὀμαδικώτερον χαρακτῆρα. "Ὡστε, ἐνῶ ἡ μελικὴ ποίησις ἐξωτερικεῖ τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς ἐνὸς ἀτόμου, τοῦ ποιη-

τοῦ, ἡ χορική ποίησις ἐκφράζει σκέψεις, συναισθήματα, πάθη καὶ πόθους τοῦ πλήθους, λαμβάνουσα κυρίως ὡς θέματα τὴν ἐξύμνησιν θεῶν, ἡρώων, νικητῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, εἰς ἑορτὰς καὶ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, προελθὼν ἀπὸ ἑορτᾶς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ἐκαλλιεργήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Δωριέων, οἱ ὅποιοι ἐκ χαρακτῆρος ὑπέτασσον τὸ ἄτομον εἰς τὴν ὁλότητα. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου ὠνομάσθη καὶ **δωρική μελικὴ ποίησις** ἢ **δωρικὸν μέλος**.

Γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως εἶναι κυρίως ἡ **δωρική διάλεκτος**, ὀνομαστότεροι δὲ ἐκπρόσωποι ταύτης εἶναι ὁ Σιμωνίδης (ὁ Κεῖος), ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ

Ὁ ἀναγνώστης τῶν περιεχομένων εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ποιημάτων θὰ προσκίψῃ ἐκ πρώτης ὄψεως εἰς τὰς ποικίλας διαφορὰς, τὰς ὁποίας παρουσιάζουν αἱ ἄλλαι διαλέκτοι ἀπὸ τὴν ἄττικὴν. Δύναται ὅμως νὰ ἐξοικειωθῇ εἰς αὐτάς, ἐὰν λάβῃ ὡς βᾶσιν τὴν ἄττικὴν διάλεκτον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων προσέξῃ τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὅποια παρουσιάζονται αἱ διαφοραὶ αὗται. Πρὸς διευκόλυνσίν του σημειώνομεν κατωτέρω τὰς σπουδαιότερας τῶν διαφορῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν ἄττικὴν.

Ἡ ἰωνικὴ διάλεκτος α) τρέπει τὸ μακρὸν α εἰς η: **ἡμέρη** (ἀντὶ **ἡμέρα**), **λίην** (ἀντὶ **λίαν**), **πενίη** (ἀντὶ **πενία**) κλπ.—β) συναιρεῖ συχνὰ τὸ εο εἰς ευ καὶ ὄχι εἰς ου: **μέχρι τευ** (ἀντὶ **μέχρι τοῦ**, δηλ. **μέχρι τίνος**), **ἐποίευν** (ἀντὶ **ἐποίουν**) κλπ.—γ) ἀφήνει πολλακίς ἀσυναίρετα τὰ φωνήεντα: **φάος** (ἀντὶ **φῶς**), **νόον** (ἀντὶ **νοῦν**), **τῶν δυσμενέων** (ἀντὶ **τῶν δυσμενῶν**) κλπ.—δ) προτιμᾷ τὰ ψιλὰ σύμφωνα: **ἀπίκετο** (ἀντὶ **ἀφίκετο**), **δέχομαι** (ἀντὶ **δέχομαι**) κλπ. ε) ἀλλάσσει τὸ π διὰ τοῦ κ εἰς τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἀντων. ἐπιρ: **κόσος**, **ὄκως**, **κῶς** (ἀντὶ **πόσος**, **ὄπως**, **πῶς**), **κότε**, **ὄκότε** (ἀντὶ **πύτε**, **ὀπότε**) κλπ.

Ἡ αἰολικὴ διάλεκτος α) ἔχει ψιλὴν εἰς ὅλα τὰ φωνήεντα: **ὀ**, **ῆ**, **ὕδωρ**, **ὕπο** κτλ.—β) ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὑπεράνω τῆς ληγούσης: **χειμῶν**, **μέγαλαι**, **ἄσπιδες**, **θῦμος**.—γ) σχηματίζει τὰ συνηρημένα ῥήματα εἰς —μι: **ὄρημι** (ἀντὶ **ὄρω**), **φίλημι** (ἀντὶ **φιλῶ**) κλπ.—δ) διατηρεῖ συχνὰ τὸ δίγαμμα: **Φέργον**, **Φίδω**, **Φέαγε** κλπ.—ε) ἐναλλάσσει τὰ φωνήεντα: **κρέτος** (ἀντὶ **κράτος**), **ὠρανος** καὶ **ὄρανος** (ἀντὶ **οὐρανός**), **κῆνος** (ἀντὶ **ἐκεῖνος**) καὶ ἐπίσης τὰ ὀδοντικά σύμφωνα μὲ τὰ χειλικὰ: **πέσσυρα** (ἀντὶ **τέσσαρα**), **πέμπε** (ἀντὶ **πέντε**), **φῆρ** (ἀντὶ **θῆρ**) κλπ.

Ἡ δωρικὴ διάλεκτος α) ἔχει τὸ α ἀντὶ τοῦ η: **ἄμέρα**, **σελάνα**, (ἀντὶ **ἡμέρα**, **σελήνη**).—β) συναιρεῖ τὸ αω εἰς α: **πολιτᾶν**, **μωσαῖν** (ἀντὶ **πολιτῶν**, **μουσαῶν**).—γ) ἔχει ῥηματικὰς καταλήξεις παρηλλαγμένας, ὥστε σχηματίζει τύπους: **λέγομες** (ἀντὶ **λέγομεν**), **τίθητι** (ἀντὶ **τίθησι**), **φατι** (ἀντὶ **φησί**), **φραντί** (ἀντὶ **φρασί**), **διδόμεν** (ἀντὶ **διδόνασι**) κλπ. δ) ἔχει πολλοὺς συνηρημένους μέλλοντας: **δωσῶ**, **θεραπευσῶ**, **ἰξοῦμαι** (ἀντὶ **δώσω**, **θεραπεύσω**, **ἰξομαι**) κλπ. ε) διατηρεῖ τοὺς ἀρχαιοπρεπεῖς τύπους τοῦ ἄρθρου: **τοί**, **ταί** (ἀντὶ **οί**, **αί**).

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο Ν
Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

Α'

Ε Λ Ε Γ Ε Ι Δ Κ Η Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

M E R O E T P L T O N
K E I M E N O N

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ Κ Α Λ Λ Ι Ν Ο Σ

1. ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΣΑΛΠΙΣΜΑ

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κότ' ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
ὦ νέοι; οὐδ' αἰδείσθ' ἀμφιπερικτιόνας
ὦδε λίην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

καὶ τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.

5

τιμῆν τε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι καὶ παίδων κουριδίης τ' ἀλόχου
δυσμένεσιν· θάνατος δὲ τότ' ἔσσεται, ὀκνότε κεν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ'· ἀλλὰ τις ἰθὺς ἴτω
ἔγχος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
ἔλσας, τὸ πρῶτον μειγνυμένου πολέμου.

10

Χοῦ γάρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶν
ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δημοτῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

15

ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπης δῆμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός,
τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθῃ·

λαῶ γάρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρός
θνήσκοντος, ζώων δ' ἄξιος ἡμιθέων·
20 ὡσπερ γάρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶσιν·
ἔρδει γάρ πολλῶν ἄξια μῦθος ἐών. X

Τ Υ Ρ Τ Α Ι Ο Σ

2 (1). ΥΠΟΘΗΚΗ

Τεθνάμεναι γάρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι μαρνάμενον.
τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
5 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
παισὶ τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
ἔχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσειται, οὓς κεν ἵκηται
χρημοσύνη τ' εἰκῶν καὶ στυγερῆ πενήνῃ,
αἰσχύνει τε γένος, κατὰ τ' ἀγλὰν εἶδος ἐλέγχει,
10 πᾶσα δ' ἀτιμίῃ καὶ κακότης ἔπεται

εἰ δ' οὕτως ἀνδρὸς τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὥρῃ
γίγνεται, οὐτ' αἰδῶς οὐτ' ὅπις οὐτ' ἔλεος,
θυμῷ γῆς πέρι τῆσδε μαχώμεθα καὶ περὶ παίδων

θνήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες, 15
μηδὲ φυγῆς αἰσχροῦς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι·
τοὺς δὲ παλαιότερους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἔλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς. 20

αἰσχρὸν γάρ, δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη παλιόν τε γένειον,
θυμὸν ἀποπνείοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
καὶ χροῖα γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν, 25
ὄφρ' ἐρατῆς ἀγλαὸν ἄνθος ἔχη·
ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν,
ζῶος ἐών, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών.

ἀλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χειῖλος ὁδοῦσι δακνών. 30

3 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ

Οὐτ' ἂν μνησαίμην οὐτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην
οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαιοδοσύνης,
οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
νικῶν δὲ θεῶν Θρηάκιον Βορέην, 5
οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἶη,
πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον,
οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἶη,
γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μελιχόγηρυν ἔχοι,

- οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς·
10 οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εἰ μὴ τετλαίῃ μὲν ὄρων φόνον αἱματόεντα
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος,
ἥδ' ἀρετῇ, τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
15 ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλῃ τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μὲν
νωλεμέως, αἰσχροῦς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθηται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
θαρσύνῃ δ' ἔπεσιν τὸν πλησίον ἀνδρα παρεστῶς·
20 οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ·
αἴψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
τρηχειάς, σπουδῇ τ' ἔσχεθε κῦμα μάχης·
αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὤλεσε θυμὸν,
ἄστυ τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὐκλείσας,
25 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος,
τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι ἠδὲ γέροντες,
ἀργαλέῳ τε πτόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις·
καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποισ' ἀρίσημοι
30 καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω,
οὐδέ ποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἑὼν γίγνεται ἀθάνατος,
ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος Ἄρης ὀλέσῃ.
35 εἰ δὲ φύγῃ μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἔλῃ,

πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἠδὲ παλαιοί,
 πολλά δὲ τερπνὰ παθῶν ἔρχεται εἰς Ἄϊδην·
 γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
 βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει,
 πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἳ τε κατ' αὐτὸν
 εἴκουσιν χῶρης οἳ τε παλαιότεροι.

40

ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
 πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθιῆς πολέμου.

4 (3). ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ

Ἄγετ', ὦ Σπάρτας εὐάνδρω
 κῶροι πατέρων πολιατᾶν,
 λαιᾶ μὲν ἵτυν προβάλεσθε,
 δόρυ δ' εὐτόλμως ἀνσχεσθε
 μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
 οὐ γὰρ πάτριον τᾶ Σπάρτα.

5

5 (1). Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ ΑΣΠΙΣ

Ἄσπιδι μὲν Σαίων τις ἀγάλλεται, ἦν παρὰ θάμνω
 ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων·

αὐτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος· ἀσπίς ἐκείνη
ἐρρέτω· ἐξαῦτις κτήσομαι οὐ κακίω.

6 (2). ΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝ ΟΙ ΘΡΗΝΟΙ

Κήδεα μὲν στονόεντα, Περικλέες, οὔτε τις ἀστῶν
μειφόμενος θαλῆς τέρψεται οὐδὲ πόλις·
τοίους γὰρ κατὰ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
ἔκλυσεν· οἰδαλέους δ' ἀμφ' ὀδύνησ' ἔχομεν
5 πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ὦ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἄλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τάδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτράπεθ', αἱματόεν δ' ἔλκος ἀναστένομεν,
ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείφεται· ἀλλὰ τάχιστα
10 τλήτε γυναικεῖον πένθος ἀπώσάμενοι.

Μ Ι Μ Ν Ε Ρ Μ Ο Σ

7 (1). Η ΝΕΟΤΗΣ

Ἐμεῖς δ' οἶά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὦρη
ἔαρος, ὅτ' αἴψ' αὐγῆσ' αὖξεται ἥελιου,
τοῖσ' ἔκελοι πῆχυιον ἐπὶ χρόνον ἄνθεσιν ἤβης

τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν
οὔτ' ἀγαθόν. Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι, 5
ἥ μὲν ἔχουσα τέλος γήρατος ἀργαλέου,
ἣ δ' ἐτέρη θανάτοιο· μίνυνθα δὲ γίγνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται ἡέλιος.

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὄρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι βέλτιον ἢ βίος· 10
πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται· ἄλλοτε οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει·
ἄλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδεύεται, ὧν τε μάλιστα
ἱμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Αἴδη·
ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον· οὐδέ τις ἔστιν 15
ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

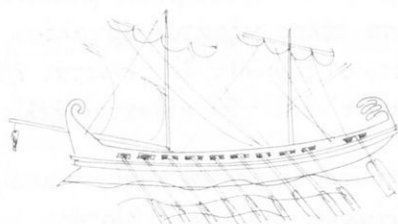

8 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροίην βέει ἄσπετος ἰδρώς,
πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὀμηλικίης
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλόν, ἐπεὶ πλέον ὠφελεν εἶναι·
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὡσπερ ὕναρ 5
ἥβη τιμήεσσα· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον
γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν ὁμῶς καὶ ἄτιμον, ὃ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἄνδρα,
βλάπτει δ' ὀφθαλμούς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

Ξ Ο Λ Ω Ν

9 (1). ΣΑΛΑΜΙΣ

Αὐτὸς κήρυξ ἦλθον ἀφ' ἱμερτῆς Σαλαμῖνος
κόσμον ἐπέων ὠδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

εἶην δὴ τότε' ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινήτης
ἀντὶ γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος·
5 αἴψα γὰρ ἂν φάτις ἦδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο·
«Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιναφετῶν!».

ἴομεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ἱμερτῆς, χαλεπὸν τ' αἶσχος ἀπωσόμενοι.

10 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἡμετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὐ ποτ' ὀλεῖται
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·
τοίη γὰρ μεγάλθυμος ἐπίσκοπος ὄβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χειῖρας ὑπερθεν ἔχει·

5 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίησιν
ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἐτοῖμον

ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλά παθεῖν·
οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον οὐδὲ παρούσας
εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ. 10

.....
πλουτοῦσιν δ' ἀδίκουσ' ἔργμασι πειθόμενοι.
.....

οὔθ' ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἀρπαγῆ ἄλλοθεν ἄλλος,
οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,
ἢ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα πρὸ τ' ἐόντα, 15
τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτετισσόμενη.

τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἄφυκτον·
ἐς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην,
ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὔδοντ' ἐπεγεῖρει,
ὅς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην· 20
ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστν
τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖσ' ἀδικοῦσι φίλαις.

ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά· τῶν δὲ πενιχρῶν
ἰκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἄλλοδαπὴν
πραθέντες δεσμοῦσί τ' ἀεικελίοισι δεθέντες, 25
καὶ κακὰ δουλοσύνης στυγνὰ φέρουσι βίᾳ.
οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστω,
αὔλαιοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
ὕψηλόν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορεν, εὔρε δὲ πάντως,
εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῷ ἢ θαλάμου. 30

ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ὥς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
εὐνομίη δ' εὐκοσμία καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει
καὶ θ' ἅμα τοῖσ' ἀδίκουσ' ἀμφιτίθησι πέδας·

- 35 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
αὐαίνει ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς ὑπερήφανά τ' ἔργα
πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίας,
παύει δ' ἀργαλέης ἐριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
40 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτά.

11 (3). ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

- Μνημοσύνης καὶ Ζηνός Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
Μοῦσαι Πιερίδες, κλυτέ μοι εὐχομένω·
ὄλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθὴν·
5 εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοισ', ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν,
τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
χρήματα δ' ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
πλοῦτον δ' ὄν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται ἀνδρὶ
10 ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένης ἐς κορυφὴν·
ὄν δ' ἄνδρες μετίωσιν ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενος
οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτῃ·
ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται ὥστε πυρός,
15 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνηρῆ δὲ τελευτᾷ.
οὐ γὰρ δὴν θνητοῖσ' ὕβριος ἔργα πέλει·
ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἐξαπίνης δὲ
ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἴψα διεσκέδασεν

ἤρινός, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
 πυθμένα κινήσας, γῆν κατά πυροσφόρον 20
 δρώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἔδος αἰπὺν ἰκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην δ' αὖτις ἔθηκεν ἰδεῖν·
 λάμπει δ' ἡελίοιο μένος κατὰ πύονα γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ἰδεῖν·
 τοιαύτη Ζηγὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἐκάστω, 25
 ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ, γίγνεται ὀξύχολος·
 αἰεὶ δ' οὐ ἐλέγηθε διαμπερές, ὅστις ἀλιτρὸν
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη·
 ἀλλ' ὃ μὲν αὐτίκ' ἔτεισεν, ὃ δ' ὕστερον· οἳ δὲ φύγωσιν
 αὐτοὶ μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιούσα κίχῃ, 30
 ἤλυθε πάντως αὖτις· ἀνάιτιοι ἔργα τίνουσιν,
 ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω.

Ξ Ε Ν Ο Φ Δ Ν Η Ξ

12. ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Νῦν γὰρ δὴ ζάπεδον καθαρὸν καὶ χεῖρες ἀπάντων
 καὶ κύλικες· πλεκτούς δ' ἀμφιτιθεῖ στεφάνους

- ἄλλος· ὃ δ' εὐῶδες μύρον ἐν φιάλῃ παρατείνει
κρητῆρ δ' ἔστηκεν μεστὸς εὐφροσύνης
- 5 ἄλλος δ' οἶνος ἐτοῖμος, ὃς οὐ ποτε φησὶ προδώσειν,
μείλιχος ἐν κεράμοισ', ἄνθεος ὀσδόμενος·
ἐν δὲ μέσοισ' ἀγνήν ὀδμὴν λιβανωτὸς ἴησιν·
ψυχρὸν δ' ἔστιν ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ καθαρὸν·
πάρκεινται δ' ἄρτοι ξανθοὶ γεραρῆ τε τράπεζα
- 10 τυροῦ καὶ μέλιτος πίνος ἀχθομένη·
βωμὸς δ' ἄνθεσιν ἂν τὸ μέσον πάντῃ πεπύκασται,
μολπὴ δ' ἀμφὶς ἔχει δώματα καὶ θαλίη.
- χρῆ δὴ πρῶτον μὲν θεὸν ὑμνεῖν εὐφρονας ἄνδρας
εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·
- 15 σπείσαντας δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι
πρήσσειν — ταῦτα γὰρ ὧν ἔστι προχειρότερον —
οὐχ ὕβρις πίνειν ὅποσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
οἴκαδ' ἄνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος·
ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, ὃς ἐσθλά πίων ἀναφαίνει,
- 20 ὥς οἱ μνημοσύνη καὶ πόνος ἀμφ' ἀρετῆς·
οὔτι μάχας διέπειν Τιτῆνων οὐδὲ Γιγάντων,
οὐδ' αὖ Κενταύρων, πλάσματα τῶν προτέρων,
ἢ στάσις σφεδανάς· τοῖς οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν·
θεῶν δὲ προμηθεῖην αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Ξ

13. (1). ΕΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαυόμενος,
ἀλλ' αἰεὶ πρῶτον σέ καὶ ὕστατον ἔν τε μέσοισιν
αἰείσω· σὺ δέ μοι κλύθι καὶ ἐσθλά δίδου.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μὲν σε θεὰ τέκε πότνια Λητώ,
φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη,
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίῃ
ὀδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γῆθησεν δὲ βαθύς πόντος ἀλὸς πολιῆς.

5

10

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

I

14 (2). ΟΥΔΕΝ ΦΙΛΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΗΣ

Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ ἐς Σικελὴν ποτε γαῖαν,
ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον
Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστν

Σωφροσύνη· Χάριτες τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
 5 εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
 οὐκέτι γινώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐνομίας.
 ἀλλ' ὄφρα τις ζῶει καὶ ὄρα φάος ἡελίοιο,
 εὐσεβέων περὶ θεοὺς Ἐλπίδα προσμενέτω,
 εὐχόμενος δὲ θεοῖσι καὶ ἀγλαὰ μηρία κείων
 10 Ἐλπίδι τε πρώτη καὶ πυμάτη θυέτω.

Ξ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Ξ)

21. ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεὶ·
 ἐν δέ, τὸ κάλλιστον, Χῖος ἔειπεν ἀνὴρ·
 «οἴη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν».
 παῦροι μὲν θνητῶν οὐασι δεξάμενοι
 5 στέρνοισ' ἐγκατέθεντο· πάρεστι γὰρ ἐλπὶς ἐκάστω
 ἀνδρῶν, ἥ τε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.

θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχη πολυηράτου ἥβης,
 κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.

οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὔθ', ὑγιῆς ὅταν ᾗ, φροντίδ' ἔχει καμάτου.

10

νήπιοι, οἷς ταύτη κεῖται νόος, οὐδὲ ἴσασιν
ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότοι' ὀλίγος
θνητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ

22 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΥΣ
ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

23 (2). ΕΙΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΣ

Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

24 (3). ΕΠΙΓΥΜΒΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Ἦ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

25 (4). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΜΕΤΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ

Εὐκλέας αἴα κέκευθε, Λεωνίδα, οἳ μετὰ σείῳ
τῆδ' ἔθανον, Σπάρτης εὐρυχόρου βασιλεῦ,
πλείστων δὴ τόξων τε καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων
Μηδείων τ' ἀνδρῶν δεξάμενοι πολέμου.

26 (5). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ᾠ ξεῖν', εὐδρὸν ποτ' ἐναίτομεν ἄστῳ Κορίνθου,
νῦν δ' ἄμ' Αἴαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς·
ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους ἱερὰν Ἑλλάδα ῥυσάμεθα.

27 (6). ΕΙΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Ἄσβεστον κλέος οἶδε φίλῃ περὶ πατρίδι θέντες
κυάνεον θανάτου ἀμφεβάλοντο νέφος·
οὐδὲ τεθνήσκει θανόντες, ἐπεὶ σφ' ἀρετὴ καθύπερθεν
κυδαίνουσι· ἀνάγει δώματος ἐξ Αἰδεω.

28 (7). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΔΙΚΩΝ
ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Εἰ τὸ καλῶς θνήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,

ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπέμεινε τύχη·
Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίην περιθεῖναι
κείμεθ' ἀγηράντῳ χρώμενοι εὐλογίῃ.

29 (8). ΣΚΩΠΤΙΚΟΝ
ΕΙΣ ΤΙΜΟΚΡΕΟΝΤΑ ΡΟΔΙΟΝ

Πολλὰ φαγῶν καὶ πολλὰ πιῶν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπῶν
ἀνθρώπους κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

30 (9). ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Σῶσος καὶ Σωσώ, Σῶτερ, σοὶ τόνδ' ἀνέθηκαν,
Σῶσος μὲν σωθείς, Σωσώ δ' ὅτι Σῶσος ἐσώθη.

Π Λ Α Τ Ω Ν

31 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΚΡΑΝ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΠΑΧΘΕΝΤΑΣ
ΕΡΕΤΡΙΕΙΣ

Εὐβοίης γένος ἐσμεν Ἐρετρικόν, ἄγχι δὲ Σούσων
κείμεθα, φεῦ, γαίης ὅσσον ἀφ' ἡμετέρης!

32 (2). ΕΙΣ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΔΙΦΗΝ
ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἄστῆρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν Ἐῶος,
νῦν δὲ θανῶν λάμπεις Ἐσπερος ἐν φθιμένοις.

33 (3). ΕΙΣ ΣΑΠΦΩ

Ἐννέα τὰς Μούσας φασὶν τινες· ὡς ὀλιγώρως!
ἤνιδε καὶ Σαπφῶ Λεσβόθεν ἡ δεκάτη.

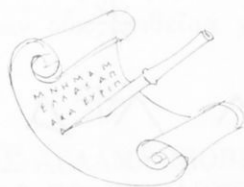

34 (4). ΕΙΣ ΑΠΟΛΕΣΑΝΤΑ ΧΡΥΣΟΝ
ΚΑΙ ΕΥΡΟΝΤΑ ΒΡΟΧΟΝ

Χρυσὸν ἀνῆρ εὐρών, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσὸν
ὄν λίπεν οὐχ' εὐρών, ἤψεν ὄν εὔρε βρόχον.

Θ ο γ κ γ Δ Ι Δ Η Ξ

35. ΕΙΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΝ

Μνηῆμα μὲν Ἑλλάς ἅπασ' Εὐριπίδου, ὅστέα δ' ἴσχει
γῆ Μακεδῶν· τῇ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.

πατρίς δ' Ἑλλάδος Ἑλλάς, Ἀθῆναι· πλεῖστα δὲ μούσαις
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

Α Ν Α Κ Ρ Ε Ω Ν

36. Η ΜΥΚΩΜΕΝΗ ΒΟΥΣ

Βουκόλε, τὰν ἀγέλαν πόρρω νέμε, μὴ τὸ Μύρωνος
βοίδιον ὡς ἔμπνουν βουσι συνεζελάσης.

Φ Ι Λ Ι Π Π Ο Σ

37. ΕΙΣ ΦΕΙΔΙΑΝ ΠΟΙΗΣΑΝΤΑ ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΔΙΑ

Ἦ θεὸς ἦλθ' ἐπὶ γῆν ἐξ οὐρανοῦ εἰκόνα δείξων,
Φειδία, ἧ σὺ γ' ἔβης τὸν θεὸν ὀψόμενος.

Π Α Λ Λ Α Δ Δ Σ

38. ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρε καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
καὶ σ' αὐτὸν λυπεῖς καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει.

Δ Δ Ε Σ Γ Ο Τ Δ

39. ΕΙΣ ΝΕΑΡΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ

Παρθένος οὔσα τέθηκα Λεοντώ ὡς νέον ἄνθος
ᾧρης παντοθαλοῦς πρωτοφανῆς καλύκων
καὶ μέλλουσα γάμῳ δεκαπενταετῆς μείγνυσθαι
ἐν φθιμένοις κεῖμαι ὕπνον ἔχουσα μακρόν.

40. ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΒΙΟΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΝ
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΝ

Εἴκοσι Καλλικράτεια καὶ ἑννέα τέκνα τεκοῦσα
οὐδ' ἑνὸς οὐδὲ μιῆς ἑδρακόμην θάνατον,
ἀλλ' ἑκατὸν καὶ πέντε διηγνυσάμην ἑνιαυτούς,
σχίπωνι τρομερὰν οὐκ ἐπιθεῖσα χέρα.

41. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΝΙΟΒΗΣ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἐκ ζωῆς με θεοὶ τεῦξαν λίθον· ἐκ δὲ λίθοιο
ζωὴν Πραξιτέλης ἔμπαλιν ἠργάσατο.

42. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΣΑΤΥΡΟΥ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἡ Σάτυρος τὸν χαλκὸν ὑπέδραμεν ἢ διὰ τέχνης
χαλκὸς ἀναγκασθεὶς ἀμφεχύθη Σατύρω.

43. ΕΠΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Εἶπερ ἴσῃ γνώμῃ βώμῃν, Δημοσθενες, εἶχες,
οὐ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἄρης Μακεδῶν.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟ

Β'

ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΥΔΕ)

ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟ ΤΡΑΠΕΖΙΣΜΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Ι Δ Β Β Ι Κ Η Π Ο Ι Η Ε Ι Σ

Δ Ρ Χ Ι Λ Ο Χ Ο Σ

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

44 (1). ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ

...ἦδε δ' ὥστ' ὄνου ράχισ
ἔστηκεν ὕλης ἀγρίης ἐπιστεφής·
οὐ γάρ τι καλὸς χῶρος οὐδ' ἐφίμερος
οὐδ' ἐρατός, οἶος ἀμφὶ Σίριος ῥοάς.

45 (2). ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΔΙΑ ΤΑ ΕΓΚΟΣΜΙΑ

Οὐ μοι τὰ Γύγεω τοῦ πολυχρύσου μέλει,
οὐδ' εἶλέ πώ με ζῆλος, οὐδ' ἀγάιομαι
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γάρ ἐστιν ὀφθαλμῶν ἐμῶν.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

46 (3). Η ΜΕΓΑΛΑΥΧΙΑ

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπλιγμένον
οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον οὐδ' ὑπεξυρημένον,
ἀλλὰ μοι σμικρὸς τις εἶη καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν
ῥοϊκός, ἀσφαλῆως βεβηκῶς ποσσί, καρδίης πλέως.

47 (4). ΕΚ ΘΕΩΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
 ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονί,
 πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
 ὑπτίους κλίνουσ'· ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακὰ
 5 καὶ βίου χρέμη πλανᾶται καὶ νόου παρήρορος.

48 (5). ΘΑΡΡΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

Θυμέ, θυμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
 ἀνάδου, δυσμενῶν δ' ἀλέξει προσβαλῶν ἐναντίον
 στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεῖς
 ἀσφαλέως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
 5 μήτε νικηθεῖς ἐν οἴκῳ καταπεσῶν ὀδύρεο,
 ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσγάλα
 μὴ λίην· γίνωσκε δ' οἶος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει.

49 (6). ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΙΘΑΝΑ

Χρημάτων ἄελπτον οὐδὲν ἐστὶν οὐδ' ἀπόμοτον,
 οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς πατήρ Ὀλυμπίων
 ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτ' ἀποκρύψας φάος
 ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
 5 ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα κἀπίελπτα γίγνεται
 ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμέων εἰσορῶν θαυμαζέτω,
 μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
 ἐνάλιον καὶ σφιν θαλάσσης ἠχέεντα κύματα
 φίλτερ' ἠπειροῦ γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος.

Ξ Ο Λ Ω Ν

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

50 (1). Ο ΣΚΟΠΟΣ
ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ

Ἐγὼ δέ, τῶν μὲν οὖνεκα ξυνήγαγον
 δῆμον, τί τούτων πρὶν τυχεῖν ἐπαυσάμην;
 συμμαρτυροίη ταῦτ' ἂν ἐν δίκῃ χρόνου
 μήτηρ μεγίστη δαιμόνων Ὀλυμπίων
 ἄριστα, Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγὼ ποτε
 ὄρους ἀνεῖλον πολλαχῆ πεπηγότας·
 πρόσθεν δὲ δουλεύουσα νῦν ἐλευθέρα·
 πολλοὺς δ' Ἀθήνας πατρίδ' εἰς θεόκτιτον
 ἀνήγαγον πραθέντας, ἄλλον ἐκδίκως,
 ἄλλον δικαίως, τοὺς δ' ἀναγκαίης ὑπο
 χρειοῦς φυγόντας, γλῶσσαν οὐκέτ' Ἀττικὴν
 ἰέντας, ὡς ἂν πολλαχῆ πλανωμένους.
 τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα
 ἔχοντας, ἦθη δεσποτῶν τρομευμένους,
 ἐλευθέρους ἔθηκα. ταῦτα μὲν κράτει
 νόμου, βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας,
 ἔρεξα καὶ διῆλθον, ὡς ὑπεσχόμην.
 θεσμοὺς δ' ὁμοίως τῷ κακῷ τε κάγαθῷ,

20 εὐθεῖαν εἰς ἕκαστον ἀρμόσας δίκην,
ἔγραψα. κέντρον δ' ἄλλος ὡς ἐγὼ λαβῶν,
κακοφραδῆς τε καὶ φιλοκτῆμων ἀνὴρ,
οὐκ ἂν κατέσχε δῆμον· εἰ γὰρ ἤθελον
ἅ τοῖς ἐναντίοισιν ἦνδανεν τότε,
25 αὔθις δ' ἅ τοῖσιν οὔτεροι φρασάιατο,
πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἤδ' ἐχρηώθη πόλις.
τῶν οὐνεκ' ἀλκὴν πάντοθεν ποιούμενος
ὡς ἐν κυσὶν πολλῆσιν ἐστράφην λύκος.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΙΚΑ

51 (2). ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΑ

(Κερδοσκοπός)

«Οὐκ ἔφθυ Σόλων βαθύφρων οὐδὲ βουλήεις ἀνὴρ·
ἔσθλα γὰρ θεοῦ διδόντος αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο·
περιβαλὼν δ' ἄγραν, ἀγασθεὶς οὐκ ἐπέσπασε μέγα
δίκτυον, θυμοῦ θ' ἀμαρτῆ καὶ φρενῶν ἀποσφαλεῖς·
5 ἤθελον γὰρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἄφθονον λαβῶν
καὶ τυραννεύσας Ἀθηναίων μοῦνον ἡμέραν μίαν,
ἄσχος ὕστερον δεδάρθαι κάπιτετριῖφθαι γένος».
(Σόλων) ... Εἰ δὲ γῆς ἐφεισάμην
πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου
10 οὐ καθηψάμην μίανας καὶ κατασχύνας κλέος,
οὐδὲν αἰδεῦμαι· πλέον γὰρ ὧδε νικήσειν δοκέω
πάντας ἀνθρώπους...

Ξ Η Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Δ Μ Ο Ρ Γ Ι Ν Ο Ξ)

52 (1). ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ

Ἦ παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
 πάντων, ὅσ' ἔστι, καὶ τίθησ' ὅκη θέλει·
 νοῦς δ' οὐκ ἐπ' ἀνθρώποισιν· ἀλλ' ἐπήμεροι
 ἅ δὴ βοτὰ ζώουσιν, οὐδὲν εἰδότες,
 ὅπως ἕκαστον ἐκτελευτήσει θεός.

5

ἐλπίς δὲ πάντας κάπιπειθείη τρέφει
 ἄπρηκτον ὀρμαίνοντας· οἳ μὲν ἡμέρη
 μένουσιν ἐλθεῖν, οἳ δ' ἐτέων περιτροπὰς·
 νέωτα δ' οὐδεὶς ὅστις οὐ δοκεῖ βροτῶν
 πλούτῳ τε κάγαθοῖσιν ἴζεσθαι φλύων.

10

φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβόν,
 πρὶν τέρμ' ἴκηται· τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
 φθείρουσι θνητῶν· τοὺς δ' Ἄρει δεδμημένους
 πέμπει μελαίνης Ἀΐδης ὑπὸ χθονός·
 οἳ δ' ἐν θαλάσῃ λαίλαπι κλονεύμενοι
 καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρέης ἁλός
 θνήσκουσιν, εὔτ' ἂν ἠδὺ νώσωνται ζόειν·
 οἳ δ' ἀγχόνην ἄψαντο δυστήνῳ μόρῳ

15

καυτάγρευτοι λείπουσιν ἡλίου φάος.

20

Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν· ἀλλὰ μυρία
βροτοῖσι κῆρες κἀνεπίφραστοι δύαι
καὶ πήματ' ἐστίν· εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο,
οὐκ ἂν κακῶν ἐρῶμεν οὐδ' ἐπ' ἄλγεσιν
κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν αἰκίζοίμεθα.

53 (2). ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

5

Χωρὶς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα· τὴν μὲν ἐξ ὕδός τανύτριχος,
τῇ πάντ' ἂν οἶκον βορβόρω πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεῖται χαμαί·
αὐτῇ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εἵμασιν
ἐν κοπρίησιν ἡμένη πιαίνεται.

10

τὴν δ' ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναῖκα, πάντων ἴδριν· οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδέν, οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακόν,
τὸ δ' ἐσθλόν· ὀργῆν δ' ἄλλοτ' ἄλλοίην ἔχει.

15

τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἥ δὴ ἐν φρεσὶν νοεῖ.
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην·
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοισ' ἰδών·
« Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνή
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων ».
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὔτ' ἐν ὀφθαλμοῖσ' ἰδεῖν
οὔτ' ἄσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἀπλητον, ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.

ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κάποθυμῆ
ἐχθροῖσιν ἴσα καὶ φίλοισι γίγνεται·
ὥσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμῆς
ἔστηκ', ἀπήμων, χάρμα ναύτησιν μέγα,
θέρεος ἐν ὥρῃ, πολλάκις δὲ μαίνεται
βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη·
ταύτη μάλιστ' ἔοικε τοιαύτῃ γυνή.

τὴν δ' ἵππος ἀβρῆ χαιτέεσσ' ἐγείνατο
ἢ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
κοῦτ' ἂν μύλης ψάσειεν, οὔτε κόσκινον
ἄρειεν, οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι . . .
λουταὶ δὲ πάσης ἡμέρας ἀπο ρύπον
δίς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροισ' ἀλείφεται·
ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
καλὸν μὲν ὦν θέημα τοιαύτῃ γυνή
ἄλλοισι, τῷ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
ἦν μή τις ἢ τύραννος ἢ σιχηπτοῦχος ἦ,
ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.

τὴν δ' ἐκ μελίσσης· τὴν τις εὐτυχεῖ λαβών·
κείνη γὰρ οἷη μῶμος οὐ προσιζάνει,
θάλλει δ' ἀπ' αὐτῆς κάπαέζεται βίος·
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσι,
τεκοῦσα καλὸν κούνομάκλυτον γένος·
κάριπρεπτῆς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσῃσι, θεΐῃ δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Δ Δ Κ Δ Ι Ο Ε

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

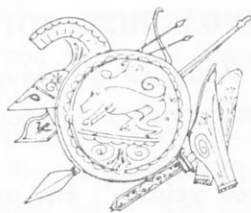
Μεταφράσεις από τα αρχαία ελληνικά
και τα ελληνικά κείμενα της
ελληνικής γραμμικής σύστασης
και των ελληνικών κειμένων
της ελληνικής γραμμικής σύστασης
και των ελληνικών κειμένων
της ελληνικής γραμμικής σύστασης

Γ /

Μ Ε Λ Ι Κ Η Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Δ Λ Κ Δ Ι Ο Σ

54 (1). Η ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

Μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος χάλκῳ παῖσα δ' Ἄρη κεκόσμηται στέγα
 λάμπραισιν κυνίαισι, κατ' τῶν λεῦκοι κατύπερθεν ἵππιοι λόφοι
 νεύοισιν, κεφάλαισιν ἄνδρων ἀγάλματ'· χάλκισι δὲ πασσάλους
 κρύπτοισιν περικείμεναι λάμπραι κνάμιδες, ἄρκος ἰσχύρω βέλεος,
 θώρακὲς τε νέω λίνω κοίλαί τε κατ' ἄσπιδες βεβλήμεναι·⁵
 πᾶρ δὲ Χαλκίδικαι σπάθαι, πᾶρ δὲ ζώματα πόλλα καὶ κυπάσσιδες.
 τῶν οὐκ ἔστι λάσθεσθ', ἐπειδὴ πρόωτιστ' ὑπὸ Φέργον ἕσταμεν τότε.

55 (2). Η ΠΟΛΙΣ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Ἄσυνέτημι τῶν ἀνέμων στάσιν·
 τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,
 τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες δ' ὄν τὸ μέσον
 νᾶι φορήμεθα σὺν μελαίνα,
 χεῖμωνι μοχθεῦντες μεγάλῳ μάλα·
 πὲρ μὲν γὰρ ἄντλος ἰστοπέδαυ ἔχει,
 λαῖφος δὲ πᾶν ζάδηλον ἤδη
 καὶ λάκιδες μέγαλαι κατ' αὐτοῖ·
 χόλαισι δ' ἄγκυλαι. . .

Νῦν χρὴ μεθύσθην καὶ τινα πρὸς βίαν
πώνην, ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος.

57 (4). ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ

"Υει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐκ δ' ὀράνω μέγας
χείμων, πεπάγαισιν δ' ὑδάτων ῥόαι.

κάββαλλε τὸν χείμων', ἐπὶ μὲν τίθεισ
πῦρ, ἐν δὲ κέρναις οἶνον ἀφειδέως
μέλιχρον, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσα
μάλθακον ἀμφιβαλὼν γνόφαλλον.

5

58 (5). ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΟΝ ἈΣΜΑ

Πίνωμεν· τί τὰ λύγν' ὀμμένομεν; δάκτυλος ἡμέρα.
κάδ δ' ἄερρε κυλίχαις μεγάλαις, αἶτα, ποικίλαις·
οἶνον γὰρ Σεμέλας καὶ Δίος υἱὸς λαθικάδεα
ἀνθρώποισιν ἔδωκ'· ἔγχεε κέρναις ἓνα καὶ δύο
πλέαις κακῆ κεφάλας, ἃ δ' ἑτέρα τὰν ἑτέραν κύλιξ
ῶθήτω. . .

5

Σ Α Π Φ Ω

59 (1). ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ

Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφρόδιτα,
παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαί σε,

μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ὀνίαισι δάμνα,
 πότνια, θῦμον·
 ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ', αἶ ποτα κἀτέρωτα 5
 τᾶς ἔμας αὐδῶς αἰοῖσα πῆλυι
 ἔκλυες, πάτρος δὲ δόμον λίποισα
 χρύσιον ἤλθες
 ἄρμ' ὑπασδεύζαισα· κάλοι δὲ σ' ἄγον
 ὤκεες στρουῖθι περι γᾶς μελαίνας 10
 πύκνα δίνεντες πτέρ' ἀπ' ὠράνω αἴθε-
 ρος διὰ μέσσω.
 αἰψα δ' ἐξίκοντο· τὴ δ', ὦ μάκαιρα,
 μειδιάσαισ' ἀθανάτῳ προσώπῳ
 ἤρε', ὅττι δηῦτε πέπονθα κῶττι 15
 δηῦτε κάλημι,
 κῶττι ἔμφ μάλιστα θέλω γένεσθαι
 μαινόλα θύμῳ· «Τίνα δηῦτε Πείθῳ
 μαῖσ' ἄγην ἐς σάν φιλότατα; τίς σ', ὦ 20
 Ψάπφ', ἀδικήει;
 καὶ γὰρ αἶ φεύγει, ταχέως διώξει,
 αἶ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἀλλὰ δώσει,
 αἶ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει
 κῶκ ἐθέλοισαν ».
 ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λῦσον 25
 ἐκ μεριμνᾶν, ὅσα δέ μοι τέλεσαι
 θῦμος ἱμέρρει, τέλεσον· σὺ δ' αὐτα
 σύμμαχος ἔσσο.

60 (2). Η ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΗ ΦΙΛΗ

— — ἄπυ Σαρδίῳν

— — πόλλακι τυῖδε νῶν ἔχοισα

ὡς πεδεζώομεν, βεβάως ἔχεν

σὲ θεᾶ ἰκέλαν Ἄρι-

5 γνωτα, σᾶ δὲ μάλιστ' ἔχαιρε μόλπᾳ.

νῶν δὲ Λύδαισιν ἐμπρέπεται γυναί-

κεσσιν, ὡς ποτ' ἀελίῳ

δύντος ἄ βροδοδάκτυλος σελάννα

πάντα περρέχοισ' ἄστρα, φάος δ' ἐπί-

10 σχει θάλασσαν ἔπ' ἀλμύραν

ἴσως καὶ πολυανθέμοις ἀρούραις.

ἄ δ' ἔέρσα κάλα κέχυται, τεθά-

λαισι δὲ βρόδα κάπαλ' ἄν-

θρυσκα καὶ μελίλωτος ἀνθεμώδης.

15 πόλλα δὲ ζαφοίταισ' ἀγάνας ἐπι-

μνάσθεις' Ἄτθιδος, ἰμέρω

λέπταν ποι φρένα, κῆρ δ' ἄσα βόρηται.

κῆθι δ' ἔλθην ἄμμ' ὄξυ βοᾶ· τὰ δ' οὐ

νῶν τᾶπυστα νύξ πολύως

20 γαρύει δι' ἄλος . . .

61 (3). ΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΜΟΥΣΩΝ

Καθάνοισα δὲ κείσσαι οὐδέ ποτα νμαμοσύνα σέθεν
 ἔσσετ' οὐδ' ἔρος εἰς ὕστερον· οὐ γὰρ πεδέχεις βρόδων

τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφάνης κῆν Ἴδιαι δόμοις
φοιτάσεις πεδ' ἀμαύρων νεκύων ἐκπεποταμένα.

62 (4). ΕΙΣ ΩΡΑΙΑΝ ΚΟΡΗΝ,
ΑΚΟΜΗ ΑΝΥΠΑΝΔΡΟΝ

Οἶον τὸ γλυκύμαλον ἐρεύθεται ἄκρω ἐπ' ὕσδι,
ἄκρον ἐπ' ἀκροτάτῳ, λελάθοντο δὲ μαλοδρόπῃες,
οὐ μὰν ἐκλελάθοντ', ἀλλ' οὐκ ἐδύναντ' ἐπίκεσθαι.

63 (5). «ΥΠΕΡΟΧΗ»

Ἄστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
ἄψ ἀπυκρύπτουσι φάεννον εἶδος,
ὅπποτα πλήθοισα μάλιστα λάμπῃ
γᾶν ἐπὶ παῖσαν
ἀργυρέα...

64 (6). ΡΕΜΒΗ

...ἀμφὶ δ' ὕδωρ
ἔψοθεν ψῦχρον κελάδει δι' ὕσδων
μαλίνων, αἰθυσσομένων δὲ φύλλων
κῶμα καταρρεῖ.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΑ
65 (7). ΓΑΜΒΡΟΣ

Ἕψοι δὴ τὸ μέλαθρον
— Ἕμῆναον —
ἀέρρετε τέκτονες ἄνδρες·
— Ἕμῆναον —
γάμβρος ἐσέρχεται ἴσσοσ Ἄρει,
— Ἕμῆναον —
ἄνδρος μεγάλω πόλυ μείζων.

66 (8). Ο ΘΥΡΩΡΟΣ

Θυρώρω πόδες ἐπτορόγυιοι,
τὰ δὲ σάμβαλα πεμπεβόηα,
πίσυγγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνασαν.

Α Ν Α Κ Ρ Ε Ω Ν

67 (1). ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ
ΔΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Ἄγε δὴ φέρ' ἡμῖν, ὦ παῖ,
κελέβην, ὅκως ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγχέας

ὕδατος, τὰ πέντε δ' οἴνου
κυάθους, ὡς ἀνυβρίστως
ἀνά δηῦτε βασσαρήσω. 5

ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὔτω
πατάγω τε κάλαητῶ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνω
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς 10
ὑποπίνοντες ἐν ὕμνοις.

68 (2). ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ

Πολιοὶ μὲν ἡμῖν ἤδη κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
χαρίεσσα δ' οὐκέθ' ἤβη πάρα, γηραλέοι δ' ὀδόντες.
γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς βιότου χρόνος λέλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς·
'Αἶδεω γάρ ἐστι δεινὸς μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν 5
κάθοδος· καὶ γὰρ ἐτοῖμον καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

69 (3). ΓΕΡΟΝΤΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Σφαίρη δηῦτε με πορφυρέη
βάλλων χρυσοκόμης Ἔρωσ
νήνι ποικιλοσαμβάλῳ
συμπαίξειν προκαλεῖται·
ἦ δ', ἐστὶν γὰρ ἀπ' εὐκτίτου 5
Λέσβου, τὴν μὲν ἐμὴν κόμην,
λευκὴ γάρ, καταμέμφεται,
πρὸς δ' ἄλλην τινὰ χάσκει.

ΤΕΡΤΙΑΝΔΡΟΣ

ΤΑ ΑΠΟΣΤΑΣΜΑΤΑ

Αρ. 1.

Εὐχὴ, κἀννοῦ ἀφ' ἑσέ, κἀννοῦ ἀφ' ἑσέ.
Καὶ εὐχὴ πᾶσι τοῖσι τοῖσι ἀφ' ἑσέ.

Αρ. 2.

—Εὐχ' ἀφ' ἑσέ τοῖσι τοῖσι ἀφ' ἑσέ καὶ ἀφ' ἑσέ.
καὶ ἀφ' ἑσέ τοῖσι τοῖσι ἀφ' ἑσέ καὶ ἀφ' ἑσέ.

Αρ. 3.

Καὶ εὐχὴ πᾶσι τοῖσι ἀφ' ἑσέ καὶ ἀφ' ἑσέ.
καὶ εὐχὴ πᾶσι τοῖσι ἀφ' ἑσέ καὶ ἀφ' ἑσέ.

Δ Δ Δ Δ Δ Δ Δ Δ Δ Δ

Δ'

Χ Ο Ρ Ι Κ Η Π Ο Ι Η Σ Ι Σ

ΣΙΒΗΙΟΠ ΗΧΙΔΟΧ

Τ Ε Ρ Γ Α Ν Δ Ρ Ο Σ

70. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Ἄπ. 1.

Ζεῦ, πάντων ἀρχά, πάντων ἀγήτωρ,
Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.

Ἄπ. 2.

Ἐνθ' αἰχμά τε νέων θάλλει καὶ μῶσα λιγεια
καὶ δίκα εὐρυάγυια, καλῶν ἐπιτάρροθος ἔργων.

Ἄπ. 3.

Σοὶ δ' ἡμεῖς τετράγηρυν ἀποστέρξαντες αἰοιδὰν
ἐπτατόνω φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Δ Λ Κ Μ Α Ν

71 (1). ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΗΡΕΜΙΑ

Εὐδουσιν δ' ὄρέων κορυφαί τε καὶ φάραγγες
πρώονές τε καὶ χαράδραι,

5

φῦλά θ' ἔρπετά, τόσσα τρέφει μέλαινα γαῖα,
 θῆρες τ' ὄρεσκιῶσι καὶ γένος μελισσῶν
 καὶ κνώδαλ' ἐν βένθεσσι πορφυρέας ἀλός·
 εὐδουσιν δ' οἰωνῶν
 φῦλα ταχυπτερύγων.

72 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Οὐ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἱμερόφωνοι,
 γυῖα φέρειν δύναται· βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἶην,
 ὅστ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἄμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται
 νηδεὲς ἦτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἶαρος ὄρνις.

Ξ Τ Η Ξ Ι Χ Ο Ρ Ο Ξ

73. ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

'Αέλιος δ' Ὑπεριονίδας δέπας ἐσκατέβαινε
 χρύσειον, ὄφρα δι' Ὀκεανοῖο περάσας
 ἀφίκοιθ' ἱεῶς ποτὶ βένθεα νυκτὸς ἐρεμνᾶς,
 ποτὶ ματέρα κουριδίην τ' ἄλοχον παίδας τε φίλους.
 ὃ δ' ἐς ἄλσος ἔβα δάφναισι κατάσκιον
 ποσσὶ πάις Διός.

Ξ Ι Μ Ω Ν Ι Δ Η Ξ
 (Ο Κ Ε Ι Ο Ξ)

74 (1). ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
 ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Τῶν ἐν Θερμοπύλαισι θανόντων
 εὐκλεῆς μὲν ἅ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόων δὲ μνᾶστις, ὁ δ' οἶκτος
 ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὔτ' εὐρώς (ἔπαινος)
 οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος·
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν ὅδε σακὸς οἰκέταν εὐδοξίαν
 Ἑλλάδος εἴλετο· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Λεωνίδας,
 ὁ Σπάρτας βασιλεὺς, ἀρετᾶς μέγαν λειοιπῶς
 κόσμον ἀνάκον τε κλέος.

5

75 (2). ΑΣΤΑΘΗ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

Ἄνθρωπος ἐὼν μὴ ποτε φάσῃς ὅτι γίνεται αὐριον
 μηδ' ἄνδρα ἰδὼν ὄλβιον, ὅσσον χρόνον ἔσσειται·
 ὦκεια γὰρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
 οὕτως ἅ μετὰστασις.

76 (3). Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἀνθρώπων ὀλίγον μὲν κάρτος, ἀπρακτοὶ δὲ μεληδόνες,
 αἰῶνι δὲ παύρῳ πόνος ἀμφὶ πόνῳ·
 ὁ δ' ἄφυκτος ὁμῶς ἐπικρέμαται θάνατος·
 κείνου γὰρ ἴσον λάχον μέρος οἷ τ' ἀγαθοῖ
 5 ὅστις τε καχός.

77 (4). Η ΑΡΕΤΗ

Ἔστι τις λόγος
 τὰν Ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις·
 ἀγνὰν δὲ μιν θεὰν χῶρον ἀγνὸν ἀμφέπειν.
 οὐδὲ πάντων βλεφάροις θνατῶν ἔσοπτος,
 5 ᾧ μὴ δακέθυμος ἰδρῶς ἔνδοθεν μόλη
 ἴκη τ' ἐς ἄκρον ἀνδρείας.

78 (5). ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΥ
ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τίς κεν αἰνήσειε νόφ πίσυρος Λίνδου ναέταν Κλεόβουλον
 ἀενάοις ποταμοῖσιν ἄνθεσσι τ' εἰαρινοῖς
 ἀελίου τε φλογὶ χρυσέας τε σελάνας
 καὶ θαλασσαιαῖσι δίναις ἀντία θέντα μένος στάλας;
 6 ἅπαντα γὰρ ἐστί θεῶν ἥσσω· λίθον δὲ
 καὶ βρόττοι παλάμαι θραύοντι· μωροῦ φωτὸς ἄδε βουλά.

Β Δ Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

79 (1). ΠΑΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Τίττει δέ τε θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάληα
 πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα,
 δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἴθεσθαι βοῶν
 ξανθᾶ φλογὶ μῆρα ταυντρέχων τε μήλων,
 γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν.

5

ἐν δὲ σιδαροδέτοις πόρπαξιν αἰθᾶν
 ἀραχᾶν ἴστοι πέλονται·
 ἔγχεά τε λογχωτὰ ξίφεά τ' ἀμφάκεα δάμναται εὐρώς·
 χαλκεᾶν δ' οὐκ ἔστι σαλπίγγων κτύπος·
 οὐδὲ συλᾶται μελίφρων ὕπνος ἀπὸ βλεφάρων,
 ἀῶος δς θάλπει κέαρ.
 συμποσίων δ' ἐρατῶν
 βρίθοντ' ἀγυιαί, παιδικοὶ θ' ὕμνοι φλέγονται.

10

80 (2). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ ΜΙΑ Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Εἷς ὄρος, μία βροτοῖσιν ἔστιν εὐτυχίας ὁδός,
 θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ διατελεῖν δύναται βίον·
 δς δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενί,
 τὸ δὲ παρ' ἄμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν
 ἐὼν ἰάπτεται κέαρ, ἄκαρπον ἔχει πόνον.

5

Στρ. α'. Χορός.

Βασιλεῦ τᾶν ἱερᾶν Ἄθανᾶν,
 τῶν ἄβροβίων ἀναξ Ἰώνων,
 τί νέον ἔκλαγε χαλκοκώδων
 σάλπιγξ πολεμηίαν αἰοιδάν ;
 5 ἦ τις ἀμετέρας χθονός
 δυσμενῆς ὄρι' ἀμφιβάλλει
 στραταγέτας ἀνήρ ;
 ἦ λησταὶ κακομάχαιοι
 ποιμένων ἀέκατι μήλων
 10 σεύοντ' ἀγέλας βία ;
 ἦ τί τοι κραδίαν ἀμύσσει ;
 φθέγγευ' δοκέω γάρ εἴ τιτι βροτῶν
 ἀλκίμων ἐπικουρίαν
 καὶ τὴν ἔμμεναι νέων,
 15 ὦ Πανδίωνος υἱὲ καὶ Κρεούσας.

Στρ. β'. Κορυφαῖος.

Νέον ἦλθεν δολιχὰν ἀμείψας
 κάρυξ ποσὶν Ἰσθμίαν κέλευθον·

ἄφατα δ' ἔργα λέγει κραταιοῦ
 φωτός· τὸν ὑπέρβιον τ' ἔπεφνεν
 Σίνιν, ὃς ἰσχύι φέρτατος
 20 θνατῶν ἦν, Κρονίδα Λυταίου
 σεισίχθονος τέκος·
 σὺν τ' ἀνδροκτόνον ἐν νάπαις
 Κρεμμυῶνος, ἀτάσθαλόν τε
 25 Σκίρωνα κατέκτανεν,
 τάν τε Κερκυόνος παλαίστραν
 ἔσχεν, Πολυπήμονός τε καρτερὰν
 σφῦραν ἐξέβαλεν Προκό-
 πτας, ἀρείονος τυγῶν
 φωτός· ταῦτα δέδοιχ' ὕπα τελεῖται. 30

Στρο. γ'. Χορός.

Τίνα δ' ἔμμεν, πόθεν ἄνδρα τοῦτον
 λέγει, τίνα τε στολὰν ἔχοντα ;
 πότερα σὺν πολεμηίοις ὄ-
 πλοισι στρατιὰν ἄγοντα πολλάν ;
 35 ἢ μοῦνον σὺν ὀπάοσιν
 στείχειν ἔμπορον οἷ' ἀλάταν
 ἐπ' ἄλλοδαμίαν,
 ἰσχυρόν τε καὶ ἄλκιμον
 ὦδε καὶ θρασύν, ὃς τοσοῦτων
 40 ἀνδρῶν κρατερόν σθένος
 ἔσχεν; ἢ θεὸς αὐτὸν ὄρμα,
 δίχας ἀδίκοισιν ὄφρα μήσεται.
 οὐ γὰρ ῥάδιον αἰὲν ἔρ-
 δοντα μὴ 'ντυχεῖν κακῶ.
 πάντ' ἐν τῷ δολιχῷ χρόνῳ τελεῖται. 45

Στρ. δ'. Κορυφαῖος.

Δύο Φοι φῶτε μόνους ὀμαρτεῖν
λέγει, περὶ φαιδίμοισι δ' ὤμοις
ξίφος ἔχει ἔλεφαντόκωπον·
ξεστοὺς δὲ δὺ' ἐν χέρεσσ' ἄκοντας
50 κηϋτυκτον κυνέαν Λάκκαι-
ναν κρατὸς πέρι πυρσοχαίτου·
χιτῶνα πορφύρεον
στέρνοις τ' ἀμφί, καὶ οὐλιον
Θεσσαλὰν γλαμύδ' ὀμμάτων δὲ
55 στίλβειν ἄπο Λαμνίαν
φοίνισσαν φλόγα· παῖδα δ' ἔμμεν
πρώθηβον, ἀρῆϊων δ' ἀθυρμάτων
μεμνᾶσθαι πολέμου τε καὶ
χαλκεοκτύπου μάχης·
60 δίζησθαι δὲ φιλαγλάους Ἀθάνας.

82 (4). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΑΡΓΕΙΩ ΚΕΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΠΥΚΤΗ ΙΣΘΜΙΑ

Στροφή. "Αἶζον, ὦ σεμνοδότειρα Φήμα,
ἔς Κέον ἱεράν, χαριτώ-

νυμον φέρουσ' ἀγγελίαν,
ὅτι μάχας θρασύχειρος Ἄρ-
γεῖος ἄρατο νίκαν.

5

Ἄντιστρ. καλῶν δ' ἀνέμνασεν, ὅσ' ἐν κλειεννῶ
αὐχέني Γισθμοῦ ζαθέαν
λιπόντες Εὐξαντίδα νᾶ-
σον ἐπεδείξαμεν ἑβδομή-
κοντα σὺν στεφάνοισιν.

10

Ἐπιδός. καλεῖ δὲ Μοῦσ' αὐθιγενῆς
γλυκεῖαν αὐλῶν καναχάν,
γεραίρους' ἐπινικίους
Πανθείδα φίλον υἷόν.

Π Ι Ν Δ Δ Ρ Ο Σ

83 (1). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Στροφή. Χαῖρ', ὦ θεοδμάτα, λιπαροπλοκάμου παί-
δεσσι Λατοῦς ἡμεροέστατον ἔρνος,
πόντου θύγατερ, χθονὸς εὐρείας ἀλί-
νητον τέρας, ἄν τε βροτοὶ

5 Δᾶλον κικλήσκοισιν, μάκαρες δ' ἐν Ὀλύμπῳ
τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἄστρον...

Ἄντιστρ. ...ἦν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσσιν
παντοδαπῶν τ' ἀνέμων
ρίπαϊσιν. ἀλλ' ἅ Κοιογενῆς ὀπότη' ὠδίνεσσι
10 θυίοισ' ἀγχιτόκοις ἐπέβη νιν,
δῆ τότε τέσσαρες ὄρθαι
πρέμνων ἀπώρυσαν χθονίων,
ἂν δ' ἐπικράνοις σχέθον πέτρων ἀδαμαντοπέδιλοι
κίονες· ἔνθα τεκοῖσ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

84 (2). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ)

Ἴδετ' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι,
ἐπὶ τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, θεοί,
πολύβατον οἷ τ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα
ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθήναις
5 οἴχνηϊτε πανδαίδαλόν τ' εὐκλέ' ἀγοράν·

ἰοδέτων λάχετε στεφάνων τὰν ἐαρίδρεπτον
λοιβάν· Διόθεν τέ με σὺν ἀγλαΐα
ἴδετε πορευθέντ' ἀοιδᾶν

δεύτερον ἐπὶ κισσοδέταν θεόν,
Βρόμιον ὄν τ' Ἐριβόαν τε βροτοὶ καλέομεν, 10
γόνον ὑπάτων μὲν πατέρων μελπέμεν
γυναικῶν τε Καδμειῶν.

Ἐναργέα τελέων σάματ' οὐ λανθάνει,
φοινικοεάνων ὀπότ' οἰχθέντος Ὀρᾶν θαλάμιου
εὐοδμον ἐπάγησιν ἔαρ' φυτὰ νεκτάρεια 15
τότε βάλλεται, τότ' ἐπ' ἀμβρόταν χθόν' ἐραταὶ
ἴων φόβαι ῥόδα τε κόμαισι μείγνυται.
ἀχειτ', ὀμφαὶ μελέων σὺν αὐλοῖς,
ἀχειτε Σεμέλαν ἐλικάμπυκα, χοροί.

85 (3). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

ὦ ταὶ λιπαραὶ καὶ ἰσοστέφανοι καὶ αἰδίμοι,
Ἑλλάδος ἔρεισμα, κλειναὶ Ἀθᾶναι,
δαιμόνιον πτολίεθρον ...
... ὅθι παῖδες Ἀθαναίων ἐβάλοντο φαινήν
κρηπίδ' ἐλευθερίας.

86 (4). ΠΑΙΑΝ
(ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΛΕΙΨΕΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ)

Στρ. Ἄκτις ἀελίου, τί, πολὺσκοπε, μήσσει,
ὦ μᾶτερ ὀμμάτων, ἄστρον ὑπέρτατον,

ἐν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον ; τί δ' ἔθηκας ἀμάχανον
 ἰσχὺν τ' ἀνδράσιν καὶ σοφίας ὁδόν,
 5 ἐπίσκοτον ἀτραπὸν ἐσσυμένα ;
 ἐλαύνεις τι νεώτερον ἢ πάρος ;
 ἀλλὰ σε, πρὸς Διός, ἵπποσὸα θεάς,
 ἱκετεύω, ἀπήμονα
 εἰς ὄλβον τινὰ τράποιο Θήβεις,
 10 ὦ πότνια, πάγκοινον τέρας.

Ἐντιστρ. ἦρ ἀτασθαλίαισι κοτεσσαμένα βροτῶν
 πάμπαν μὲν οὐ θέλεις ἐξελέμεν φάος
 αἰῶνος ἀγνόν, πολέμοιο δὲ σᾶμα φέρεις τινός,
 ἢ καρποῦ φθίσιν, ἢ νιφετοῦ σθένος
 15 ὑπέρφατον, ἢ στάσιν οὐλομένην,
 ἢ πόντου κενέωσιν ἄρ' ἀμ πέδον,
 ἢ παγετὸν χθονός, ἢ νότιον θέρος
 ὕδατι ζακότῳ ῥέον ;
 ἢ γαῖαν κατακλύσαισα θήσεις
 20 ἀνδρῶν νέον ἐξ ἀρχᾶς γένος ;
 ὀλοφύρομαι οὐδέν, ὅ τι πάντων μετὰ πείσομαι.

87 (5). ΕΠΗΝΙΚΟΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΝ
 ΑΣΩΠΗΧΩ, ΟΡΧΟΜΕΝΙΩ ΠΑΙΔΙ
 ΣΤΑΔΙΕΙ (476 π.Χ.)

Στρ. α'. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι
 ταί τε ναίετε καλλίπωλον ἔδραν,
 ὦ λιπαρᾶς αἰδιμοὶ βασιλείαι

Χάριτες Ἐρχομενοῦ, παλαιγόνων Μινυᾶν ἐπίσκοποι, 5
 κλυτ', ἐπεὶ εὐχομαι· σὺν γὰρ ὑμῖν τὰ τερπνὰ τε
 καὶ γλυκὲ' ἀνεταί πάντα βροτοῖς,
 εἰ σοφός, εἰ καλός, εἴ τις ἀγλαὸς ἀνήρ. 10
 οὐδὲ γὰρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερ
 κοιρανέοντι χοροὺς οὔτε δαῖτας· ἀλλὰ πάντων ταμίαι
 ἔργων ἐν οὐρανῷ, χρυσότοζον θέμεναι πάρα 15
 Πύθειον Ἀπόλλωνα θρόνους,
 αἰέναν σέβοντι πατρὸς Ὀλυμπίου τιμάν.

Στρ. β'. ὦ πότνι' Ἀγλαΐα φιλησί-
 μολπέ τ' Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου 20
 παῖδες, ἐπακοῦτέ νυν, Θαλία τε
 ἐρασίμολπε, Φιδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπ' εὐμενεῖ τύχα,
 κοῦφα βιβῶντα· Λυδῷ γὰρ Ἀσώπιχον τρόπω 25
 ἐν μελέταις τ' αἰείδων ἔμολον,
 οὔνεκ' Ὀλυμπιόνικος ἅ Μινύεια
 σεῦ Φέκατι. Μελαντειχέα νῦν δόμον
 Φερσεφόνας ἴθι, Φαχοῖ, πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγγελίαν, 30
 Κλεόδαμον ὄφρ' ἰδοῖς υἷὸν εἴπης, ὅτι Φοι νέαν
 κόλποις παρ' εὐδόξοις Πίσας
 ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέλθων πτεροῖσι χαιταν. 35

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(α = γλωσσικαὶ καὶ σημασιολογικαὶ παρατηρήσεις·
 β = πραγματικαὶ παρατηρήσεις).

Α. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. ΕΛΕΓΕΙΑ

ΚΑΛΛΙΝΟΣ

Ὁ Καλλίνος εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν σφριζομένων ἐλεγειακῶν ποιητῶν καὶ λέγεται διὰ τοῦτο πατήρ τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως, ὅπως ὁ Ὅμηρος πατήρ τῆς ἐπικῆς. Πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἰωνίας Ἐφεσος. Ἦκμασε περὶ τὸ 650 π.χ. Ἄλλα στοιχεῖα τοῦ βίου του εἶναι ἄγνωστα.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του ἠπειλήθη σοβαρῶς ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων Κιμμερίων. Οὗτοι κατῴκουν ἀρχικῶς εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν), διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς πορθμὸς λέγεται Κιμμέριος Βόσπορος. Ἐξωσθέντες ὅμως οἱ Κιμμέριοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Σκυθῶν ἐπέδραμον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν λεηλατοῦντες καὶ ἐρημοῦντες τὰ πάντα. Ἐπειτα ἐστράφησαν καὶ ἐναντίον τῆς πλουσίας Ἐφέσου, ἡ ὁποία τότε διέτρεξε μέγαν κίνδυνον. Εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίστασιν τῆς πατρίδος του ὁ ποιητὴς ἔγραψε πολεμικὴν ἐλεγείαν, διὰ τῆς ὁποίας παρῴρμα τοὺς συμπατριώτας του εἰς ἀντίστασιν κατὰ τῶν εἰσβολέων.

Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἐσώθη μόνον τὸ παρατιθέμενον ἐδῶ ἀπόσπασμα. Ἄλλα ποιήματα τοῦ Καλλίνου δὲν ἔχομεν.

1. Πολεμικὸν σάλπισμα.

α) **Στ. 1-5. μέχρις τεῦ** ἕως πότε (τεῦ = τοῦ, τίνας· ἐκ τοῦ τέο κατὰ ἰων. συναίρ.).—**κατάκειμαι** μένω κάτακοιτος, ἀδρανῶ.—**κότε** (ἰων.) πότε.—**ἀμφιπερικτίονες** = ἀμφικτίονες, περίοικοι, γείτονες (ρίζα: **κτι-**, **κτιζω**).—**μεθίημι** (ἐμαυτὸν) ἀφήνομαι ἀδρανῆς, ἀμελῶ.—**ὤδε λίην** (= λίαν) τόσον πολὺ.—**ἦμαι** κάθημαι, εὐρίσκομαι.—**ἀτάρ** (ἰων.) ἀλλά, ἀλλ' ὅμως.—**ὑστατ(α)** διὰ τελευταίαν φοράν, πρὶν ἐκπνεύσῃ.

Στ. 6 - 11. ἀγλαός λαμπρός, ώραῖος. — περί (=περί) ὑπέρ.— ἄλοχος σύζυγος.— **κουρίδιος** νόμιμος, ἐκεῖνη τὴν ὅποιαν κόρην οὔσαν νυμφεύεται τις· (τὸ ἐπιθετον συνοδεύει κανονικῶς τὸ ἄλοχος καὶ συναποτελεῖ μετ' αὐτοῦ μίαν ἔννοιαν, ὥστε κατὰ τὴν ἐρμηνεῖαν δύναται νὰ παραλειφθῇ· προῆλθεν ἐκ τοῦ **κούρη - κόρη**).— **δυσμενέσιν**, εἰς τὸ **μάχεσθαι**· **δυσμενής** ἐχθρός.— **ὄκκότε** (ἰων.) = **ὄποτε** (τὸ διπλοῦν κ χάριν τοῦ μέτρου).— **ἐπικλώθω** ὀρίζω, προκαθορίζω με τ α φ ο ρ ἄ ἐκ τοῦ: κλώθω (τὸ νῆμα τῆς ζωῆς) ἐπὶ τινος, ἐξ οὗ καὶ **Κλωθώ** μία τῶν Μοιρῶν.— **ἀλλὰ** (παρακελ.) ἐμπρός λοιπόν.— **ἰθύς** (ἐδῶ εἶναι ἐπίρρ.).— **ἔγχος** δόρυ.— **ἀνέχομαι** ὑψώνω.— **ὑπ' ἀσπίδος** = **ὑπ' ἀσπίδα**.— **ἦτορ** καρδιά.— **ἔλσας**, τοῦ ρ. **εἴλω** συνθλίβω, σφίγγω (πρβλ. «σφίγγω τὴν καρδιά μου» = κατασιγάζω τὸν φόβον, τὴν ἀνησυχίαν ἢ αἰσθητικὸν ἄλλο συναίσθημα, διὰ νὰ συγκεντρώσω ὅλην τὴν ψυχικὴν μου δύναμιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν σοβαροῦ καθήκοντος).— **μειγνυται πόλεμος** γίνεται πολεμικὴ μεῖξις, ἀρχίζει πολεμικὴ σύρραξις.

Στ. 12 - 15. οὐ κως = οὐ πως κατ' οὐδένα τρόπον.— οὐδ' εἰ ἦ, ποιητ. ἀντὶ οὐδ' ἐὰν ἦ.— **δηιοτής** (γεν. -ῆτος) σφαγὴ, μάχη.— **φυγῶν** (ὑποκμ. ἐνν. ἀνὴρ) ἐγκαταλείψας (ἐκ δειλίας).— **δοῦπος** λέξις πεποιημένη.— **οἱ ἄκοντες** τὰ ἀκόντια.— **ἔρχεται ἐπανέρχεται** (εἰς τὸν οἶκόν του).— **κιχάνω** συναντῶ, εὐρίσκω (**κίχεν**, γνωμ. ἀόρ.).

Στ. 16 - 21. ἔμπης ὅμως, μ' ὅλα ταῦτα (ἀν καὶ ἐσώθη).— **τὸν δὲ ἐνῶ** τοῦτον (τὸν «καρτερόφρονα» στ. 18).— **στενάχω** (μτβτ.) θρηγῶ κάποιον.— **ὀλίγος καὶ μέγας** μικροὶ καὶ μεγάλοι.— **ζῶω** ζῶ (ἡ μτχ. χρον.).— **μὴν αὐτόν**.— **ἔρδω** πράττω.— **μοῦνος ἐὼν** (μτχ. ἐναντ.) μόνος του.— **ἄξια πολλῶν** ὅσα πολλοὶ μαζί.

β) **Στ. 2.** οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίνας· πρβλ. Ὀδύσσ. β, 65 «ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίνας ἀνθρώπους».

Στ. 5. ὁ στ. οὗτος δὲν ἔχει ἄμεσον συνοχὴν πρὸς τὰ προηγούμενα, διότι ἐξέλιπον ἐν τῷ μεταξύ πολλοὶ στίχοι.

Στ. 7. γῆς περί καὶ παίδων κτλ. πρβλ. τὸ τοῦ Αἰσχύλου :

Ἦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐλευθεροῦτε δὲ

παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶων ἔδη
θῆκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.

(Πέρσαι, στίχ. 401 - 4)

Στ. 9. Μοῖραι. Κυρίως διὰ τῆς λέξεως **Μοῖρα** ἐκφράζεται ἡ ἀφηρημένη ἰδέα τῆς εἰμαρμένης καὶ δηλοῦται δι' αὐτῆς τὸ ἀναπόφευκτον μερίδιον ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἰδέα τῆς **Μοίρας** ἀντιπαρασταθῆ διὰ μιᾶς θεότητος, ἀποσυνετέθη σὺν τῷ χρόνῳ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν ἀρχαίων εἰς τρία πρόσωπα, σχηματίσαντα οὕτω σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν. Αὗται ἦσαν ἡ **Κλωθῶ**, ἡ **Λάχεσις** καὶ ἡ **Ἄτροπος**.

Ἡ Κλωθῶ (ἡ κλώθουσα) ἐκφράζει τὴν πλοκὴν τῶν γεγονότων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἡ Λάχεσις τὸν λαχόν, ὁ ὁποῖος προορίζεται δι' ἕκαστον ἄνθρωπον· ἡ Ἄτροπος τὴν ἀδυσώπητον ἀνάγκην τοῦ πεπρωμένου θανάτου. Ἐπειδὴ τοιοῦτοτρόπως προσωπαποιοῦν τὴν ἰδέαν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου ἐν τῷ κόσμῳ, ἐταυτίσθη ἡ βούλησις αὐτῶν μὲ τὴν βούλησιν τοῦ ὑπερτάτου τῶν θεῶν καὶ ἐθεωρήθησαν αὗται ἀφ' ἐνὸς μὲν θυγατέρες τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη «Μοιραγέτης», ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀδελφαὶ τῆς **Εὐνομίας**, τῆς **Δίκης** καὶ τῆς **Εἰρήνης**.

Αἱ τρεῖς Μοῖραι ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης σχηματίζουν σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν καὶ εἰκονίζονται ἄλλοτε μὲν ὑπὸ μορφῇ γραιῶν, ἄλλοτε δὲ ὡς ὄριμοι γυναῖκες μὲ σοβαρὰν καὶ αὐστηρὰν φυσιογνωμίαν.

Στ. 12 - 13. Καὶ ἐδῶ δηλοῦται ἡ παναρχαία πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πεπρωμένου· βλέπε ἀνωτέρω.

Στ. 14. δοῦπος ἀκόντων· ποιητικὴ παράστασις τῆς μάχης· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς μάχης ὅπως τὴν παριστᾷ ὁ Σολωμός: « ἀκούω κόφια τὰ τουφέκια, — ἀκούω σμίξιμο σπαθίων, — ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια, — ἀκούω τρίξιμο δοντιῶν ».

Στ. 19. ἀξίος ἡμίθεων· πρβλ. Ἡσιόδου Ἔργ. 158. « ἀνδρῶν ἠρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται ἡμίθεοι ».

— Διατὶ αἱ τρεῖς συνεχεῖς ἐρωτήσεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος; Ποῖα συναισθήματα διεγείρει ὁ ποιητής; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεώς του;

Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Τυρταῖος κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς, ἦτο δὲ χαλῶδς γραμματοδιδάσκαλος, τὸν ὅποιον οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅταν οἱ Σπαρτιάται τῇ συμβουλῇ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ἐζήτουν στρατηγόν. Κατ' ἄλλην παράδοσιν κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Λακωνικῆς. Πιθανώτατα ὅμως ἦτο Μιλήσιος, μετοικήσας εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ζῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (685-667).

Οὗτος ἐποίησεν ἐλεγείαν γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Εὐνομία*». Διὰ ταύτης παρεῖχεν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ πολιτεύματος τοῦ Λυκούργου καὶ συνίστα τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτεύματος τούτου καὶ τὴν κατὰ πᾶσιν τῆς δεινῆς ἐσωτερικῆς παραχῆς, ἣ ὅποια τότε συνεκλόνηζε τὴν Σπάρτην. Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἔχομεν μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα. Πλὴν αὐτῆς ἔγραψε καὶ ἄλλας, τὰς λεγομένας «*Ὑποθήκας*» (= συμβουλᾶς), διὰ τῶν ὁποίων παρῶρα τοὺς Σπαρτιάτας εἰς ἀνένδοτον ἀγῶνα κατὰ τῶν Μεσσηνίων. Τῶν «*Ὑποθηκῶν*» τούτων ἐσώθησαν τρεῖς μόνον. Ἐπίσης συνέθεσε καὶ ἔμβρατήρια εἰς δωρικὴν διάλεκτον καὶ ἀναπαισικὸν μέτρον.

(Ἐδῶ περιελήφθησαν δύο ἐκ τῶν «*Ὑποθηκῶν*» του καὶ τὸ μόνον περιωθὲν ἔμβρατήριον).

2 (1). Ὑποθήκη.

α) Στ. 1 - 10. γὰρ ὄντως, ἀληθῶς.—*τεθνάμεναι*, ἔνν. ὑποκ. τινά.—*μαρνάμενον*, μτγ. χρον. εἰς τὸ *πεσόντα* (*μάρναμαι* = μάχομαι).—*ἄνδρ' ἀγαθόν*, κτγμ.—*περὶ* = ὑπέρ.—*ἦ* = *ἔἢ*.—*πίων* (θ. *πίειρα*, οὐ. *πίον*) *παχύς*, εὐφορος.—*πτωχεύω* ἐπαιτῶ.—*κουριδίη τ' ἀλόχῳ'* βλ. σελ. 78 στ. 1.—*ἐχθρὸς μισητός*, ἐπαχθής· *ἐχθρὸς μὲν γάρ*, αἰτιολογεῖ τὸ ἐν στ. 4· τὸ μὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ τε στ. 9.—*τοῖσι μετέσσειται* = *ἔσσειται μετὰ τοῖσι* θὰ ζῆ μεταξύ αὐτῶν.—*οὓς* = πρὸς οὓς.—*χρημοσύνη* στέρησις, ἀνάγκη (*χρή*, *χρεία*).—*εἶκω* ὑπείκω, κύπτω ὑπὸ τὸ βάρος.—*στυγερός* μισητός.—*αἰσχύνω* καταισχύνω, ἐντροπιάζω· (τοῦ *αἰσχύνει* ὑποκ. ὁ *προλιπὼν ἀνὴρ*).—*κατελέγχω* ἀσχημίζω, ἐξευτελίζω.—*ἀγλαός*, λαμπρός, ὠραῖος.—*εἶδος* μορφή (ἑαυτοῦ).

Στ. 11 - 20. ὦρη φροντίς («*ὀλίγωρος*—*ὀλιγωρῶ*, τιμωρός, θυρωρός»).—*ἄνδρὸς ἀλωμένου*, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ὦρη· *κανεὶς* δὲν φρον-

τίζει δι' ἄνδρα τοιοῦτοτρόπως περιπλανώμενον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· τὸ ρ. **ἀλῶμαι** = περιπλανῶμαι («ἀλήτης»). — **ῥπις** (γεν. **ῥπιδος**) προσοχή, σεβασμός (θ. **ῥπ**: **ῥπωπα**). — **θυμῶ** ἐκθύμως, θαρραλέως. — **ψυχὴ ζωή**. — **ἀλλὰ μάχεσθε**· τὸ **ἀλλὰ** παρακελ. = ἐμπρὸς λοιπόν. — **φιλοψυχῶ** γίνομαι φίλος τῆς ψυχῆς (ζωῆς) μου, φιλοσώματος. — **μαρνάμενοι**, μτχ. χρόν.

Στ. 21 - 28. **κεῖσθαι**, ἐπεξήγησις τοῦ **τοῦτο**. — τὸ **κάρη** ἢ τὸ **κᾶρα** (γεν. **κάρητος** καὶ **καρήατος**) ἢ **κεφαλὴ**· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μετωνυμία). — **πολιὸς** ὑπόλευκος, ψαρός. — **χρόα**, αἰτ. τοῦ κατὰ τι = κατὰ τὸ σῶμα· (ὁ **χρῶς**, τοῦ **χρωτός** καὶ **χροός**, τῶ **χρωτί** καὶ **χροῖ**, τὸν **χρῶτα** καὶ **χροά**· ἀρχικὴ σημ. = δέρμα). — **ἐπέοικε** ἀρμόζουν. — **ῥφρα** (**κεν**) **ἔχη** = ἕως ἂν **ἔχη** ἐφ' ὅσον κατέχει (αὐτοῦς, τοὺς νέους). — **ἔρατός** ἀξιεράστος, **ποθητός**. — **θηητός** θεατός. — **θηητός** **ιδεῖν**, ἀξιοθέατος, ἀξιοθαύμαστος (ὑποκ. ὁ νέος).

Στ. 29 - 30. **ἀλλά**, ὅπως εἰς στ. 15. — **διαβαίνω**, διασκελίζω, ἀνοίγω τὰ πόδια μου (διὰ τὰ στηριχθῶ καλὰ).

β) Ἡ ἐλεγεία μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ τοῦ Σπυριδῶνος Τρικουπῆ. Ἡ μετάφρασις τοῦ τελευταίου εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ καὶ ἀρχίζει μὲ τοὺς στίχους «*Τί τιμὴ στὸ παλληκᾶρι, ὅταν πρῶτο στῆ φωτιὰ — σκοτωθῆ γιὰ τὴν πατρίδα μὲ τὴν σπάθα στὴ δεξιὰ*».

Στ. 3. **τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν**· ἀντίθεσις πρὸς τὸν **ἄνδρ'** ἀγαθὸν περὶ ἧ πατρίδι **μαρνάμενον**· οἱ ἐγκαταλείποντες τὴν πόλιν, οἱ ἀποφεύγοντες τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς (οἱ «*τρέσαντες*» καὶ «*ῥιψάσιδες*») εἶναι ἐπαίσχυντοι, ἐθεωροῦντο δὲ ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἄξιοι περιφρονησεως· διὰ τοὺς τοιοῦτους οἱ στίχοι 3 - 10.

Στ. 20. **μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς**· ἐκδηλοῦται ὁ βαθύτατος σεβασμὸς τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς γέροντας· τὸ **νόημα** ἐκφράζεται ἐντονώτερον εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στ. 20 - 28.

Στ. 29 - 30. **Εἰ κ' ὦν** τοῦ ἀποφασιστικοῦ μαχητοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ ἄνοιγμα τῶν ποδῶν ἀποκτᾷ σταθερωτέραν βάσιν καὶ καταβάλλει μείζονα δύναμιν· μὲ τὸ δάγκωμα τῶν χειλέων ἐκφράζει τὴν ἄκαμπτον θέλησίν του καὶ τὴν καρτερίαν του.

— **Συγκρίνατε** τοὺς στ. 3 - 10 τοῦ **Τυρταίου** περὶ τοῦ ἐγκαταλείπον-

τος τὴν πόλιν πρὸς τοὺς στ. 16-17 τοῦ Καλλίνου. Ἐπίσης τοὺς στ. 27-30 τοῦ Τυρταίου περὶ τοῦ γενναίου ἀνδρὸς πρὸς τοὺς στ. 18-21 τοῦ Καλλίνου.

3 (2). Ὑπόθεκη.

α) **Στ. 1 - 12.** οὐτ' ἂν μνησαίμην (προτασσομένη ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑπόθεσιν στ. 3)· μιμνήσκομαι θεωρῶ ἄξιον μνείας. — ἐν λόγῳ τίθεμαι λογαριάζω (συνών. τοῦ προηγούμενου). — ἀρετῆς, παλαισμοσύνης, γεν. τῆς αἰτίας· παλαισμοσύνη παλαιστική δεξιότης (μυϊκὴ δύναμις). — οὐδ' εἰ, ἔνδοξ. προτάσεις. — βίη δύναμις. — φυῆ σωματικὴ διάπλασις. — Μίδεω, γεν. τοῦ. Μίδης (-ας). — Κινύρω γεν. τοῦ. Κινύρης (-ας). — βασιλεύτερος ἰσχυρότερος βασιλεύς. — μελιχόγηρυς γλυκύφωνος (ἐκ τοῦ μείλιχος = γλυκὺς καὶ γῆρυς, γεν. γήρυος = φωνή· ὁ καὶ ἡ μελιχόγηρυς, τὸ μελιχόγηρυ). — θούρος (θηλ. θούρις) ὀρμητικὸς, πολεμικὸς («θούριον»). — τετλαίη τοῦ τέτληκα (μὲ σημα. ἔνεστ.). ὑπομένω. — μέν, ἀπόδοσις ὁ κατωτέρω καί. — ὀρέγομαί τινας ἐκτείνωμαι, πίπτω ἐπάνω εἰς κάποιον· ὀρμῶ ἐπάνω του. — δήσιος ἐχθρός.

Στ. 13 - 22. ἦδε, καθ' ἕλξιν ἀντὶ τόδε (τὸ ἀνωτέρω). — ἄεθλον ἄθλον, βραβεῖον. — φέρειν (ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς) εἰς τὸ νὰ φέρῃ (αὐτό). — κάλλιστον φέρειν γίγνεται ἀξίζει πρωτίστως νὰ τὸ ἔχῃ. — ξυνός κοινός (ἐκ τῆς προθ. ξύν, σύν). — ἔσθλόν (οὐσ.) κόσμημα. — ὅστις (ἂν) μένη = ἔάν τις μένη (ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο). — διαβαίνω, βλ. ἀνωτέρω «ὑπόθεκη 2», στ. 29. — νωλεμέως διαρκῶς, σταθερῶς. — ἐπί, μετὰ τοῦ λάθηται (τμησις). — πάγχυ = πάνυ ἐντελῶς. — τλήμων καρτερικός. — θυμός καρδιά. — παρατίθεμαι διακυβεύω, ριψοκινδυνεύω. — αἶψα ταχέως. — ἔτρεψε γνωμ. ἀόρ. — σπουδῆ τάχιστα. — ἔσχεθε (παρατεταμένος τύπος τοῦ ἔσχε, γνωμ. ἀόρ.) ἀναχαίτιζω.

Στ. 23 - 34. φίλον θυμόν τὴν ζωὴν του (τὸ ἐπίθ. φίλος τίθεται συνήθως ἀντὶ τῆς κτητ. ἀντων. γ' προσ., διότι τὸ ἀνῆκον εἰς τινα εἶναι προσφιλὲς εἰς αὐτόν). — ὀμφαλόεις ὀμφαλωτός, κωνοειδής. — ἔλληλαμένος τρυπημένος (τοῦ ἐλαύνωμαι διαπερῶμαι). — ὁμῶς ὁμοίως. — κέκηδα (πρκ. μὲ σημ. ἔνεστ. τοῦ κήδομαι) φροντίζω (διὰ τὸν νεκρὸν), κηδεύω. — ἀργαλέω πόθῳ, δοτ. τοῦ αἰτίου ἀργαλέος

ὑπερβολικός. — ἀρίσμημος περίβλεπτος. — γένος ἔξοπίσω ἢ μέλλουσα γενεά, οἱ ἀπόγονοι (τοῦ πεσόντος). — **θοῦρος**, βλ. στ. 9.

Στ. 35 - 42. εἰ φύγη, ποιητ. σύνταξις ἀντὶ ἐὰν φύγη. — **κῆρ** (γεν. κηρός) ἢ μοῖρα. — **τανηλεγῆς** πικρότατος (ἐκ τοῦ **τείνω** + **ἄλγος**). — **εὖχος** καύχημα, δόξα· **εὖχος αἰχμῆς** πολεμικὴ δόξα. — **μεταπρέπω** διαπρέπω. — **βλάπτω τινά τινος** ἀποκλείω, στερῶ κάποιον ἀπὸ κάτι. — **αἰδῶς** σεβασμός. — **δίκη** δίκαιον, δικαίωμα. — **θῶκος** ἔδρα, κάθισμα· **ἐν θῶκοισιν** (ὄντες) καθήμενοι. — **οἱ κατ' αὐτὸν οἱ ὀμήλικες**. — **εἶκω** χῶρης παραχωρῶ τὴν θέσιν μου.

Στ. 43 - 45. ταύτης... ἀρετῆς τῆς τριαύτης ἀνδρείας. — **νὺν** λοιπόν. — **τις πᾶς τις**, ὅλοι. — **θυμῷ** (δοτ. τρόπ.) θαρραλέως. — **μεθίημι** ἀποχωρῶ.

β) **Στ. 2.** **ποδῶν - παλαιμοσύνης**· ἐννοοῦνται αἱ ἀθλητικαὶ ἱκανότητες τῶν δρομέων καὶ τῶν παλαιστών.

Στ. 3. **Κύκλωπες**· κατὰ τὸν Ὅμηρον ἄγριος ποιμενικὸς λαὸς (ἐν Σικελίᾳ)· οὗτοι ἦσαν πελώριοι μονόφθαλμοι καὶ ἀκαταβλήτου δυνάμεως (πρβλ. Ὀδυσσ. ι, 106 - 115, 187 - 192).

Στ. 4. **Θρηίκιος Βορέης (-ας)**· ὁ ἐκ Θράκης πνέων βορρᾶς (ἐδῶ προσωποποιούμενος) ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὀρμητικῆς ταχύτητος καὶ δυνάμεως· συχνὰ δὲ εἰς τὴν ποίησιν λαμβάνεται ὡς μέτρον παρομοιώσεως τῆς πολεμικῆς ὀρμῆς (πρβλ. Παλαμᾶ: «ἀνάξιος ὅποιος τὰ φτερά του — φτερά ἀπὸ σκέψη ἢ ἀπὸ πράξη — δὲ γοροανοίγει τα, χαρά του, — γὰρ νὰ πετάξῃ — βοριάς θρακιάς, μὲ τοὺς ἀνέμους, — πρὸς τοὺς πολέμους», «Πηράκκιρα»).

Στ. 5. **Τιθωνός**, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Λαομέδοντος, περίφημος διὰ τὴν ὄρασιότητά του.

Στ. 6. **Μίδας**, ὁ περίφημος διὰ τὰ πλούτη του βασιλεὺς τῆς Φρυγίας. — **Κινύρας**, μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου· τοῦτον ἠγάπησεν ὁ Ἀπόλλων καὶ κατέστησε πᾶμπλουτον.

Στ. 7. **Πέλοψ**, ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου. Οὗτος μυθολογεῖται ὅτι σφαγεῖς ἀνοσίως ὑπὸ τοῦ πατρός του καὶ ἀναστηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν κατέφυγεν εἰς Πίσαν τῆς Ἠλείας, ὅπου ἐνίκησε ἐν ἄρματοδρομίᾳ τὸν βασι-

λέα αὐτῆς Οἰνόμαον καὶ συνεζεύχθη τὴν κόρην του Ἴπποδάμειαν· λαβῶν δὲ τὸν θρόνον ἐξέτεινε τὴν ἀρχὴν εἰς ἅπασαν τὴν χερσόνησον, κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ Πελοπόννησον· ἐγέννησε τὸν Ἀτρέα (πατέρα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου), τὸν Θυέστην (πατέρα τοῦ Αἰγίσθου) καὶ τὸν Χρῦσιππον· κατέστη παροιμιώδης διὰ τὸ μέγα κράτος του.

Στ. 8. Ἄδραστος· βασιλεὺς τοῦ Ἄργου, ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, πενθερὸς δὲ τοῦ Πολυδαίμου· ἐφημιζέτο διὰ τὴν φυσικὴν εὐγλωττίαν του.

Στ. 24. διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος... καὶ διὰ θώρηκος· π ρ ω θ ὁ σ τ ε ρ ο ν. — **ὄμφαλόεσσα·** ἡ ἀσπίς ἔφερεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἐξοχῆν, καλουμένην **ὄμφαλόν·**

Στ. 26. πρόσθεν ἐλληλαμένος· τοῦτο ἦτο τιμητικὴ ἔνδειξις ἀνδρείας· τοῦναντίον τραύματα εἰς τὰ νῶτα ἦσαν δείγματα δειλίας, ὃ δὲ φέρων αὐτὰ ἐθάπτετο κατησχυμμένος ἐν σιγῇ.

Στ. 29. τύμβος· οἱ τάφοι τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων ἦσαν ἐν Σπάρτῃ εἰς περιβλεπτον μέρος (« ἀρίσθημοι ») καὶ ἔφερον ἐπιτυμβίους πλάκας μὲ τὰ ὀνόματά των.

Στ. 41 - 42. Καὶ οἱ γέροντες ἀκόμη ἠγείροντο πρὸ τῶν ἡρώων καὶ παρεχώρου τὴν θέσιν των κατὰ τὰς συνεδρίας τῆς ἐκκλησίας, τῆς γεροσίας κλπ.

— *Ποίας ἀνθρωπίνης ἀρετῆς ἀναφέρει εἰς τοὺς στ. 2-12 καὶ ποία ἢ ὑπερτάτη τούτων;*

4 (3). Ἐμβατήριον.

α) ἄγετε (προσθκ. παρακλ.) ἐμπρός. — **Σπάρτας** (δωρ. τύπ.) Σπάρτης. — **κῶροι (κοῦροι)** τέκνα. — **πολιάτας** δωρ., **πολιήτης** ἰων. = **πολίτης**, (**πολιατᾶν** γεν. πληθ.)· τὸ **πολιτῶν** μετ' ἐμφάσεως κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς περιοίκους. — **λαιᾶ** (ἐνν. χειρὶ) μὲ τὴν ἀριστεράν. — **ἴτυς-υοσ** ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, ἡ ἀσπίς. — **ἀνσχεσθε, ἀνάσχεσθε** ἀνυψώσατε ἀναλάβετε (ἐνν. τῇ δεξιᾷ). — **πάτριος** πατροπαράδοτος.

β) Τὸ ἐμβατήριον ἦτο ἄσμα πολεμικὸν ἀδόμενον τῇ συνοδείᾳ αὐλοῦ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸ τῆς μάχης· ὁ ρυθμὸς του ἦτο ἀναπαιστικὸς (— —), κατάλληλος νὰ ρυθμίζῃ τὸ βῆμα ἐν πορείᾳ.

— *Ποίας ὁμοιότητος ἔχει ἡ ποίησις τοῦ Τυρταίου πρὸς τὴν τοῦ Καλλίνου;*

(Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀρχιλόχου βλέπε εἰς τὸ τμήμα τῆς
 ἰαμβικῆς ποιήσεως, σελ. 110.).

5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς.

α) ἀγάλλομαι εὐφραίνομαι, καυχῶμαι, κομπάζω.— Σάιοι ἔθνος
 θρακικὸν κατοικοῦν παρὰ τὸν Νέστον ποταμὸν.— ἔντος (τὸ) ὄπλον.—
 ἀμώμητος ἄμεμπτος, ἄψογος.— κάλλιπον (κάτ-λιπον) κατέλιπον.—
 αὐτὸς δὲ ἐγὼ ὅμως, ὅπως κι' ἂν ἔχη.— ἔρρέτω (προστυκ. τοῦ ρ. ἔρρω)
 ἄς πάη στὸ καλὸ, στ' ἀνάθεμα.— ἐξαῦτις αὔθις, πάλιν.

β) Εἰς τοὺς στίχους τούτους ὁ Ἀρχιλόχος μετὰ μεγάλης ἀφελείας
 ἀστείζεται διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀσπίδος του.— Ἐκ τούτου ὅμως δὲν δυ-
 νάμεθα νὰ τοῦ καταλογίσωμεν ἀνανδρίαν, διότι, ἂν πράγματι ἦτο ἀναν-
 δρος, θὰ προσεπάθει νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἀτύχημά του, ἀντὶ νὰ τὸ τιμήσῃ
 μὲ ἄσμα. Ἀλλὰ καὶ ἀξιοκατάκριτος ἂν θεωρηθῆ, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ'
 ὄψιν τὰ ἐλαφρυντικὰ ὅτι, ὅταν ἀπώλεσε τὴν ἀσπίδα του, ἦτο μισθοφόρος,
 ὅτι ὁ ἀγὼν ἐγένετο μεταξὺ μισθοφόρων καὶ βαρβάρων καὶ ὅτι διὰ τὴν
 πατρίδα του ὄχι μόνον δὲν ἔγινε φυγὰς, ἀλλ' ἠγωνίσθη ἥρωικῶς καὶ
 ἐθυσίασε καὶ τὴν ζωὴν του. Πάντως διὰ τὸν ἀστεϊσμόν του αὐτὸν ἀπε-
 πέμφθη ἐκ Σπάρτης, ὅτε κάποτε μετέβη ἐκεῖ.

6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρήνοι.

α) κήδεα θλίψεις, πένθη (τὸ κῆδος), ἀντικ. εἰς τὸ μεμφόμενος.—
 στονόεντα συνοδευόμενα μὲ γόους, μὲ θρήνους.— μεμφόμενος κατα-
 κρίνων, ἀποδοκιμάζων (μὲ τὸ νὰ ἀποδοκιμάζῃ).— θαλίη συμπόσιον,
 εὐωχία· θαλίης = θαλίαις, δοτ. τοπικὴ ἢ καὶ ὄργαν.— τοίους τόσον
 σπουδαίους (ἄνδρας).— κατὰ... ἔκλυσεν, κατέκλυσεν (τμηῆσις) κατε-
 κάλυψεν — οἰδαλέος ἐξωγκωμένος, πρησμένος.— ἀνήκεστος ἀθε-
 ράπευτος, ὀλέθριος, (ἀφόρητος).— τλημοσύνη καρτερία, ὑπομονή.—
 ἐπὶ... ἔθεσαν, ἐπέθεσαν (τμηῆσις).— φάρμακον, κατηγορημ.— ἐτρέ-
 πεθ', ἐτρέπετο ὑποκ. τάδε, δηλ. αἰ ὀδύνας, τὰ κακά.— ἀναστένω
 στενάζω γοερῶς, θρηνώ.— αἱματόεν ἔλκος αἱματωμένη πληγὴ, με-
 ταφ. μεγάλῃ καταστροφῇ.— ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείφεται (ὑποκ.
 τὰ κακά) = μὲ τὴν σειρὰν των δὲ ἄλλους θὰ ἐπισκεφθοῦν.— τλῆτε (ἐξ

ἀχρήστου ἐνεστ. **τλάω**) = κάμετε ὑπομονήν, παρηγορηθῆτε.— **γυναι-
κεῖον πένθος**, ἐξωτερικεῖς πένθους τοιαύτη, ὅποια ἀρμόζει εἰς
γυναῖκας.

β) Τὴν ἐλεγείαν ταύτην ἔγραψεν ὁ Ἀρχίλοχος, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν
θρηνήσῃ τὸν πνιγμὸν συμπολιτῶν του εἰς τι ναυάγιον, εἰς τὸ ὁποῖον
ἐπνίγη καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς του, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν παρηγο-
ρήσῃ τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ἀναφερόμενον φίλον του Περικλῆν, συνι-
στῶν εἰς αὐτὸν ἐγκατέρησιν.

ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ

Μίμνερμος ὁ Κολοφώνιος ἔζησε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος π.Χ.
Μέγα μέρος τῆς Ἰωνίας καὶ ἡ πατρίς του Κολοφῶν ὑπέκυψαν εἰς τὸν
ζυγὸν τῶν Λυδῶν, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ βασιλέως των Ἀλυάττου εἶχον ἀπο-
κτήσει μεγάλην δύναμιν. Ὁ Μίμνερμος προσεπάθησε τότε διὰ πολεμι-
κῶν ἐλεγειῶν νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς συμπατριῶτας του ὑπενθυμίζων εἰς
αὐτοὺς τὴν παλαιὰν δόξαν τῆς πατρίδος του. Ἀπὸ τὰς πολεμικὰς του
ἐλεγείας ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἔχομεν.

Αἱ περισωθεῖσαι ἐλεγείαι του (ἀνήκουσαι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτοῦ,
ἡ ὅποια ἐκαλεῖτο «Ναννώ») ἐξυμνοῦν τὴν ὠραιότητα τῆς νεανικῆς
ἡλικίας, παριστάνουν τὸ φευγαλέον αὐτῆς, ἐκφράζουν τὴν λύπην διὰ τὸ
γῆρας καὶ τὸν πόνον διὰ τὸν θάνατον.

Ἡ ποίησίς του εἶναι καθαρῶς ὑποκειμενική, ἀντικατοπτρίζει ὅ-
μως τὴν ἐποχὴν του, καθ' ἣν οἱ συμπατριῶται του ἐζήτουν ν' ἀναπλη-
ρώσουν τὴν ἀπολεσθεῖσαν πολιτικὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν καὶ
τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς.

7 (1). Ἡ νεότης.

α) **Στ. 1 - 8.** οἰά' τε ὅπως.— αἶψα εὐθύς.— αὐγῆσ(ι) δοτ.
ὄργαν.— αὐγαὶ ἀκτῖνες.— ἴκελος ὅμοιος.— πῆχυιός μικρὸς (ἄσον ὁ πῆ-
χυς τῆς χειρός).— εἰδότες οὐτε... μὴ γνωρίζοντες, μὴ δοκιμάσαντες
(ἀκόμη), ἄπειροι.— Κῆρες Μοῖραι.— τέλος γῆραος, περίφρασις=
γῆρας, τὸ βαθὺ γῆρας.— ἀργαλέος, πολύμοχος, φρικτός.— μίνυνθα
(ἐπίρρ.) ἐπ' ὀλίγον ἔχει θέσιν κατηγρμ. εἰς τὸ καρπὸς ἤβης, ἀντὶ μι-
νυνθάδιος, ὀλιγοχρόνιος.— κίδναμαι, σκεδάννυμαι, ἐξαπλοῦμαι.

Στ. 9 - 16. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ἀλλ' ὅταν πλέον.— τέλος ὥρης,

περίφρασις = ὥρα, ἡ ἡλικία.— παραμείβομαι παρέρχομαι.— τρυχοῦμαι κατατρύχομαι, ὑποφέρω.— ἔργα ἀποτελέσματα.— ἐπιδεύομαι (ἰων.) = ἐπιδέομαι στεροῦμαι.— ἰμείρω ποθῶ.

β) Στ. 1. οἶά τε φύλλα σὰν τὰ φύλλα, σὰν τὰ ἄνθη· πρβλ. καὶ 'Ιλ. Ζ., 146 - 149 «οἷη περ φύλλων γενεὴ τοιῆδε κοῖ ἀνδρῶν». κτλ.

Στ. 5. Κῆρες μέλαιναι (οἱ μαῦρες Μοῖρες), πρβλ. Καλλίνου σελ. 79.

Στ. 6. τέλος γήραος ἀργαλέου· ἡ μαῦρη μοῖρα τοῦ γήρατος παραστέκει πλησίον τῶν νέων ὡς φρικτὴ ἀπειλή· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς ὠραίας νέας, ἡ ὁποία, ὅπως τὴν παριστάνει ὁ Γρυπάρης, εὐχεται νὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος «σὲ ξανθοὺς κι ἀζάρωτους κροτάφους... γιατί μὲ πόνο στὰ βαριά τὰ χρόνια, δίχως πόθο, δίχως ἀγάπη, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς γοιὰ μὲ βλέπει...» («Φλώρα Μιράμπιλις»).

Στ. 7. ἡ δ' ἐτέρη θανάτοιο· ἐννοεῖ τὸν πρόωρον θάνατον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τέλος γήραος.

Στ. 14. παιδων ἰμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς 'Αἶδην· οἱ ἄτεκνοι φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ πικρίαν διὰ τὸν ἀνεκπλήρωτὸν πόθο του νὰ ἴδουν καὶ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ των : «'Αν οἱ μαῦροι νὰ ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι—ἐπρόστιαξε αὐστηρὸ θέλημα θεοῦ—τὸ χέρι ἐνὸς τ' ἄλλου ἄς βαστάῃ τὸ χέρι—ὡς νὰ τ' ἀκούσῃ ἀναίσθητο καὶ κροῦ». Μαρκορᾶς.

—Ποῖαι αἱ παρομοιώσεις, μεταφοραὶ, προσωποποιίαι εἰς τὸ ποίημα; Πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἀπαισιοδοξία τοῦ ποιητοῦ;

8 (2). Τὸ γῆρας.

α) Στ. 1 - 8. χροίη, τὸ δέρμα· κατ' ἐπέκτασιν = τὸ σῶμα.— ἄσπετος ἀνέκφραστος (ἀνείπωτος), ἐδῶ : ἄφθονος (ἀπεριγράπτως πολὺς).— πτοιῶμαι (ἰων.) = πτοοῦμαι, τρέμω.— ὀμηλικίης τῶν ὀμηλικίων μου (δηλ. ὅλων τῶν νέων, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν ἡλικίαν μου).— ὁμῶς ὁμοίως.— πλέον ὠφελεν εἶναι ἔπρεπε νὰ ᾔτο μακροτέρας διαρκείας.— τιμήσσα πολύτιμος.— ἀργαλέος, βλ. ἀνωτέρω στ. 6.— ἄτιμον ἀποχρυστικόν.— ὅ τ' (ὅ τε) τὸ ὁποῖον (ἐκτὸς τῶν ἄλλων κακῶν, τὰ ὅποια φέρει).— ἄγνωστος ἀγνώριστος.— ἀμφιχύνομαι ξεχειλίζω, ἀπλώνομαι.

β) Οἱ ἕξ πρῶτοι στίχοι τοῦ ἀποσπάσματος ἀποδίδονται ὑπό τινων ἐκδοτῶν εἰς τὸν Θεόγνιν, μεταγενέστερον τοῦ Μιμνέρμου.

Στ. 6. ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέματα· ἀπειλητικὸν τὸ γῆρας κρέματα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῶν νέων ὡς ἄλλη δαμόκλειος σπάθη.

Στ. 8. ἀμφιχυθέν, μετὰ φ ο ρ ἄ ἀπὸ τὸ γέμισμα τῆς ὑδρίας ὅπως βαθμιαίως τὸ νερὸ χυνόμενον ἐντὸς αὐτῆς ἀνέρχεται, ἕως ὅτου ξεχειλίζει καὶ περιχύνεται, ὁμοίως καὶ τὸ γῆρας ἔρχεται σιγὰ σιγὰ, ἕως ὅτου ἀπλώνεται τελείως ἐπάνω μας.

—Ποία ἢ διαφορὰ τῆς ποιήσεως τοῦ Μιμνέρμου ἀπὸ τῆς τῶν Τυρταίου καὶ Καλλίνου;

Σ Ο Λ Ω Ν

Ὁ μέγας νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν (639 - 559 π.Χ.), ὁ καταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πλὴν τῆς μεγάλης πολιτικῆς δράσεώς του, ἠσχολήθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔψαλλον τὰ ποιήματά του, ὅπως οἱ Σπαρτιαῖται τοὺς στίχους τοῦ Τυρταίου. Ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος εἶχε προγόνους συγγενεῖς τοῦ Σόλωνος, τὸν ἐγκωμιάζει ὡς ποιητὴν.

Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ Σόλωνος περίφημος εἶναι ἡ «**Σαλαμῖς**», διὰ τῆς ὁποίας ἐξήγειρε τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀνάκτησιν τῆς «**ἱμερτῆς**» νήσου. Ἀτυχῶς ἐκ τῆς ἐλεγείας ταύτης μόνον ὀκτὼ στίχοι σφύζονται. Μακρότερα ἀποσπάσματα ἔχομεν ἀπὸ τὰς «**Ὑποθήκας εἰς Ἀθηναίους**» καὶ τὰς «**Ὑποθήκας εἰς ἑαυτὸν**», αἱ ὁποῖαι εἶναι πολιτικαὶ ἐλεγεῖαι, ἐκφράζουσαι τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐπὶ πλέον σφύζονται καὶ ἀποσπάσματα ἄλλων ποιημάτων του.

9 (1). Σαλαμῖς.

α) **Στ. 1 - 2. ἱμερτὸς περιπόθητος (ἱμεῖρω).**— **κόσμον ἐπέων** (= ἐπῶν) κόσμημα ἐκ λόγων, ποιητικὸς λόγος.— **ῶδήν,** ἐπεξήγησις τοῦ **κόσμον ἐπέων** δηλαδὴ ᾄσμα, ποίημα.— **ἀγορῇ** ἀγόρευσις.— **τίθεμαι** θέτω ἐνώπιόν σας, προσφέρω.

Στ. 3 - 6. τότε ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει (ἐὰν δὲν ἀνακτηθῇ ἡ

Σαλαμῖς).—**φράτις** φήμη.—**Σαλαμιναφέτης** (λέξις πεπλασμένη) ἀφέτης, προδότης τῆς Σαλαμῖνος.

Στ. 7 - 8. περι ὑπέρ. — ἴομεν, ὑποτ. βουλητικὴ = ἴωμεν. — ἀπωθοῦμαι, ἀπομακρύνω ἀπ' ἑμαυτοῦ, ἀποβάλλω, ἀποπλύνω.

β) Σχετικῶς μὲ τὸ ποίημα τοῦτο ὁ Πλούταρχος (Σόλων, 8) λέγει: «Ἐλεγεία δὲ κρύφα συνθεῖς καὶ μελετήσας (Σόλων), ὥστε λέγειν ἀπὸ στόματος, ἐξεπήδησεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἄφνω πιλίδιον περιθέμενος ὄχλου δὲ πολλοῦ συνδραμόντος ἀναβάς ἐπὶ τὸν τοῦ κήρυκος λίθον ἐν ᾧδῇ διεξῆλθε τὴν ἐλεγείαν, ἧς ἐστὶν ἀρχὴ (αὐτὸς κήρυξ κτλ.)» (παραθέτει τοὺς δύο πρώτους στίχους καὶ συνεχίζει): «Τοῦτο τὸ ποίημα **Σαλαμῖς** ἐπιγέγραπται καὶ στίχων ἑκατὸν ἐστίν, χαριέντως πάνυ πεποιημένον». Πλὴν τῶν δύο πρώτων στίχων, τοὺς ὁποίους ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, διέσωσεν ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος (I, 46) τοὺς στ. 3 - 8.

Στ. 2. κόσμον ἐπέων· ἀντὶ πεζῆς ἀγορεύσεως ἦλθον νὰ σᾶς ἀπαγγείλω περίκοσμον ὁμιλίαν (δηλ. ποίημα)· οἱ ἀρχαῖοι τὴν ποίησιν ἐθεώρουν ὡς λόγον μετὰ κόσμου πεποιημένον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀπέρριπτον πεζὸν λόγον· σχετικῶς ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι».

Στ. 3. Φολέανδρος καὶ Σίκινος· δύο μικρὰ καὶ ἄσημοι νῆσοι τῶν νοτίων Κυκλάδων, τὰς ὁποίας θὰ προτείμα ὡς πατρίδα του, λέγει ὁ ποιητής, ἀντὶ τῶν Ἀθηῶν, ἐὰν δὲν ἀνέκτων τὴν Σαλαμῖνα.

Στ. 6. Σαλαμιναφέτης, Σαλαμινοπροδότης. Ἡ δημιουργία νέων λέξεων διὰ τῆς παραγωγῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς συνθέσεως εἶναι προνόμιον τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως, ἀποδεικνύει δὲ τὸ εὐπλαστον καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς γλώσσης μας ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου μέχρι σήμερον. Σχετικῶς ὁ ἀσχαληθεὶς μὲ τὴν ἀρχαίαν (ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν νέαν) ἐλληνικὴν ποίησιν Σ. Μενάρδος παρατηρεῖ: «τὸ θαυμασιώτερον εἶναι ἢ διὰ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν πάντων τῶν αἰώνων, ἐνδόξων καὶ ἀδόξων, μεγαλωνύμων καὶ ἀνωνύμων, διατήρησις τοῦ συνθετικοῦ χαρίσματος, τοῦ προνομίου τούτου τῆς μητρικῆς μας γλώσσης».

Στ. 6. χαλεπὸν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι· οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι συνοψίζοντες τὸ ὅλον νόημα εἶναι πιθανώτατα τὸ τέλος τῆς ἐλεγείας, ἢ ὁποία συνεχίγησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἄρουν

τὸν περὶ Σαλαμῖνος περιοριστικὸν νόμον, ν' ἀναλάβουν τὴν ἐκστρατείαν καὶ ν' ἀποπλύνουν τὸ « χαλεπὸν αἶσχος » (600 π.Χ.).

10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους.

α) Στ. 1 - 4. κατὰ... αἶσαν καὶ... φρένας· αἶσα μοῖρα, θεία θέλησις.— τοίη μεγάθυμος τόσον μεγαλόψυχος.— ἐπίσκοπος προστάτης.— ὄβριμοπάτρη ἰσχυροῦ πατρὸς θυγάτηρ.— ὕπερθεν, δηλ. τῆς πόλεως.

Στ. 5 - 16 αὐτοὶ δὲ ἀλλ' αὐτοὶ (οἱ πολῖται)· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θείαν θέλησιν.— ἀφραδίησιν (ἀφραδέω) ἀπερισκεψία, ἀνοησία (δοτ. ὄργ.).— χρήμασι ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ χρήμα, ὑπὸ πλεονεξίας.— ἡγεμόνες τοῦ δήμου οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ δημοκρ. κόμματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀστούς.— οἷσιν, ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀστούς καὶ εἰς τοὺς ἡγεμόνας.— ἐτοῖμον (ἐστίν) εἶναι ἀναπότρεπτον.— ὕβρις ἀλαζονεία, ἀδιαλλαξία.— κατέχω συγκρατῶ.— κόρος ἢ μέχρι κόρου ἱκανοποίησις, ἀκόρεστοι ἀξιώσεις.— κοσμῶ διεξάγω κοσμίως.— δαιτὸς εὐφροσύναι εὐφρόσυνα συμπόσια.— ἀδίκιστο' ἔργμασι πειθόμενοι κινούμενοι, παρασυρόμενοι εἰς ἄδικα ἔργα.— κτέανον κτῆμα (κτάομαι).— ἐφ' ἀρπαγῇ μὲ ἀρπακτικὰς διαθέσεις, ἀπλήστως.— φυλάσσομαι φοβοῦμαι, σέβομαι.— θέμεθλα θεμέλια, βάσεις, θεσμοί.— τῶ χρόνῳ μὲ τὴν ἀράδον τοῦ χρόνου.— πάντως ἐξ ἅπαντος (τῶ χρόνῳ πάντως = βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς).— ἦλθε, γνωμ. ἀόρ.— ἀποτίνομαι ἐκδικοῦμαι, τιμωρῶ.

Στ. 17 - 22. τοῦτο, δηλ. τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθέν, ἢ διαγωγὴ μας.— ἔρχεται ἐπέρχεται.— ἔλκος (κτγρμ.) ὡς πληγὴ, ὡς συμφορά.— ἀφυκτος ἀφευκτος, ἀναπόφευκτος.— ἦλυθε (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως μία τοιαύτη πόλις περιπίπτει.— εὐδοντα ἐν λανθανούσῃ καταστάσει ὄντα, ἀποκοιμισμένον.— ἐπεγεῖρω ἀφυπνίζω, προκαλῶ.— ὤλεσεν, γνωμ. ἀόρ.— πολλῶν ἐρατὴν ἡλικίαν πολλοὺς εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των.— ἐκ δυσμενέων, ποητ. αἴτιον δυσμενέες οἱ παλαίοντες πρὸς ἀλλήλους ἐσωτερικοὶ ἀντίπαλοι.— πολυήρατος πολυπόθητος.— τρύχομαι κατατρύχομαι, φθειρομαι.— ἐν συνόδοις, ἐμπροσθ. δοτ. ὄργαν. (σύνοδος = πολιτικὸς σύλλογος).— φίλαις, παράθεσις εἰς τὸ συνόδοις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀγάπηται.— τοῖσ' ἀδικοῦσι = τοῖς φαύλοις.

Στ. 23 - 30. ἐν δήμῳ = ἐν τῇ πόλει. — στρέφομαι στροβιλιζομαι. — πενιχρὸς πένης, πτωχός, — πραθέντες, τοῦ πιπράσκω, πωλῶ (πωληθέντες ὡς δοῦλοι ἕνεκα χρεῶν). — ἀεικέλιος (α (στερ.) + εἵκελος) ἀνάρμοστος, ἐπονείδιστος. — στυγνὸς μισητός. — δημόσιον κακὸν τὸ γενικὸν κακὸν τῆς πόλεως. — ἔρχεται οἴκαδε ἐκάστῳ (δοτ. ἀντιχαρ.) εἰσχωρεῖ ἀπειλητικὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκάστου πολίτου. — αὐλίοι θύραι αἱ πρὸς τὴν αὐλὴν θύραι, ἢ ἐξώθυρα. — οὐκ ἐθέλουσι δὲν δύνανται. — ἔχω συγκρατῶ, ἐμποδιζῶ. — ὑπέρθορον, γνωμ. ἀόρ. τοῦ ὑπερθρώσκω ὑπερπηδῶ. — ἔρκος φράκτης. — εὔρε (γνωμ. ἀόρ.) τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ. — εἰ καί... ἦ = καὶ ἐὰν ἦ. — φεύγων προσπαθῶν νὰ ἀποφύγῃ τὸ κακόν, δηλ. νὰ κρυφθῇ. — μυχὸς τὸ ἐνδότητον, τὸ βᾶθος.

Στ. 31 - 40. δυσνομίη κακὴ διοίκησις. — ἄρτιος ἀρμονικός. — πέδαι δεσμὰ περὶ τοὺς πόδας. — τραχέα τὰς τραχύτητας. — κόρος, βλ. στ. 9. — ἀμαυρῶ ταπεινῶν. — αὐαίνω ξηραίνω. — ἄτη ἀπάτη, ἀμάρτημα. — φυόμενα (μετχ. χρον.) μόλις φυτρώνουν. — εὐθύνω ἰσάζω, ἐπανορθῶν. — δίκας σχολιάς τὰς στρεψοδικίας (σκολιὸς = στραβός, λοξός ἀντὶ τοῦ εὐθύς). — ὑπερήφανα ἔργα ὑπεροπτικά ἐκδηλώσεις. — ἀργαλέος ὀλέθριος. — χόλος ὀργή. — ὑπ' αὐτῆς, δηλ. τῆς εὐνομίας. — πιτυτὸς (πνέω) συνετός.

β) Ἡ ἐλεγεία αὕτη ἐποιήθη εἰς ἐποχὴν δεινῶν στάσεων, καθ' ἃς οἱ μὲν εὐπατρίδαι ἐζήτουν νὰ κρατήσουν τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τῆς γῆς καὶ τῆς πολιτείας, οἱ δὲ δημαγωγοὶ μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ἐχρησιμοποιοῦν τὸν καταθλιβόμενον δῆμον, διὰ νὰ γίνουν τύραννοι.

Πιθανῶς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος, διότι ἡ πρώτη πρότασις ἔχει τὸν σύνδεσμον δέ.

Στ. 4. Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει· τὰς χεῖράς τῆς κρατεῖ ὑπεράνω τῆς πόλεως, σκέπει καὶ προστατεύει τὴν πόλιν. Αἱ Ἀθηναὶ εἶχον τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηνᾶς, ἢ ὅποια ἐλατρεῦετο ὡς Πολιάς καὶ Πολιοῦχος, ἀφ' ἧς ἐνίκησε τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὴν περὶ τῆς πόλεως ἔριν.

Στ. 14. σεμνὰ θέμεθλα Δίκης τὰ σεβαστὰ θεμέλια τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ἀρχαὶ τοῦ Δικαίου. Ἡ Δίκη εἶναι π ρ ο σ ω π ο ο ἰ ἡ σ ι ε τῆς δικαιοσύνης καὶ μαζὶ μὲ τὴν Εὐνομίαν καὶ τὴν Εἰρήνην ἐσχημάτιζον

ἀδελφικὴν τριάδα, ἐνῶ αἱ ἄλλαι ἀδελφαί των, αἱ Μοῦραι, ἀπετέλουν ἄλλο ἀδελφικὸν σύμπλεγμα.

Στ. 15. ἡ σιγῶσα σύνοιδε « ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὄρα ».

Στ. 25. παρθέντες· πολλοὶ πένητες μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσουν τὰ χρέη των πρὸς τοὺς εὐπατρίδας ἐπαλοῦντο μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ὡς δοῦλοι, διότι εἶχον δανεισθῆ « ἐπὶ σώματι » τοῦτο τὸ κακὸν ἐθεράπευσεν ὁ Σόλων μὲ τὴν **σεισάχθειαν**.

Ποῖος ὁ χαρακτῆρ τῆς παρουσίας ἐλεγείας; Συγκρίνατε τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς « δυσνομίας », στ. 17-30, πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς « εὐνομίας » στ. 33-40.

11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτόν.

α) **Στ. 1-2.** ἀγλαὸς λαμπρὸς (ἐκ τοῦ ἀγάλλω, ἄγαλμα).— κλύω ἀκούω, εἰσακούω.

Στ. 3-6. ὄλβος πλοῦτος.—πρὸς τινος ἐκ μέρους κάποιου.— δόξα ὑπόληψις.— εἶναι (ἐνν. ὑποκ. μέ), ἐκ τοῦ δότε.— γλυκὺν ὤδε, τόσον γλυκὺν, πολὺ γλυκὺν.— αἰδοῖος, σεβαστός.

Στ. 7-16. ἰμείρω ποθῶ.— πεπᾶσθαι, τοῦ πάομαι κτῶμαι.— ἦλθε, γνομ. ἀόρ.— πλοῦτον, καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ἀναφορ. ὄν, ἀντὶ πλοῦτος.— παραγίγνεται παραμένει.— ἔμπεδος σταθερός.— νέατος νεώτατος, κατώτατος· « ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφήν » (παροϊμιακῆ φρ.), ἀπὸ κάτω ἕως ἐπάνω, ὀλόκληρος.— μετίωσιν, τοῦ μετέρχομαι ἐπιδιώκω.— ὕφ' ὕβριος (τροπ.) ὕβριστικῶς, ἀδίκως.— οὐ κατὰ κόσμον ἀκόσμως, ὅχι ὅπως πρέπει.— ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενος, βλ. ἀνωτέρω, στ. 11.— οὐκ ἐθέλων (κατὰ προσωποπ.) βιαίως.— ἀναμίσγεται ἔρχεται ἀνάμεσα, ἐκσπᾶ.— ἀτη συμφορά.— ἀρχὴ δέ, δηλ. τῆς ἀτης.— ἐξ ὀλίγου ἀπὸ κάτι μικρόν.— φλαῦρος ἀσήμαντος.— ἀνιερῆ τελευτᾶ λαμβάνει ὀδυνηρὸν τέλος.— δὴν ἐπὶ μακρόν (diu).— ὕβριος ἔργα· ὕβρις ἀδικία.

Στ. 17-32. ἐφορᾶ τέλος ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως ὅλων τῶν πραγμάτων, ρυθμίζει τὰ πάντα.— ὥστε ὅπως (ἢ ἀπόδοσις τῆς παρομοιώσεως εὐρίσκειται εἰς στ. 25).— ἐξαπίνης, εἰς τὸ διεσχέδασε (γνομ. ἀόρ.).— ἡρινὸς ἐαρινός.— ἀτρύγετος ἀκαταπόνητος.— γῆν

κάτα, ἀναστροφή, ἀνά τὴν γῆν.—δηώσας ἐρημώσας.— πυροφόρος σιτοφόρος (ἢ φέρουσα πυροῦς = σίτους).— ἔδος ἔδρα.— αἰπὺς ὑψηλός (αἰπὺν οὐρανόν, παράθεσις εἰς τὸ ἔδος).— ἔθνηκεν ἰδεῖν ἔκαμεν ἄ ἴδωμεν.— ἡελίοιο μένος (περίφρασις) = ἥλιος.— πίων εὐφορος.— ἀτάρ = δέ.— τοιαύτη, ἐδῶ ἢ ἀπόδοσις τῆς π α ρ ο μ ο ι ὶ σ ε ω ς .— τίσις τιμωρία, ἐκδίκησις.— οὐδὲ = ἀλλ' οὐ.— ἐφ' ἐκάστω (οὐδ.) διὰ κάθε (κακόν) ἔργον.— ὀξύχολος ὀξύθυμος.— διαμπερές (ἐκ τοῦ διὰ -ἀνά- πέρας) πέρα ἕως πέρα, ἕως τὸ τέλος· ἐδῶ ἐπιτείνει τὸ αἰεὶ.— ἀλιτρός ἀμαρτωλός, ἄδικος (ἐκ τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω).— ἐξεφάνη, γνωμ. ἄορ.— αὐτοὶ (κτγμ. προσδ.) αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.— κίχη, τοῦ κιχάνω καταφθάνω.— μοῖρα θεῶν ἢ ἐκ τῶν θεῶν τιμωρία.— ἤλυθεν αὐτὶς ἐπανερχεται (ἢ μοῖρα τῶν θεῶν).— ἀναίτιος ἀθῶος.— γένος ἐξοπίσω οἱ ἀπόγονοι.

β) **Στ. 1. Μνημοσύνη**· θεὰ τῆς μνήμης, μήτηρ τῶν Μουσῶν (πρβλ. Ἡσιόδ. Θεογ. 52). Ἡ Μνημοσύνη ἐκπροσωπεῖ τὴν μνήμην, ἀπαραίτητον ὄργανον τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ ἄσματος πρὸ τῆς εὐρέσεως τῆς γραφῆς.

Στ. 2. Μοῦσαι. Ἡ ἐπικλησις τῶν Μουσῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ποιημάτων ἦτο συνήθης, διότι παρ' αὐτῶν ἐζήτουν οἱ ποιηταὶ τὴν ἐμπνευσιν (πρβλ. τοὺς πρώτους στίχους τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ τῆς Ἰλιάδος).

Κατὰ τὴν «Θεογονίαν» αἱ Μοῦσαι ἦσαν 9 τὸν ἀριθμὸν καὶ ὠνομάζοντο: Κλειώ, Εὐτέρη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη. Ἐκάστη τούτων ἐξεπροσωπεῖ μίαν πνευματικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματός της.— **Πιερίδες**· ὠνομάσθησαν οὕτω ἐκ τῆς Πιερίας (χώρας πρὸς Β. τοῦ Ὀλύμπου), ὅπου ἰδιαίτερος ἐλατρεύοντο.

Στ. 5. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν τότε ἠθικὴν ἀντίληψιν, ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ εἶναι καλὸς πρὸς τοὺς φίλους καὶ κακὸς πρὸς τοὺς ἐχθρούς. (Ποῖαν γνώμην εἶχεν ὁ Σωκράτης περὶ τοῦ ἀνταδικεῖν, ὅπως γνωρίζομεν ἀπὸ τὸν «Κρίτωνα»; Τί ἐδίδαξεν ὁ Ἰ. Χριστὸς περὶ τῆς συμπεφορᾶς μας πρὸς τοὺς ἐχθρούς;)

Στ. 18 - 25. Εἰς τοὺς στίχους τούτους παρομοιοῦται ἢ ἐκ τοῦ θεοῦ προερχομένη τιμωρία τῶν ἀδικῶν πρὸς ἑαρινὴν θύελλαν. Αὕτη συνήθως εἶναι ὀρμητικὴ καὶ αἰφνιδία, ἐπέρχεται δὲ ἀνυπόπτως εἰς ἐποχὴν ἀν-

θήσεως καὶ εὐτυχίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου. (*Ποῖαι αἱ ὁμοιότητες μὲ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν ἠθικὸν κόσμον;*)

Στ. 27. αἰεὶ δ' οὐ ἐλέληθε διαμπερές· καὶ ἡμεῖς λέγομεν :
« Ὁ Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ ».

Στ. 31. ἀνάιτιοι ἔργα τίνουσι ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἔξοπίσω, δηλ. « ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα ». Ἡ ἀντίληψις αὐτῆ περὶ τῆς τιμωρίας τῶν ἀπογόνων δι' ἀμαρτήματα, διὰ τὰ ὅποια οὗτοι εἶναι « ἀνάιτιοι », ἦτο γενικὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς· ἄλλωστε ἡ ἐπιστήμη καὶ σήμερον παραδέχεται τὴν λεγομένην κληρονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀπογόνων (ἡ εὐθύνη ἄρα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰς πράξεις του ἐπεκτείνεται οὕτω σοβαρῶς, διότι αὐταὶ βαρύνουν ὄχι μόνον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπογόνους).

— *Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σόλωνος;*

Ξ Ε Ν Ο Φ Α Ν Η Σ

Ὁ Ξενοφάνης ἐγεννήθη περὶ τὸ 580 π.Χ. εἰς τὴν Κολοφῶνα. Ἐφημίσθη διὰ τὴν μεγάλην πολυμαθειάν του. Ἦτο φιλόσοφος καὶ ποιητής. Περιερχόμενος τὴν Ἑλλάδα ἐψάλλε τὰ ποιήματά του, διὰ τῶν ὁποίων ἐκήρυττε θαρραλέως νέας ιδέας καὶ κατεφέρετο ἐναντίον τῆς πολυθείας. Τέλος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἑλέαν τῆς κάτω Ἰταλίας, ὅπου ἴδρυσεν τὴν περίφημον Ἑλεατικὴν φιλοσοφικὴν σχολήν, ἐκ τούτου δὲ ἐπωνομάσθη Ἑλεάτης. Ἀπέθανεν ἐκεῖ εἰς βαθὺ γῆρας περὶ τὸ 484.

Αἱ ιδέαι τοῦ Ξενοφάνους, τολμηραὶ διὰ τὴν ἐποχὴν του, δεικνύουν τὸ ἔξοχον πνεῦμά του. Δὲν ἐπεδοκίμαζεν ὅσα περὶ θεῶν ἔγραψαν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος. Ἐκήρυττεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἷς, ἀγέννητος, ἀκίνητος, ὄχι ἀνθρωποειδής, τέλειος, τὰ πάντα διὰ τοῦ νοῦ κυβερνῶν.

Ἐγραψε διδακτικὸν ἔπος « Περὶ φύσεως » καὶ ἐλεγείας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν ἀποσπάσματα.

12. Συμπόσιον.

α) **Στ. 1 - 12.** γάρ, ἐδῶ : ὄντως, ἀληθῶς (αἰτιολογεῖ τὰ κατωτέρω, στ. 13). — **δὴ** πλέον. — **ζάπεδον** δάπεδον. — **ἡ κύλιξ** τὸ ποτήριον. — **ἀμφιτιθεῖ** περιβάλλει. — **ἄλλος**, δηλ. παῖς, δοῦλος. — **ὁ δ'** ἄλλος δὲ πάλιν. — **παρατείνω** προσφέρω (κατὰ σειρὰν). — **φιάλῃ** πλατὺ καὶ

ἀβαθὲς ποτήριον.— **κρητήρ** (κρατήρ), εὐρύχωρον ἀγγεῖον (ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ μεΐζις τοῦ οἴνου μετὰ τοῦ ὕδατος).— **μεστός** **εὐφροσύνης** (μεταφορικῶς) ἀκένωτος πηγὴ εὐθυμίας.— **ἔστηκε** ἴσταται ἀναμένων, προκλητικῶς.— **ἄλλος δ' οἶνος**, ἐκτὸς τοῦ ἐν τῷ κρατῆρι.— **προδώσειν**, δηλ. εἶναι ἀρκετός, ὥστε δὲν θὰ προδώσῃ τοὺς συμπότας ἐγκαταλείπων αὐτούς: ὁ ὁποῖος διαλαλεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐξαντληθῇ.— **μείλιχος** γλυκύς.— **κέραμος** πήλινον ἀγγεῖον.— **ἄνθος ὀσδόμενος** ἀναδίδων ὀσμὴν ἄνθους, «μοσχομύριστος».— **ἐν μέσοισι** (ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ εὐρυσκομένου) εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.— **ἴησιν** ἀναπέμπει.— **πάρκεινται = παράκεινται** ἔχουν παρατεθῆ.— **γεραρὸς** σεβαστός, μεγαλοπρεπής.— **ἀχθομένη** κατάφορτος.— **πίων** παχύς, πυκνός.— **ἄν = ἀνά**.— **πάντη** πρὸς ὅλας τὰς πλευράς.— **πεπύκασται**, τοῦ **πυκάζομαι** ἔχω πυκνὸν κάλυμμα, σκεπάζομαι.— **μολπῆ** τραγοῦδι καὶ χορὸς.— **ἀμφίς** ὀλόγουρα.— **ἔχει** κατέχει, ἐπικρατεῖ.— **θαλίη** εὐθυμία.

Στ. 13 - 24. εὐφημος μῦθος εὐσεβῆς μυθολογικὴ διήγησις.— **καθαρὸς λόγος** ἐνάρετος, ἠθικὴ ἱστορικὴ διήγησις.— **σπείσαντας**, τοῦ ῥ. **σπένδω** = προσφέρω σπονδάς.— **εὐχομαι** προσεύχομαι, ζητῶ δι' εὐχῆς.— **πρήσσειν** πράττειν.— **ταῦτα = τοῦτο**, δηλ. τὸ **εὐξασθαι**...— **ὦν = οὖν**, ἐδῶ: ὄντως, ἀληθῶς.— **προχειρότερον** τὸ πρῶτον καθήκον.— **οὐχ ὕβρις (ἐστὶ) πίνειν** δὲν εἶναι κακὸν νὰ πίνῃς (τόσον).— **ὀπόσον κέν... ἀφίκοιτο** ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ δύνασαι νὰ φθάσῃς.— **ἔχων** πιωμένος.— **πρόπολος** θεράπων, ὑπηρέτης.— **μὴ πάνυ γηραλέος (ὦν)** ἐάν δὲν εἶσαι πολὺ γέρων.— **αἰνεῖν**, (ἐκ τοῦ **χρή**) ὑποκ. **τινά, σέ**.— **ἔσθλα ἀναφαίνει = ἐσθλοὺς λόγους ἀναφαίνει** ὀμιλεῖ καλά.— **πιών** (ἐναντιωμ. μτχ.) ἄν καὶ πιωμένος.— **ὥς οἱ μνημοσύνη (ἐστίν)**, ἐπεξήγησις (τοῦ **ἔσθλα ἀναφαίνει**) = **ὅτι μέμνηται (τῆς ἀρετῆς)**.— **καὶ πόνος (ἐστίν) ἀμφ' ἀρετῆς** καὶ ἐργάζεται δι' αὐτήν.— **διέπω** διηγοῦμαι, (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ **χρή**).— **τῶν προτέρων**, ἐνν. ποιητῶν.— **σφεδανὸς** σφοδρός, βίαιος.— **χρηστὸν** χρήσιμον, ὠφέλιμον.— **ἀγαθὸν (ἐστὶ) ἔχειν (τινά) αἰὲν προμηθεῖην θεῶν**· ἔχω προμηθεῖην ἔχω πρόνοιαν, σέβομαι.

β) Τὴν ἐλεγείαν τοῦ ψάλλει ὁ ποιητής, καθ' ὃν χρόνον ἐτοιμαζεται τὸ συμπόσιον (ὁ πότος). Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεσύροντο τὰ φαγητά, ἐκαθαρίζετο ἡ τράπεζα καὶ τὸ δάπεδον, οἱ δὲ κεκλημένοι ἐπλυνον τὰς χεῖ-

ρας καὶ ἐστεφανώνοντο, ἐνῶ οἱ δούλοι ἔφερον τὸν οἶνον, τὰ ποτήρια καὶ τὰ ἐπιδόρπια. Τότε εἰς τῶν συμπολιτῶν ὠρίζετο ὡς ἀρχηγὸς τοῦ συμποσίου, καλούμενος βασιλεὺς ἢ συμποσίαρχος. Ἀφοῦ δὲ ἐγένετο ἡ σπονδὴ ὑπὸ τῶν δαιτυμόνων, ὁ συμποσίαρχος ἐδίδε τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ συμποσίου, δηγύθουν αὐτὸ καὶ ἐφρόντιζε νὰ κρατῆται καλὴ διάθεσις μὲ ποικίλας παιδιὰς, συζητήσεις, ᾄσματα, μουσικὴν, χοροὺς κτλ. Εἰς τοιοῦτον συμπόσιον, ἐνῶ ἐτελοῦντο εἰσέτι αἱ ἐτοιμασίαι, ὁ ποιητὴς ψάλλει τοὺς στίχους τοῦ διδάσκων πῶς πρέπει οἱ «εὐφρονες ἄνδρες» νὰ τελοῦν τὰ συμπόσια.

Στ. 2. πλεκτούς στεφάνους· συνήθιζον οἱ ἀρχαῖοι νὰ στεφανώνωνται εἰς τὰ συμπόσια μὲ στεφάνους μύρων καὶ ρόδων, διότι τὸ συμπόσιον θεωρεῖτο ἱερὰ τελετὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διονύσου.

Στ. 3. εὐῶδες μύρον· συνήθιζον ἀκόμη νὰ ἀλείφωνται πρὸ τοῦ συμποσίου μὲ μύρον.— **ἐν φιάλῃ**· φιάλη ἦτο ἀγγεῖον ἀνοιχτόν, ἀβαθές, χρησιμεῖον ὡς ποτήριον, μάλιστα δὲ εἰς σπονδὰς καὶ χοάς.

Στ. 4. κρητήρ· μέγα ἀγγεῖον μὲ εὐρὴ στόμιον, συνήθως πῆλινον ἢ χαλκοῦν (ἐνίοτε ὅμως καὶ ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν), ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνμείγνουν οἶνον καὶ ὕδωρ, ἐκεῖθεν δὲ ἤντλουν καὶ ἔπινον· ἡ ἀνάμειξις τοῦ οἴνου ἐγένετο μὲ διπλασίαν ἢ τριπλασίαν ποσότητα ὕδατος, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ κρατήρος ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδαιτυμόνων.

Στ. 9. γεραρὴ τράπεζα· νοεῖται ἢ μετὰ τὸ δεῖπνον συμποσιακὴ τράπεζα, ἢ δευτέρα καλούμενη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐτίθεντο τὰ ἐπιδόρπια («ἄρτοι ξανθοί, τυρός, μέλι») κ.ἄ.).

Στ. 11. βωμός, ὁ κατὰ τὸ μέσον τῆς αἰθούσης κείμενος.

Στ. 13. θεόν, καθ' ἐνικὸν («εἰς Θεὸς μέγιστος»).

Στ. 14. εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις, δηλ. ὄχι μὲ βλασφήμους μύθους καὶ λόγους περὶ μαχῶν μεταξὺ Τιτάνων, Γιγάντων, Κενταύρων κτλ., ὡς ἐξηγεῖ κατωτέρω εἰς στ. 21-22.

Στ. 15. σπείσαντας δέ..., ἡ σπονδὴ ἐγένετο δι' ἀκράτου οἴνου χυνομένου εἰς τὰς φλόγας τοῦ βωμοῦ.

Στ. 18. οἴκαδ' ἄνευ προπόλου· τὸ νὰ μεταβῆ κανεὶς ἀπὸ τὸ συμπόσιον εἰς τὴν οἰκίαν του, χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκην νὰ ὑποβαστάζεται

ὑπὸ ὑπέρτατου, ἐθεωρεῖτο δεῖγμα σωφροσύνης· μόνον εἰς τοὺς γέροντας ἐπετρέπετο ἢ χρῆσις ὑπέρτατου.

Στ. 21. Τιτᾶνες, Γίγαντες. Οὗτοι κατὰ τὴν παλαιὰν μυθολογίαν ἦσαν ρωμαλέα, πελώρια, καὶ πανίσχυρα ὄντα κινήσαντα συνεχεῖς ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ, τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων ἐπουρανίων θεῶν. Προφανῶς διὰ τῶν Τιτάνων καὶ Γιγάντων ὑπεδηλοῦντο αἱ βίαιαι καὶ ἀκαταδάμαστοι φυσικαὶ δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἐπάλλαιον διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ μετάπλασιν τοῦ κόσμου. Αἱ γιγαντομαχίαι καὶ τιτανομαχίαι ἦσαν προσφιλῆ θέματα τῆς ποιήσεως, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Ὁ Ξενοφάνης ὅμως δὲν ἐπιδοκιμᾶζει τὴν εἰς τὰ συμπόσια ἐξιστόρησιν τοιούτων μαχῶν καὶ ἐπαναστάσεων μεταξὺ τῶν θεῶν καὶ θεωρεῖ ἀσέβειαν τὴν πίστιν εἰς τοιούτους μύθους.

Στ. 22. Κένταυροι. Οὗτοι ἦσαν ἄγριος Θεσσαλικὸς λαὸς οἰκῶν περὶ τὸ Πήλιον καὶ τὴν Ὀσσαν, ἔμπειρος εἰς τὴν ἵππασίαν, δι' ἃ ἐφαντάζοντο αὐτοὺς ὡς ἵππους μὲν κάτω, ἄνδρας δὲ ἄνω.

Ὁ Ξενοφάνης θεωρεῖ ἀνάξιον σωφρόνων ἀνδρῶν τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀγρίων πράξεων ἐνὸς τοιούτου λαοῦ.

—*Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ξενοφάνους; Ποῖον πνεῦμα τὸν διέπει ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐνὸς εὐθύμου συμποσίου;*

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Σ

Θέογνις ὁ Μεγαρεὺς (550 - 500 π.Χ.) θεωρεῖται κατ' ἐξοχὴν **γνομικὸς ποιητής**, διότι αἱ ἐλεγείαι του περιέχουν ἐν ἀφθονίᾳ γνώμας πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ἢ πατρίδος του καὶ ὅλαι αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις ἐκλυδωνίζοντο ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν μεταξὺ τῶν εὐπατριδῶν καὶ τοῦ δήμου. Ὁ Θέογνις εἶχεν ἀναμειχθῆ ζωηρῶς εἰς τοὺς πολιτικούς ἀνταγωνισμοὺς ταχθεὶς ὑπὲρ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ μετὰ πάθους ἀποκρούσας τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δήμου, τὸν ὁποῖον ἔβλεπε νὰ ἄγεται καὶ νὰ φέρεται ἀπὸ τῶν δημαγωγῶν. Ἐπικρατήσαντος τοῦ δήμου ἐξωρίσθη καὶ ἐπὶ μακρὸν περιεπλανήθη μακρὰν τῆς πατρίδος του.

Βραδύτερον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ὑποκύψας εἰς τὸ νέον καθεστῶς. Δὲν ἔπαυσεν ὅμως νὰ ἐκδηλώνῃ τὰ ἀριστοκρατικά του φρονήματα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζονται τολμηρῶς εἰς τὰς ἐλεγείας του. Παρ' ὅλα

ταῦτα, ἐπειδὴ πολλοὶ στίχοι τοῦ διδάσκου τὴν ἀρετὴν, ἀνεγινώσκοντο παρὰ πάντων καὶ βραδύτερον εἰσῆχθησαν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐκ τῶν ἐλεγείων τοῦ σφύζονται 1400 περίπου στίχοι. Εἶναι ὅμως οὗτοι ἄθροισμα διαφόρων ἀποσπασμάτων χωρὶς ἐσωτερικὴν συνοχὴν. Οἱ περισσότεροι τούτων ἀπευθύνονται πρὸς Κύρνον Πολυπαῖδην, ἀριστοκρατικὸν νέον Μεγαρέα, τὸν ὁποῖον ὁ ποιητὴς, ὡς πατὴρ διδάσκων, ζητεῖ νὰ καταστήσῃ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν ἀντίληψιν.

13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα.

α) **Στ. 1-4.** ὦ ἄνα, ποιητ. κλητ. τοῦ ἄναξ.—σεῖο = σοῦ.—**λήσομαι**, μέλλ. τοῦ (ἐπι)λανθάνομαι = λησμονῶ.—**κλυθι**, προστ. τοῦ κλύω εἰσακούω.

Στ. 5-10. πότνια σεβαστή.—**ραδινῆς χερσίν** (δοτ. ὄργ.): **ράδι-νός** εὐλύγιστος, λεπτοφυῆς, καμψός.—**τροχοειδῆς** στρογγυλός.—**ἀπειρεσίη** κυκλική.—**ἀμβρόσιος** θεῖος.—**γῆθησε**, τοῦ **γηθέω** χαίρω.—**ἡ ἄλς** (γεν. τῆς **ἄλός**) ἡ θάλασσα, (ἐνῶ ὁ ἄλς τὸ ἄλατι).—**πολιὸς** ὑπόλευκος.

β) **Στ. 1.** **Λητοῦς υἱέ, Διὸς τέκος.** Ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις ἦσαν δίδυμα τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ὅπως ὁ Ἀπόλλων εἶναι ὁ Φοῖβος (ὁ λάμπων), οὕτω καὶ ἡ ἀδελφή του, εἶναι ἡ Φοῖβη (ἡ λάμπουσα). Συμβολίζουν τὸ οὐράνιον φῶς, ὁ μὲν ἀδελφὸς ὡς ἥλιος, αὐτὴ δὲ ὡς σελήνη. Διὰ τὴν γέννησιν των μυθολογεῖται, ὅτι ἡ Λητώ καταλήφθεισα ὑπὸ ὠδίνων ἦλθεν εἰς Δῆλον καὶ κρατηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἱερὸν φοῖνικα ἐγέννησε τὰ δύο τέκνα τῆς παρὰ τὴν στρογγύλην λίμνην, ΒΑ τοῦ ἐν Δῆλῳ ἱεροῦ.

Ὁ Ἀπόλλων ἐθεωρεῖτο προστάτης τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς (κιθαρωδός, Μουσηγέτης). Διὰ τοῦτο ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν του.

Στ. 5. **Φοῖβε**· ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος σημαῖνον τὸν λάμποντα, τὸν φωτεινὸν (ἐκ τοῦ **φάος**, **φῶς**, **φῶς**).

Στ. 8. **Δῆλος ἀπειρεσίη**· ὀνομάζεται **ἀπειρεσίη**, ὡς μὴ ἔχουσα πέρατα, διότι εἶναι κυκλική.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

14 (2). I. Οὐδὲν φίλτερον πάτρης.

α) **Στ. 1-6.** **Εὐρώτα** (γενικὴ δωρ.)—**δονακοτρόφος** ὁ τρέφων

δόνακας (καλάμους). — **ἐφίλευν** (ἰων.) = ἐφίλουν· φιλέω φιλοξενῶ. — **ἐπέρχομαι** ἐπισκέπτομαι. — **οὔτις μοι τέρψις... ἐκείνων** (γεν. ὑποκειμ.) καθόλου δὲν μὲ ἔτερπον αἱ περιποιήσεις ἐκεῖναι. — **οὕτως φίλτερον** τόσον πολὺ ἀγαπητόν. — **ἄρ(α)** ἀληθῶς λοιπόν.

β) **Στ. 1.** ἦλθον... ἀγλαὸν ἄστυ. Κατὰ τὸν πλάνητα βίον τοῦ ἐξορίστου ὁ Θεόγυις περιῆλθε πολλοὺς τόπους· (ἐδῶ ἀναφέρει τὴν Σικελίαν, τὴν Εὐβοίαν, τὴν Σπάρτην). Εἶδεν ἐκεῖ ὠραῖα καὶ εὐχάριστα πράγματα, εὖρε φιλοξενίαν κτλ. 'Ἄλλ' ὅμως ἡ ψυχὴ του ἐπέτα πρὸς τὴν πατρίδα του.

'Ὁ Κάλβος ἐκφράζει παρόμοια συναισθήματα εἰς τὸν «Φιλόπατριον», ὅταν λέγῃ διὰ τὴν πατρίδα του: «Ποτὲ δὲν σὲ λησμόνησα — ποτὲ καὶ ἡ τύχη μ' ἔρριψε — μακρὰν ἀπὸ σέ· μὲ εἶδε — τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος — εἰς ξένα ἔθνη. — Ἀλλὰ εὐτυχῆς ἡ δύστηνος — ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτει — τὰ βοννά καὶ τὰ κύματα — σὲ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου — πάντοτε εἶχον»... «εἶναι γλυκὺς ὁ θάνατος — μόνον ὅταν κοιμώμεθα — εἰς τὴν πατρίδα» Πρβλ. καὶ 'Ὀδυσσεΐας ι, 27: «οὔτοι ἔγωγε ἤς γαίης δύναμαι γλυκώτερον ἄλλο ἰδέσθαι».

15 (3). II. Ἦν δὲ κακοῖσι συμμίσηγης...

α) **Στ. 1 - 8.** ἴσθι, προστ. τοῦ οἶδα. — προσομιλῶ συναναστρέφομαι. — ἔχομαι κρατοῦμαι, προσκολλῶμαι. — τὸν ἔοντα ὄν ἐκ φύσεως ἔχεις. — **συντίθεμαι** συνάπτω. — **ἔπη δύσφημα** βλασφημίαι. — **ἔλπομαι** ἐλπίζω, νομίζω. — **ἔτυμος** ἀληθής, σωστός.

β) **Στ. 5.** 'Ὁ κακὸς δὲν γεννᾶται κακός· εἶναι ἡ θεωρία, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χάρτης ἄγγραφος (tabula rasa). Τὸ περιβάλλον θὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ γίνῃ κακὸς ἢ καλός. Κάτι παρόμοιον εἶπεν ἀργότερον ὁ Σωκράτης: «οὐδεὶς ἐκὼν κακός».

16 (4) III. 'Ὁ διπρόσωπος φίλος

α) **Στ. 1 - 8.** εἴ τις ἐπαινέσῃ· τὸ εἶ μὲ ὑποτακτ. ποιητικόν. — **ἄσσαν ὀρῶν** (αὐτὸν) ἐφ' ὅσον εὐρίσκεται ἐνώπιόν σου. — **νοσφίζομαι** ἀπομακρύνομαι (ἐκ τοῦ νόσφι χωριστά, μακρὰν). — **ἄλλη** (τοπ.) εἰς ἄλλο μέρος. — **ἰῆσι**, γ' ἐν. ὑποτ. τοῦ ἰῆμι ἐκβάλλω, ἀπολύω (: ἰῆμι γλῶσσαν κακὴν = κακολογῶ). — **τοι** βεβαίως, ἀληθῶς. — **ἐταῖρος ἀνήρ** σύντροφος. — **φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός (ἐστι)** δὲν εἶναι διόλου

πολύ καλὸς φίλος.—**ὄς κ' εἶπη** = **ὄς ἂν εἶπη**. — **λώϊα** (συγκρ. τοῦ **ἀγαθός**, ἐδῶ ἄνευ συγκρίσεως) εὐάρεστα.—**γιγνώσκων**, ἐναντ. μτχ.—**βαρὺς ὀργὴν** ἐπίμονος εἰς τὴν ὀργὴν του. — **καί** (ἐπιδοτ.) ἔστω **καί**.—**φέρω ὑποφέρω, ἀνέχομαι**.—**ἀντὶ κασιγνήτου** ὡς ἀδελφός.—**φράζομαι** σκέπτομαι.—**ἐξοπίσω** εἰς τὸ μέλλον.

β) Στ. 1. εἰς τις ἐπαινέση σε· οἱ πρὸς κολακείαν ἐπαινοῦντες φίλοι δὲν εἶναι πιστοί, λέγει καὶ ὁ Ἰσοκράτης: «πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅτι ἂν λέγῃς ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἀμαρτανόμενοις ἐπιτιμῶντας» (Πρὸς Νικοκλέα, 28).

Στ. 6. φέρει· ἡ ἀνοχὴ τῆς ὀργῆς τοῦ φίλου εἶναι ὁ καλύτερος σωφρονισμὸς του. Καὶ ἐπὶ τούτου ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «ὀμιλητικὸς δ' ἔσει... μὴ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως ὀργιζόμενοι τυγχάνωσιν, ἀλλὰ θυμουμένοις μὲν αὐτοῖς εἶκων, πεπανμένοις δὲ τῆς ὀργῆς ἐπιπλήττων» (Πρὸς Δημόνικον, 31).

17 (5). IV. Εἰλικρινεία.

α) Στ. 1 - 6. στέργω ἀγαπῶ. — **νόον δ' ἔχε** (ἐνν. ἄλλον) **καὶ φρένας ἄλλας** καὶ ἄλλα νὰ σκέπτεσαι μὲ τὸν νοῦν σου.—**πιστός**, ἐδῶ: εἰλικρινής. — **καθαρός** ἄδολος. — **θέμενος** ἐπιδεικνύων. — **ἀποειπῶν**, τοῦ **ἀπόφημι** διακηρύττω διαρρήδη (λέγω κάτι καθαρά καὶ ξάστερα).—**ἐχθαίρω** μισῶ.—**νεῖκος** ἔρις, ἔχθρα.—**αἰίρω** ἐγείρω, σηκώνω.—**ἀμφαδίην** ἀναφανδόν, δημοσίᾳ.—**δίχ' ἔχει νόον** εἶναι εἰλικρινής.—**μὴ γλώσση** ἐνῶ ἔχει μίαν γλῶσσαν.—**δειλὸς** (ἐνν. ἔστι) φαῦλος, πρόστυχος.—**βέλτερος** προτιμότερος.— **ὦν**, ὑποθετικὴ μτχ.

β) Στ. 6. Κύρνε· ὄλαι αἱ συμβουλαὶ τῶν παρατιθεμένων ἀποσπασμάτων ἀπευθύνονται, ὡς ἐλέχθη εἰς τὸν νεαρόν Κύρνον, τὸν Πολυπατῆδην (βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογρ. Θεόγνιδος.).

18 (6). V. Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος.

α) Στ. 1 - 8. παῦρος ὀλίγος (parvus, paulus).— **ὀμόφρονα θυμὸν** τὴν αὐτὴν γνώμην, ὀμόλογον διάθεσιν.—**τῶν ἀγαθῶν, τῶν κακῶν** (οὐδ.) τῆς εὐτυχίας, τῆς δυστυχίας (τῶν φίλων).—**οὐ χ' εὐροῖς** = οὐκ ἂν εὐροῖς.—**δίζημαι** ἀναζητῶ (ἢ μτχ. ὑποθ.).— **ἐπὶ πάντας**

ἀνθρώπους καθ' ὅλον τὸν κόσμον.—οὓς, ἀναφ. συμπερ.—ὥστε τούτους.—μή... ἄγοι νὰ μὴ ἤθελε περιλάβει (εἶναι δηλ. ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσους ἤμπορεῖ νὰ περιλάβῃ ἓνα πλοῖον).—οἷσιν ἐπὶ γλώσση (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος) = ὦν ἐπὶ γλώσση κτλ. — αἰσchrὸν χρῆμα ἐπι (ἀναστροφή) = ἐπὶ αἰσchrὸν χρῆμα.

β) Στ. 1. Πολυπαῖδη· πατρωνυμικὸν ἐκ τοῦ Πολυπαῖς, -ιδος (πολυπάμων = πολυκτῆμων).

Στ. 4. Ἴσον τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν μετέχειν. Πολλοὶ ἄνθρωποι συμμετέχουν μὲν τῆς εὐτυχίας τῶν φίλων των, δὲν συμμερίζονται ὅμως καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν, ἀλλὰ... «ὁ καλὸς ὁ φίλος στήν ἀνάγκη φαίνεται».

Ἄλλ' ἐνίοτε τινὲς μετέχουν μὲν τῆς δυστυχίας τῶν ἄλλων, ὄχι ὅμως καὶ τῆς εὐτυχίας των, κινούμενοι ἐκ φθόνου.—Ἄσσοκράτης συμβουλεύει νὰ ἐκλέγωμεν ὡς φίλους «μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας».

(Πρὸς Δημόνικον, 26).

10 (7). VI. Ἡ πενία.

Στ. 1-4. τοι βεβαίως.—θυμοφθόρος ὁ κατατρώγων τὴν καρδίαν, ὁ καταστρεπτικὸς.—ἀχρημοσύνη στέρσις, ἔλλειψις.—οὐλόμενος (μτχ. ἀρ. β' τοῦ ὄλλυμαι) κατηραμένος.—προφέρω ὄνειδίζω.—τάλαντον ἢ ζυγαριὰ (τῆς τύχης).—ἐπιρρέπω κάμνω νὰ κλίνη.—ἄλλοτε ἄλλως, ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἐκεῖ.

20 (8). VII. Ἡ Ἐλπίς.

α) Στ. 1-10. ἄλλοι δέ, ἐνν. θεοί.—ἐκπρολιπόντες, ἐγκαταλιπόντες, (ἐνν. τοὺς ἀνθρώπους).—Οὐλυμπόνδε, εἰς τὸ ἔβαν: ἐπῆγαν εἰς τὸν Ὀλυμπον.—φθίνω (καὶ φθίνομαι) ἐκλείπω σιγὰ σιγὰ, σβήνω.—θέμιστες νόμοι, δικαιοσύνη.—ἄφρα τις ζῶει ἐν ὄσφ ζῆ κανεῖς.—εὐσεβέω περὶ θεοὺς σέβομαι τοὺς θεοὺς.—Ἐλπίδα προσμενέτω (μεταφορ.) ἄς μὲνη πλησίον τῆς Ἐλπίδος, ἄς μὴ χάνῃ τὴν ἐλπίδα.—εὐχόμενος (χρον.) προσευχόμενος.—ἀγλαὸς θαυμαστός, ἐξαίρετος.—μηρία, δηλ. τῶν θυσιαζομένων ζώων.—πύματος τελευταῖος.

β) Στ. 1. Ἐλπίς. Ὁ ποιητὴς προσωποποιῶν τὴν ἐλπίδα ἀναφέρειται εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τῆς Πανδώρας, ἣ ὁποία ἐστάλη ὑπὸ τοῦ

Διὸς διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἶχον λάβει παρὰ τοῦ Προμηθέως τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλαπέν πῦρ. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Πανδώρα κομιζούσα κεκλεισμένον πῖθον πλήρη ἀγαθῶν ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμηθέως παρὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Προμηθέως· ὅταν δὲ ἠνοίχθῃ ὁ πῖθος, ἔφυγαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐπέταξαν πρὸς τὸν οὐρανόν, πλὴν τῆς Ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν ἐπρόλαβεν ὁ Ἐπιμηθεὺς νὰ κλείσῃ ἐντὸς τοῦ πῖθου. Αὐτὴ λοιπὸν ἀπέμεινε ἕκτοτε μόνη παρήγορος διὰ τοὺς ἀνθρώπους θεά. Προφανῶς ὁ ποιητὴς συνθέτων τοὺς στίχους του ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ὑποδηλοῦ τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα· ἦτο αὕτη τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπέμεινε.

Στ. 3. Πίστις, προσωποποιεῖ τὴν ἀμοιβαίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνην.

Στ. 4. Σωφροσύνη, προσωποποιεῖ τὴν μετριοπαθῆ φρόνησιν.—**Χάριτες**· δι' αὐτῶν προσωποποιεῖ ὁ ποιητὴς τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθρώπων. Αἱ Χάριτες ἦσαν κατὰ τὴν μυθολογίαν τρεῖς ἀδελφαί, (*Ἄγλαϊα, Εὐφροσύνη, Θαλία*), ἡλικιακὰ θεότητες ἀντιπροσωπεύουσαι πᾶν τὸ ὥραϊον καὶ τὸ λαμπρὸν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ζωὴν.

—*Ἡ προσωποποιία εἰς τὴν ποιήσιν καὶ εἰς τὰς τέχνας εἶναι συχνή.* Ἀναφέρατε παραδείγματα.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Σιμωνίδης ὁ Κεῖος πλὴν τῶν ἐξόχων χορικῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ ἐλεγείας καὶ ἐπιγράμματα. Ἀπὸ τὰς ἐλεγείας του ἐσώθη τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον περιέχει συμβουλὰς πρὸς νεανίαν. (Βλέπε εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως» βιογραφικὴν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ ποιητοῦ, σελ. 131).

21. Ὑποθῆκαι εἰς νέον.

α) **Στ. 1 - 6. χρῆμα** πρᾶγμα. — ἔμπεδος σταθερός, ἀναλλοίωτος. — **Χίος ἀνὴρ**, δηλ. ὁ Ὀμηρος. — **γενεὴ** φύσις, ζωὴ. — **παῦρος** ὀλίγος. — **οὔας** (γεν. οὔατος) οὔς· οὔασι δέχομαι = ἀκούω. — **ἐγκατατίθεμαι** στέρνεις ἐναποθέτω εἰς τὴν καρδίαν μου.

Στ. 7 - 10. ὄφρα τις ἔχῃ ἐν ὄσφ ἔχει. — **πολυήρατος** περιπόθητος, πολυθέλητος. — **κοῦφος θυμὸς** ἐλαφρὸς νοῦς. — **ἀτέλεστος** ἀνεκτέλεστος, ἀπραγματοποιήτος· **πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ** συλλαμβά-

νει πολλά ἀπραγματοποιήτα ὄνειρα.— ἐλπίς πρόβλεψις.— φροντίς σκέψις.— κάματος νόσος.

Στ. 1 - 14. νήπιοι ἀνόητοι.— οἷς = οὔτοι, οἷς.— ταύτη κεῖται νόος σκέπτονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.—βίῳτου ποτὶ τέρμα ὡς πρὸς τὰ ὅρια τῆς ζωῆς.— τλῆθι (προστ. ἀχρήστου ρ., τοῦ ὁποίου πρκ. τέτληκα, ἀρ. ἔτλην) τόλμησον· ψυχῇ τλῆθι δεῖξε τὴν ψυχικὴν σου δύναμιν.— χαριζόμενος προσφέρων (εἰς τοὺς ἄλλους).— τῶν ἀγαθῶν (γεν. διαιρ. οὐδ.) ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ σου.

β) **Στ. 2.** Χῖος ἀνὴρ λέγεται ὁ Ὅμηρος, διότι ἡ Χῖος ἐθεωρεῖτο πατρίς του (ἂν καὶ πολλαὶ πόλεις ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ).

Στ. 3. οἴη περ φύλλων γενεή· εἶναι στίχος ἐκ τῆς Ἰλιάδος Ζ, 146 (πρβλ. Μιμνέρμου «Ἡ νεότης» 7,1).

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Ὁ Σιμωνίδης εἶναι κυρίως χορικός ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα μετ' ἐξαιρετικῆς τέχνης. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως», σελ. 131).

22 (1). **Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους Ἀθηναίους (490 π.Χ.).**

α) προμαχῶ τινος μάχομαι ὑπέρ τινος.— χρυσοφόρος φορτωμένος με χρυσάφια.— ἐστόρεσαν κετέβαλον, κατενίκησαν (τοῦ ἀχρήστ. στορέννυμι).

β) Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι ἡ βραχυλογία καὶ ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις. Δύο ἢ τέσσαρες τὸ πολὺ στίχοι εἶναι τὸ κανονικὸν καὶ σύνηθες μῆκος αὐτοῦ. Εἰς τὸ παρὸν ἐπίγραμμα ὁ Σιμωνίδης διὰ δύο στίχων ἐπέτυχε νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἐνδοξὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Μήδους, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα.

Λέγει χρυσοφόρους τοὺς Μήδους, διότι ἐφόρουσαν χρυσᾶ κοσμήματα (ψέλια, στρεπτούς κτλ.) κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν.

23 (2). **Εἰς Θερμοπύλας (480 π.Χ.).**

α) τῆδε ἐδῶ, (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).— τέτορες δωρ. τύπος ἀντὶ τέσσαρες.

β) Τὸ ἐπίγραμμα ἦτο ἐπὶ στήλης στηθείσης ἐπὶ τόπου, ἀναφέρεται

δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ὀλίγων χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδου κατέλαβον τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, διὰ τὸ νὰ ἐμποδίσουν τὴν διάβασιν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀνερχομένου εἰς τρία ἑκατομμύρια ἀνδρῶν. Μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἐφιάλτου παρέμειναν ἐκεῖ οἱ τριακόσιοι Σπαρτιᾶται, διὰ τοὺς ὁποίους ἐγράφη τὸ κατωτέρω.

23 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις (480 π.Χ.)

α) (ξείν(ε) = ξένε. — ἀγγέλλειν, ἀπαρέμφ. ἀντιπροστακτικῆς = ἄγγελλε. — τῆδε ἐδῶ (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας). — ῥῆμα ρητῆ διαταγῆ.

β) Ἡ ρητῆ διαταγῆ, ἡ ὅποια ἴσχυε πάντοτε διὰ τοὺς Σπαρτιάτας ἦτο τὸ νὰ μὴ ὑποχωροῦν ποτὲ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πίπτουν μέχρις ἐνός. Τὸ πειθόμενοι δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀναγκαστικότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου καὶ ὀλοψύχου ἀποδοχῆς τῶν κελευσμάτων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατροπαράδοτον νόμον. Τὸ ἐπίγραμμα εἶχεν ἀναγραφῆ ἐπὶ τοῦ τύμβου τῶν πεσόντων καὶ κατέστη περιώνυμον.

25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου (480 π.Χ.).

α) εὐκλέας εὐκλεεῖς, ἐνδόξους (κτγρμ. εἰς τὸ ἐννοούμενον τούδε, τούτους, οἷ...). — αἶα γῆ (ἄλλος τύπος τοῦ γαῖα). — κέευθε (πρκ. μέ σημ. ἐνεστ. τοῦ κεύθω) κρύπτει, καλύπτει. — σεῖο σοῦ. — εὐρύχωρος εὐρύχωρος, μεγάλη. — πλείστων δὴ κλπ., ἡ σειρά: δεξάμενοι πολέμῳ σθένος πλείστων τόξων κλπ., ὑπομεινάντες ἐν πολέμῳ τὴν δύναμιν κλπ. — Μηδείων Μηδικῶν, τῶν Μήδων.

β) Τοῦτο εἶναι ἄλλο ἐπίγραμμα ἀφιερωμένον εἰς τὸν Λεωνίδα, ὡς ἀρχηγὸν τῶν 300. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 δίστιχα ἐλεγειακά.

26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους (480 π.Χ.).

α) ναίω κατοικῶ. — ἄμ(ε) ἡμᾶς, δωρ. (ὄνομ. ἄμες). — ἔχει κατέχει, κρατεῖ. — ῥυσάμεθα (ἀόρ. ἀναύξ.) τοῦ ῥύομαι ὑπερασπίζω, σφίζω.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εὐρέθη εἰς Ἀμπελάκιον τῆς Σαλαμῖνος. Ἀναφέρεται εἰς τὴν συμβολὴν τῶν Κορινθίων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀδείμαντον διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, παρὰ τὰς προηγούμενας διαφωνίας των πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Στ. 1. εὐυδρον, διὰ τὰ ἄφθονα ὕδατα τῆς Κορίνθου.

Στ. 2. Αϊαντος νᾶσος Σαλαμῖς, διότι τῆς Σαλαμῖνος εἶχε βασιλεύσει κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ Τελαμών, πατὴρ τοῦ Αἴαντος.

Στ. 3. Φοινίσσας· ὡς γνωστόν, ὁ στόλος τῶν Περσῶν ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον Φοινικικός.

27 (6). **Εἰς πεσόντας ἥρωας.**

ἄσβεστον κλέος ἀκατάλυτον, ἀθάνατον δόξαν. — **περὶ...θέντες** (τμῆσις) **πατρίδι** περιβαλόντες τὴν πατρίδα. — **ἀμφιβάλλομαι** περιβάλλομαι. — **κυάνεον** σκοτεινόν (ἢ ὅλη περίφρασις: ἀπέθανον). — **σφ', σφέ, σφᾶς** αὐτούς. — **καθύπερθεν** (εἰς τὸ **κυδαινουσα**) ἄνωθεν. — **κυδαίνω** δοξάζω. — **ἀνάγω** ἄγω ἐπάνω (ἐρμ. ὀδηγεῖ αὐτοὺς ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανοὺς). — **ἐκ δώματος Ἄϊδεω** ἐκ τοῦ Ἄδου, ἐκ τοῦ κάτω κόσμου.

28 (7). **Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας.**

ἐκ πάντων πρὸ πάντων. — **περιτίθημι** περιβάλλω (κυρίως ἐπὶ ἐνδυμάτων), ἐδῶ μεταφορικῶς: **περιτίθημι τῇ Ἑλλάδι ἐλευθερίην** ἐλευθερώνω τὴν Ἑλλάδα. — **χρῶμαί τι** ἔχω κάτι — **εὐλογία** ἔπαινος, δόξα.

29 (8). **Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέοντα Ρόδιον.**

α) **φαγῶν...πιῶν...**, αἱ μτχ. χρόν. — **κακὰ λέγω** (τινὰ) κακολογῶ.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων **σκωπτικῶν**. Αναφέρεται εἰς τὸν ὁμότεχον τοῦ Σιμωνίδου Τιμοκρέοντα, πρὸς τὸν ὅποσον οὗτος εἶχε μεγάλην ἐχθρότητα. Ὁ Τιμοκρέων ἦτο ἀθλητὴς καὶ ἐφημιζετο διὰ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν κακογλωσσίαν του.

30 (9). **Εὐτράπελον ἀφιέρωμα.**

α) **Σῶσος, Σωσώ**, ὀνόματα δύο ἀδελφῶν πιθανῶς. — **Σῶτερ Ζεῦ**. — **τόνδ' ἀνέθηκαν**, εἶναι ἀγνωστον τὸ ἀνάθημα.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι εὐτράπελον καὶ ἔχει ἰδιαιτερον χαρακτηριστικὸν τὴν **π α ρ ῆ χ η σ ι ν**. Πιθανώτατα ὁ ποιητὴς εἰρωνεύεται τοὺς κάμοντας χρῆσιν τῆς παρηχήσεως καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει λόγος.

Π Λ Α Τ Ω Ν

Ὁ μέγας Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων, υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος (427-

347), ἐπιφανέστατος μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, ἰδρυτὴς τῆς περιωνύμου φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, συγγραφεὺς πλείστων φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἔγραψε καὶ ποιήματα. Ἀργότερον, ὅταν ἀφωσιώθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὑπετίμησε τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἀπέβαλεν ἀπὸ τὴν ἰδανικὴν « Πολιτείαν » του. Πάντως τὰ σφζόμενα ἐπιγράμματα τοῦ Πλάτωνος μαρτυροῦν θαυμαστὴν ποιητικότητα.

31 (1). **Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἑρετριεῖς.**

α) ἄγχι πλησίον.— Σοῦσα, πρωτ. τῆς Περσίας.— ὄσσον, ἐπίρρ.— ἀφ' ἡμετέρης (γῆς) μακρὰν τῆς πατρίδος μας.

β) Ὁ Δᾶτις καὶ ὁ Ἀρταφέρνης, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἑρετρίας (490) π.Χ., ἀπέστειλαν εἰς τὸν Δαρεῖον δεσμίους τοὺς συλληφθέντας Ἑρετριεῖς, οὗτος δὲ κατόκισεν αὐτοὺς ἐν θέσει τῆς Κισσίας, παρὰ τὰ Σοῦσα, ἣ ὅποια ἐκαλεῖτο Ἀρδερικκα. Εἰς τούτους εἶναι ἀφιερωμένον τὸ ἐπίγραμμα, διερμηνεῦον τὴν πανελληνίαν συγκίνησιν διὰ τὸν ἐκπατρισμὸν τοσούτων ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

32 (2). **Εἰς φίλον του οὐρανοδίφην.**

α) ἀστήρ, κτηγμ.— ἐν ζωοῖσιν μεταξύ τῶν ζώοντων.— Ἐῶρος Ἐωσφόρος (Αὐγερινός).— ἐν φθιμένοις μεταξύ τῶν νεκρῶν.

β) Ὡς γνωστὸν ἡ Ἀφροδίτη, πλανήτης τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος, ἀνατέλλει ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τότε λέγεται Ἐωσφόρος (κοιν. Αὐγερινός), δύνει δὲ ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ λέγεται Ἐσπερος (κοιν. Ἀποσπερίτης).

— Προσέξατε τὴν παρομοίωσιν καὶ τὴν ἀντίθεσιν, ἣ ὅποια ἐνυπάρχει εἰς τοὺς δύο στίχους, νοήματος πρὸς νόημα καὶ λέξεως πρὸς λέξιν.

33 (3) **Εἰς Σαπφώ.**

α) ὀλιγώρως ἀπροσέκτως, ἀπερισκέπτως (ὀλιγωρῶ).— ἠνίδε ἰδοῦ.

β) Βλέπε περὶ τῆς Σαπφούς εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως » (σελ. 121) καὶ περὶ τῶν Μουσῶν εἰς σελ. 93.

34 (4). **Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν καὶ εὐρόντα βρόχον.**

α) βρόχος θηλειά.— ὁ χρυσὸν κλπ., ἡ σειρά : ὁ οὐχ εὐρών τὸν χρυσὸν, ὃν λίπεν, ᾗψε βρόχον, ὃν εὔρε.— ᾗψεν τοῦ ἄπτω, ἐδῶ = ἐξάπτω, ἀναρτῶ, κρεμῶ διὰ ν' ἀπαγχονισθῶ.

Ὁ Θουκυδίδης (470 - 395 π.Χ.), ὁ μέγιστος ἱστορικός τῶν αἰώνων, ἔγραψε τὸ κατωτέρω ἐπιγράμμα, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἔξοχον τραγικὸν ποιητὴν Εὐριπίδην (485 - 407 π.Χ.) ἀποθανόντα ἐν Μακεδονίᾳ.

35. Εἰς Εὐριπίδην.

μνημα... Εὐρ., ἐνν. ἐστί.— **ἴσχω** ἔχω, κρατῶ.— **γῆ Μακεδῶν** (περίφρασις) Μακεδονία.— **τῇ** (τοπ.) ἐκεῖ.— **δέξατο** ὑποκμν. **Εὐριπίδης** (ἀντικ. **τέρμα βίου**).— **Ἑλλάδος Ἑλλάς** (ποιητικὴ φράσις) τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, « ἡ καρδία τῆς Ἑλλάδος », δηλ. αἱ Ἀθῆναι.— **μούσαις** (δοτ. ὀργανικῆ) διὰ τῆς ποιήσεως.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ὁ Ἀνακρέων εἶναι κυρίως μελικὸς ποιητής, ἔγραψε ὅμως καὶ ἐπιγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σφίζεται τὸ κατωτέρω. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμήμα τῆς « Μελικῆς ποιήσεως », σελ. 125 - 126).

36. Ἡ μυκωμένη βοῦς.

α) **τὰν ἀγέλαν** τὴν ἀγέλην.— **πόρρω** μακράν.— **νέμω** ὀδηγῶ εἰς βοσκήν.— **βοΐδιον**, ὑποκορ. τοῦ **βοῦς**.— **ἔμπνους** ὁ ἔχων πνοήν, ζῶν.— **συνεξελαύνω** ὀδηγῶ καὶ ἄλλο τι (μαζί) πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, παρασύρω.

β) **Μύρων** διάσημος Ἀθηναῖος γλύπτης, σύγχρονος τοῦ Φειδίου, ἐξ Ἑλευθερῶν (παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας). Περὶφημα ἔργα του εἶναι ὁ δισκοβόλος καὶ ἡ **μυκωμένη βοῦς**, ἣτις εἶχε τόσην φυσικότητα, ὥστε, ὡς λέγεται, ἀκόμη καὶ μύσχος ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαπατηθῆ καὶ νὰ πλησιάσῃ διὰ τὴν θηλάσῃ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Φίλιππος ὁ Θεσσαλονικεὺς εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιός, ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Τιβερίου (14 - 17 μ.Χ.). Ἐγράψεν ἐπιγράμματα ἰδικὰ του καὶ συλλογὴν ἐπιγραμμάτων ἀρχαίων ποιητῶν ὑπὸ τὸν τίτλον « **Στέφανος** ».

37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία.

Τὸ ἐπιγράμμα τοῦτο εἶναι περιώνυμον. Ὁ μέγας Ἀθηναῖος γλύπτης Φειδίας (5ος π.Χ. αἰ.) εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀγαλματοποιός τῆς ἀρχαϊ-

τητος. Πλὴν τῶν ἄλλων, περίφημον ἔργον του εἶναι καὶ τὸ χρυσελεφά-
τινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς τῆς Ὀλυμπίας, ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ

Καὶ ὁ Παλλαδάς ὁ ἐξ Ἀλεξανδρείας εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμ-
ματοποιὸς ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου (383 - 408 π.Χ.).

38. Συμβουλή πρὸς ὑπομονήν.

α) Εἰς τὸ ἐπίγρ. τοῦτο ὁ ποιητὴς λογοποιικτεῖ διὰ τῆς διπλῆς σημα-
σίας τοῦ **φέρω** = 1) φέρω, ὀδηγῶ παρασύρω· 2) ὑποφέρω, ἀνέχο-
μαι.— **τὸ φέρον** ἢ **τύχη** (ἢ ὅποια ὀδηγεῖ τὰ πάντα).— **φέρε** ὑπό-
μενε.— **φέρου** ἄφησε τὸν ἑαυτὸν σου νὰ φέρεται, νὰ ὀδηγῆται (ἔπου
θέλει ἢ **τύχη**).— **καὶ τὸ φέρον**... καὶ παρὰ ταῦτα ἢ **τύχη** σὲ φέρει.

β) Πρβλ. τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Κ. Χατζοπούλου: «Ἄς τῆ
βάροκα στὸ κῦμα, ὅπου θέλει νὰ **τρέχη**— ἄς ὀρίξῃ τὸ **ἄερί** τιμόνι, πανί...
ἄς τὸ **φέρῃ** ὅπου θέλει τὸ **ἄερί**, ὅπου ξέρει τὸ **ἄερί**» («Ἄπλοῖ τρόποι»).

—Εἶναι ὀρθὴ ἡ γνώμη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀφήνεται ἕρμαιον
τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, χωρὶς ν' ἀντιδρᾷ διὰ τῆς ἰδίας βουλήσεως;

ΑΔΕΣΠΟΤΑ

39. Εἰς νεαρὰν παρθένον.

ὦρη παντοθαλῆς ἢ ἀνοιξίς, ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλα θάλλ-
λουν.— **πρωτοφανῆς καλύκων** ἢ πρώτη ἐμφανισθεῖσα κάλυξ τοῦ
ἄνθους, πρωτολούλουδο.— **μέλλουσα γάμψ** μείγνυσθαι μελλόνυμ-
φος.— **ἐν φθιμένοις** μεταξύ τῶν νεκρῶν.

40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.

ἔδρακόμην, τοῦ **δέркоμαι** = βλέπω.— ὁ **σάκτων** (καὶ **σκήπων**)
βακτηρία (**σάκμπτομαι** = στηρίζομαι).— **τρομερὸς** ὁ τρέμων.

41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) **ἐκ ζωῆς**, ἐνν. οὔσης· **ζωὸς ζωντανὸς** (ἡμην ζωντανὴ καὶ οἱ
θεοὶ μὲ ἕκαμον λίθον).— **ἔμπαλιν** ἀντιστρόφως.

β) Ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Νιόβη ἀπέκτησεν 6 υἱούς καὶ 6 θυγατέρας, ἐπειδὴ δὲ ὑπερηφανεύθη διὰ τοῦτο καὶ ἐμυκτήριζε τὴν Λητώ, ὡς ἔχουσαν δύο μόνον τέκνα, ἐτιμωρήθη σκληρῶς· τὰ μὲν τέκνα τῆς κατετοξεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αὐτὴ δὲ πλήρης πένθους ἐπανῆλθεν πλησίον τοῦ πατρὸς τῆς εἰς τὸ Σίπυλον τῆς Φρυγίας, ὅπου ἀπελιθώθη ὑπὸ τῶν θεῶν, κλαίουσα καὶ ὡς λίθος ἀκόμη τὴν πικρὰν μοῖρὰν τῆς. Ταύτην — λέγει τὸ ἐπίγραμμα— ἐπανάφερον εἰς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἔργου τοῦ ὁ Πραξιτέλης, εἷς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γλυπτῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.

42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) ὑποτρέχω ὑπείσδύω, χώνομαι.— ἀμφιχώνομαι χώνομαι ὀλόγυρα.

β) Σάτυροι ἦσαν κατώτεροι θεότητες, ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου, ἐξεπρωσώπουν δὲ τὰς εὐθύμους διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Σατύρου ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ Πραξιτέλους. Παρίστανε τὸν Σάτυρον ἐν ἀναπαυτικῇ στάσει στηριζόμενον ἐπὶ κορμοῦ δένδρου μὲ ὕφος πλήρους ἀμεριμνησίας. Τὸν Σάτυρον τοῦτον οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν «περιβόητον».— Ἀντίγραφον αὐτοῦ σφίζεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης. Ὡραῖον ἐπίσης ἄγαλμα Σατύρου εὑρίσκειται ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους.

α) γνώμη φρόνησις, φρόνημα.— Ἄρης Μακεδῶν οἱ πολεμικοὶ Μακεδόνες (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α).

β) Ὁ κορυφαῖος τῶν Ἑλλήνων ρητόρων Δημοσθένης ὁ Ἀθηναῖος, (384 - 322 π.Χ.), ὁ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀγωνισθεὶς μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας, ἠτύοκτόνησε πῶν δηλητήριον ἐν Καλαυρεῖα, ὅπου νῦν ὁ Πόρος, ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 280 π.Χ. ἐτίμησαν τὸν Δημοσθένη στήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ Πολυεύκτου, εἰς τὸ βᾶθρον τοῦ ὁποίου ἦτο ἐπιγεγραμμένον τὸ περίφημον τοῦτο ἐπίγραμμα.

— Ποῖα τὰ εἶδη τῶν περιεχομένων ἐδῶ ἐπιγραμμάτων; Συγκρίνατέ τα μὲ γνωστὰ ἐπιγράμματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ ἄλλων νέων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

Ὁ Ἀρχίλοχος (680 - 629 π.Χ.) ἐγεννήθη εἰς τὴν Πάρον. Ἐξῆσε βίον περιπετειώδη. Νέος ὢν μετέσχεν ἀποικίας ἐκπεμφθείσης ἐκ Πάρου εἰς Θάσον. Ἐκεῖ ἀτυχήσας εἰς πόλεμον ἐναντίον τῶν γειτόνων τῆς Θάσου Θρακῶν Σαίων ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Μετ' ὀλίγον μνηστευθεὶς τὴν Νεοβούλην, θυγατέρα τοῦ Παρίου Λυκάμβου, ἐγκαταλείπεται ὑπ' αὐτῆς. Τότε ὁ ποιητὴς γράφει τόσον λυσσώσεις ἰάμβους ἐναντίον αὐτῆς καὶ τοῦ πατρὸς τῆς, ὥστε, ὡς λέγεται, ἔφερον εἰς ἀπόγνωσιν τὸν Λυκάμβην, ὁ ὁποῖος μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῆ τοὺς ὄνειδισμοὺς ἀπηγχονίσθη μετὰ τῶν θυγατέρων του.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἀρχίλοχος φεύγει ἐκ Πάρου. Ζῆ ταραχώδη βίον πλανώμενος καὶ θεραπεύων τὰς Μούσας ὡς ποιητὴς καὶ τὸν Ἄρην ὡς μισθοφόρος. Τέλος φονεύεται εἰς τινὰ μάχην πρὸς τοὺς Ναξίους.

Παρ' ὅλην τὴν δηκτικότητα καὶ τὴν ἐμπάθειαν τῶν στίχων του ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς δεῦτερος Ὀμηρος. Εἰς τὸ Βατικανὸν σφίζεται ἀρχαία μαρμαρίνη κεφαλὴ μὲ δύο πρόσωπα, εἰκονίζοντα τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Ἀρχίλοχον. Μετεχειρίσθη εἰς τὴν ποίησίν του πολλὰ μέτρα καὶ ἐποίησεν ἐλεγείας, ἰάμβους, ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς κ.ἄ. Ἀτυχῶς μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα τούτων διεσώθησαν.

44 (1). Περιγραφή τῆς Θάσου.

α) ὥστε ὡσάν.— ὕλη δάσος.— ἐπιστεφῆς κεκαλυμμένη, στεφανωμένη.— ἐφίμερος ποθητός, θελκτικός.— ἐρατός ἀξιαγάπητος.

β) Σίρις (γεν. Σίριος), θ. 1) ποταμὸς ἐν Παιονίᾳ τῆς Μακεδονίας (παρὰ τὴν σημερινὴν Γουμένιτσαν), 2) ποταμὸς ἐν Ν. Ἰταλίᾳ.

Ἡ περιγραφή αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν τραχεῖαν καὶ ὄρεινὴν Θάσον, ἔπου ὁ Ἀρχίλοχος εἶχε δοκιμάσει πολλὰς ἀπογοητεύσεις ὡς μισθοφόρος.

45 (2). Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκόσμια.

οὐ μοι μέλει (οὐχὶ ἀπροσώπως, ὑποκμ. τὰ Γύγῳ) = δὲν μὲ ἐνδιαφέρουν.— τὰ Γύγῳ (συνίξ.) τὰ πράγματα τοῦ Γύγου, ὁ πλοῦτος τοῦ Γύγου· Γύγης, βασιλεὺς τῶν Λυδῶν, παροικιῶδης διὰ τὸν πλοῦτον του.— εἶλέ με μὲ κατέλαβε (π ρ ο σ ω π ο π ο ι ῖ α).— πω ποτέ.— ζῆλος

ζηλοτυπία, φθόνος.—**ἀγαιομαι** θαυμάζω, ζηλεύω.—**θεῶν ἔργα** τὰ δημιουργήματα τῶν θεῶν, τὰ θεῖα μεγαλοφρήματα.—**ἐρέω** (ἰων.) : **ἐράω** = ἐπιθυμῶ.—**ἀπόπροθεν** πολὺ μακράν.—**ἐμῶν ὀφθαλμῶν** τῶν βλέψεων, ἐπιδιώξεών μου.

46 (3). Ἡ μεγαλαυχία.

α) **φιλέω** (συνίζ.) ἀγαπῶ.—**μέγας**, ἐδῶ = ὑψηλός, ὀγκώδης.—**διαπλίσσομαι** (δωρ. **πλιξ** = βῆμα) βηματίζω μὲ μεγάλα βήματα, μεταφορικῶς: μεγαλυχῶ.—**γαῦρος** κομπάζων, ὑπεροπτικός.—**βοστρύχοι**—**σι**, δοτ. τῆς αἰτ.—**ὑποξυράομαι** μισοξυρίζομαι· οἱ σχετικῶς νέοι τὴν ἡλικίαν πολεμισταὶ ἀφῆγον πώγωνα, διὰ τὸ νὰ φαίνωνται ἀγριώτεροι.—**εἶη μοι τὸ κατ'** ἐμὲ ἄς εἶναι.—**σμικρός**, δηλ. κατὰ τὸ ἀνάστημα.—**περὶ κνήμας ἰδεῖν** ὡς πρὸς τὰς κνήμας.—**ροϊκός** κυρτός, στρεβλός (βαιβοσκελής: στραβοπόδης).—**ἀσφαλέως**, συνίζ.—**πλέος** πλήρης.—**καρδίη** (μεταφ.) τόλμη, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν «ἔχει καρδιά: εἶναι γενναῖος».

β) Τὸ ποίημα εἶναι τροχαϊκόν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἦτο πρὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐν χρῆσει εἰς τὰ δημῶδη ἄσματα, πρῶτος δὲ ὁ Ἀρχ. τὸ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἔντεχνον ποίησιν, μεταχειρισθεὶς αὐτὸ κυρίως εἰς τὰ σκωπτικὰ καὶ συμποτικὰ ἄσματα. Χρῆσιν αὐτοῦ ἔκαμε καὶ ὁ Σόλων.

47 (4). Ἐκ θεῶν τὰ πάντα.

α) **Στ. 1 - 5. τίθημι ἀναθέτω**, ἐμπιστεύομαι.—**ἐκ κακῶν** (οὐδ.) ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.—**ὀρθῶ** ἀνορθῶνα, ἐγείρω.—**μάλ' εὖ βεβηκότας** ἐνῶ ἴσταντο ἀσφαλῶς.—**κλίνω** καταρρίπτω.—**καὶ πλανᾶται**, ἐνν. ὑποκ. ὁ ἀνὴρ.—**χρήμη** ἔλλειψις, στέρησις (ἢ δοτ. τῆς αἰτίας).—**βίου** τῶν πρὸς τὸ ζῆν.—**παρήρορος νόου** ἔξω φρενῶν, χαλαρωμένος κατὰ τὸν νοῦν (ἐκ τοῦ **παρα-εἶρω**).

β) **Στ. 5. βίου χρήμη πλανᾶται**· ὁ ποιητὴς ὑποδηλοῦ τὰς πλήρεις στερήσεων περιλανήσεις τοῦ ἰδίου.—**παρήρορος** ἐλέγετο κυρίως ὁ ἵππος ὁ προσηρτημένος εἰς τὰ πλάγια, διότι ἐκτὸς τῶν δύο ἵππων τῶν ἐξευγμένων ὑπῆρχε συνήθως καὶ τρίτος, ἀναπληρωματικός. Ὁ πρόσθετος οὗτος ἐδένετο μὲ **παρηορίας** (χαλαρωμένα λωρία) παραλλήλως πρὸς τοὺς δύο ἄλλους· ἦτο δηλ. ἔξω τοῦ ζυγοῦ, χωρὶς νὰ σύρῃ βάρος. Ἐδῶ κατὰ **μεταφορὰν** λέγεται **παρήρορος** ὁ χαλαρωμένος νοῦς (δι' ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔχει χαμένον τὸν νοῦν τοῦ ἀπὸ τὰς δυστυχίας).

α) **θυμὸς ψυχῆ.** — ἀμήχανος ἀνυπόφορος. — κῆδος, φροντίς, θλίψις. — κυκῶμαι συνταράσσομαι, στενοχωροῦμαι. — ἀναδύομαι ὀρθώνομαι, ἐγείρομαι. — δυσμενῆς ἐχθρός. — ἀλέξομαι ὑπερασπίζομαι. — προσβάλλω στέρνον στρέφω τὸ στῆθός μου ἐναντίον (τῶν ἐχθρῶν). — αἱ δοκοὶ αἱ προσδοκίαι, αἱ ἐνέδραι. — ἀμφράδην ἀναφανδόν, φανερά. — χαρτὸς ὁ προξενῶν χαρὰν· ἐπὶ χαρτοῖσιν (οὐδ.) εἰς τὰς εὐτυχίας. — ἀσχαλάω (καὶ ἀσχάλλω) λυποῦμαι, θλίβομαι. — μῆλιν (λίαν), ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰς δύο προτ. — ῥυθμὸς ρυθμὸς (= ποῖος ρυθμὸς κυβερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα).

β) Καὶ ἐδῶ ὁμιλεῖ ἐξ ἰδίας ἐμπειρίας ὁ πολλὰ παθὼν ποιητής.

— Ποῖος ὁ ρυθμὸς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατὰ τὸν ποιητὴν;

49 (6). Τὰ πάντα πιθανά.

α) **χρήματα πράγματα.** — ἄελπτον ἀνέλπιστον, ἀπροσδόκητον. — ἀπώμοτον ἀπίστευτον, ἐκείνο τὸ ὅποιον βεβαιοῦμεν ἐνόρκως ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ (οὐδ' ἀπώμοτον οὔτε ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀρκισθῆ ὅτι εἶναι ἀδύνατον). — ἔθηκε ἔκαμε, ἔφερε. — λυγρὸς ὀλέθριος, τρομερός. — ἐκ δὲ τοῦ ἀπὸ τότε. — κάπνιελπτα (καὶ ἐπιελπτα) ἐλπισταί, πιστευτά. — εἰσορῶν δι' ὅσα βλέπει. — ἀνταμείβομαι ἀνταλάσσω. — νομὸς τόπος διαμονῆς. — ἐνάλιος θαλάσσιος (ἐν τῇ ἅλῃ). — δελφοῖσιν, ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ ἀνταμείψωνται. — σφιν, δηλ. εἰς τὰ θηρία. — τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος εἰς τὰ ὅποια (θηρία) ὅμως προηγουμένως ἦτο εὐχάριστος ἢ διαμονὴ εἰς τὸ ὄρος.

β) **Στ. 3.** ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτα· προφανῶς ὁμιλεῖ δι' ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου, τὴν ὅποιαν οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ὡς προμηγνύσαν συμφορὰν· ἴσως πρόκειται διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν κατὰ τὴν 5 Ἀπριλίου 648 π.Χ., ὅρατὴν εἰς Πάρον καὶ εἰς Θάσον.

Στ. 6-9. Τὸ νόημα εἶναι: ἄς μὴ ἀπορήσῃ κανεὶς δι' ὅ,τιδῆποτε βλέπει, μήτε ἀκόμη ἂν ἴδῃ τὰ θηρία ν' ἀνταλάσσουν τόπον διαμονῆς μὲ τὰ δελφίνια καὶ ἀγαπήσουν καλύτερα τὴν θάλασσαν ὡς κατοικίαν των, ἐνῶ προηγουμένως ἠὺχαριστοῦντο νὰ μένουν εἰς τὰ βουνά. Καὶ τὸ νεώτερον δημοτικὸν τραγούδι λέγει: «Ποῖος εἶδε ψάρια στὸ βουνὸ καὶ θάλασσα σπαρμένη», ὡς τὸ μέγιστον ἀπίθανον.

(Περὶ τοῦ Σόλωνος ὡς ποιητοῦ βλέπε εἰς σελ. 88)

α'. τρίμετρα ἰαμβικά.

50 (1). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθεσίας του.

α) **Στ. 1-12, τῶν οὐνεκα(ῶν εἶνεκα)** ἔνεκα τῶν ὁποίων.—**συν-άγω** 1) συναθροίζω, συγκαλῶ, 2) συνδιαλλάττω, συμφιλιῶ.—**τυχεῖν** (ὑποκ. ἐγώ, ταυτοπρ.) = **ἐπιτυχεῖν**.—**παύομαι**, ἐδῶ = ἀποσύρομαι τῆς ἐξουσίας· ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : ἐγὼ δὲ ἐπαυσάμην πρὶν τυχεῖν τί τούτων, τῶν (ῶν) οὐνεκα ξυνήγαγον δῆμον; ἢ ἔννοια : ἐγὼ δὲ δὲν ἀπεσύρθην πρὶν ἐπιτύχω ὅλα ἐκεῖνα, χάριν τῶν ὁποίων ἐπεδίωξα τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ λαοῦ).—**συμμαρτυροίη ἂν** δύναται μετ' ἐμοῦ νὰ μαρτυρήσῃ, ἃς μοῦ εἶναι μάρτυς.—**ἄριστα**, ἀναφέρ. εἰς τὸ **συμμαρτυροίη ἂν**.—**ἐν δίκῃ χρόνου** ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ χρόνου. Προσφυῶς ὁ χρόνος προσωποποιούμενος παρίσταται ὡς δικαστῆς τῶν γεγενημένων.—**ἀνεῖλον** τοῦ ρ. **ἀναιρῶ** ἀφαιρῶ, ἀποσπῶ (ὑπονοεῖται ἡ **σεισάχθεια**).—**ὄρος** ὄριον· λιθινὴ στήλη ἐστημένη εἰς τὰ ἐπιπόθηκα κτήματα, ἐν ἧ ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους.—**πεπηγότας** (τοῦ ρ. **πήγνυμαι**) = **ἐμπεπηγμένους** οἱ ὅποιοι εἶχον στήθῃ.—**πρόσθεν δὲ δουλεύουσα** ἐνῶ δὲ πρότερον ἦτο δούλη (διὰ τὰ χρέη καὶ τὰς ὑποθήκας).—**θεόκτιτος** θεόκτιστος (ὡς κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος).—**ἀνάγω** ἐπαναφέρω.—**πραθέντας** (παθ. ἀόρ. τοῦ ρ. **πιπράσκομαι**) οἱ ὅποιοι ἐπωλήθησαν.—**ἐκδίκως** παρὰ τὸ ἰσχυῶν δίκαιον, ἀδίκως.—**χρειῶ ἀναγκαιή** ἀνάγκη ἐπιτακτικῆ, ἀδυσώπητος· (ἡ ἀνάγκη αὕτη ἦτο ὁ κίνδυνος νὰ καταστοῦν δούλοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξοφλήσωσι τὰ χρέη).—**φεύγω** εἶμαι φυγὰς.—**ἴημι γλῶσσαν ὀμιλῶ γλῶσσαν**.—**ὡς ἂν... πλανωμένους** (ὡς ἂν μὲ σημασίαν αἰτιολ.) = διότι ἐπλανῶντο.

Στ. 13-27. ἐνθάδ' αὐτοῦ καὶ ἐδῶ ἀκόμη (καὶ ἐν Ἀθήναις ἀκόμη).—**ἀεικῆς** ἀπρεπῆς, ἐπονείδιστος.—**ἤθη** τρόποι, αὐθαιρεσίαι.—**τρομέομαι** τρέμω, φοβοῦμαι.—**κράτει νόμου** διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου.—**συναρμόσας** ἀφοῦ ἐρρῦθμισα, ἀφοῦ συνεδύασα.—**ἔρεξα καὶ διῆλθον** ἐπραξα καὶ ἔφερα εἰς πέρας.—**κακὸς** πένης, δημοκρατικός.—**ἀγαθὸς** πλούσιος, ἢ εὐγενῆς, ἀριστοκρατικός.—**εὐθείαν δίκην** ἀρμόσας ἀμερόληπτον δικαιοσύνην καθιερώσας.—**κέντρον** βούκεντρον,

ἐδῶ συμβολικῶς ἢ νομοθετικὴ ἐξουσία.—**κακοφραδῆς** κακόβουλος.—**φιλοκτῆμων** πλεονέκτης.—**κατέχω** συγκρατῶ.—**ἐθέλω** ἀποδέχομαι.—**ἐναντίοι** οἱ ἀντίπαλοι (τοῦ δήμου).—**ἄ ἦνδανε** ὅσα ἦσαν ἀρεστά.—**οὔτεροι (οἱ ἕτεροι)** οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ δημοκρατ.—**ἄ φρασαίατο (φράσαιντο)** τοῖσιν ὅσα διεννοοῦντο ἐναντίον ἐκείνων (τῶν εὐγενῶν).—**χηρόω** ἀποστερῶ, ἀπορφανίζω.—**ἄλκῃ** ἀνδρεία.—**ἄλκῃν ποιοῦμαι** ἀμύνομαι.—**πάντοθεν** πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν.—**ὥς**, συνάπτεται μετὰ τὸ **λύκος**. β) **Στ. 16. βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας.** Ὁ Σόλων ἐρρῆθιμισε τὴν νομοθεσίαν του οὕτως, ὥστε ὁ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐξαναγκασμὸς τῶν πολιτῶν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεων των νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

β'. τετράμετρα τροχαϊκά.

51 (2). Ἐφιλοκέρδεια.

α) **Στ. 1-7. οὐκ ἔφω** δὲν ἐγεννήθη, δὲν ἐπλάσθη.—**βαθύφρων** συνετός.—**βουλήεις** νοήμων.—**ἐσθλά** ἀγαθὰ, εὐτυχία.—**διδόντος** ἐνῶ ἔδιδε.—**περιβαλὼν** ἂν καὶ περιέκλεισε.—**ἄγρα**, ἐπὶ κυνηγῶν=θήραμα, ἐπὶ ἀλιέων = ἰχθύες καὶ κατὰ μεταφορὰν = πολιτικὴ ἐξουσία.—**περιβαλὼν ἄγραν**, ἐννοεῖται **δικτύω**, ἐκ τοῦ κατωτέρω «**δίκτυον**».—**ἄγαμαι** θαυμάζω, καταπλήσσομαι.—**ἐπισπῶ** ἀνασύρω.—**θυμὸς** θάρρος.—**θ' ἄμαρτῆ** ἅμα τε, συγχρόνως.—**ἀποσφάλλομαί τινος** ἀποβάλλω, χάνω τι.—**κρατήσας** ἐὰν ἐπεκράτουν, ἂν ἀπέκτων δύναμιν.—**λαβὼν καὶ τυραννεύσας** σχῆμα π ρ ω θ ὄ σ τ ε ρ ο ν.—**μοῦνον** μόνον.—**δεδάρθαι** (ἐκ τοῦ ἤθελον κεν,) παρακμ. μέσ. φων. τοῦ ρ. **δέρω** = ἐκδέρω (γδέρνω).—**ἀσκός**, προληπτ. κληρονομ. = νὰ ἐκδαρῶ καὶ τὸ δέρι μου νὰ γίνῃ ἀσκός.—**ἐπιτρίβομαι** ἀφανίζομαι.—**κάπιτετρίφθαι γένος** καὶ νὰ ἀφανισθῇ τὸ γένος μου (τὸ σὸί μου)· τὰ ἀπαρέμφ. **δεδάρθαι** καὶ **ἐπιτετρίφθαι** μετὰ κάποιαν ἀπόχρωσιν παραχωρήσεως (θὰ ἤθελα γιὰ μιὰ μέρα νὰ γίνω τύραννος κι' ὕστερα ἄς με ἐγδερναν ...).

Στ. 8 - 12. πατρίδος, ἐπίθ. εἰς τὸ **γῆς**=πατρικῆς γῆς.—**ἀμείλικτος** ἀμείλικτος, ἀδυσώπητος.—**οὐ καθηψάμην** δὲν ἤγγισα.—**μιάνας** μετοχὴ ὑστερόχρονος (ἀποτελεσματικὴ) ὥστε νὰ μιάνω, νὰ κηλιδῶ.—**αἰδεῦμαι(αἰδοῦμαι)** ἐντρέπομαι.—**ᾧδε** οὕτω, διὰ τῆς στάσεως, ἦν ἐτήρησα.—**δοκέω**, συνίζησ.—**πλέον νικήσειν** ὅτι θὰ ὑπερβάλω.—**πάντας ἀνθρώπους**, νόησον : τοὺς συνήθεις τύπους τῶν ἀνθρώπων.

β) Τὰ τετράμετρα τοῦ Σόλωνος ἀφήνουν ἐντύπωσιν ἀπομνημονευμάτων, γραφέντων μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐξούσιας. Εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ὁ Σ. εἰσάγει κερδοσκοπὸν τινὰ συμπολίτην του μεμφόμενον αὐτὸν ὡς ἀνόητον, διότι δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δύναμιν διὰ νὰ γίνῃ τύραννος καὶ πλούσιος.

ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)

Ὁ Σημωνίδης ἦτο σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀρχιλόχου (περὶ τὸ 650 π.Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σάμον, ὅπῃθεν ἦλθεν εἰς τὴν Ἀμοργὸν ὡς ἀρχηγὸς ἀποίκων. Ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη Ἀμοργίνος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κείου. Πληροφορίαι περὶ τῆς ζωῆς του ἐλλείπουν. Ἐγραψεν ἰάμβους, διὰ τῶν ὁποίων ἐσατίρισεν ὠρισμένα πρόσωπα καὶ γενικώτερον διάφορα κοινωνικὰ ἐλαττώματα. Πάντως ἡ ποίησίς του ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ δώσῃ συμβουλὰς. Ἀπὸ τὰ ποιήματά του σφίζονται μόνον ὀλίγα μεμονωμένα ἀποσπάσματα. Τὸ μακρότερον τούτων εἶναι ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν σάτιρα.

52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρωπίνων.

α) Στ. 1 - 5. τέλος ἢ ἔκβασις. — ἔχει κρατεῖ εἰς χεῖράς του. — βαρύκυπος βαρύβροντος. — τίθημι κανονίζω. — ὄκη ὅπως. — νοῦς δὲ (Διὸς) αἰ βουλαὶ τοῦ Διός. — ἐπήμεροι ζώουσι ἐφήμεροι ζοῦν (οἱ ἄνθρωποι). — ἀ δὴ (= οἶα δὴ) = ὅπως δά, ὅπως πράγματι. — βοτὰ κτήνη, ζῶα, ἐκ τοῦ βόσκω (= ὡς ζῶα ποῦ εἶναι πράγματι). — ὄκως ἐκτελευτήσῃ ποῖον τέλος ἐπιφυλάσσει.

Στ. 6 - 10. κάπιπειθειή (καὶ ἐπιπειθειή) καὶ ἡ πεποιθησις, ἡ πίστις. — ἀπρηκτον ἀπραγματοποίητον, ἀνέφικτον — ὄρμαινω διαλογίζομαι, ὄνειρεύομαι. — μένουσιν περιμένουν. — ἡμέρην ἐλθεῖν νὰ ἐξημερώσῃ (διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ὄνειρόν των). — ἐτέων περιτροπαὶ περιοδικοὶ κύκλοι τῶν ἐτῶν (πολλὰ ἔτη). — νέωτα ἐπίρ., κατὰ τὸ νέον ἔτος (νέον Γέτα). — φλύω εἶμαι κατάφορτος.

Στ. 11 - 19. φθάνει... λαβόν προφθάνει καὶ καταλαμβάνει. — ἀζήλος ἀζήλευτος. — τέρμα πραγματοποιήσις τῶν ὀνείρων. — δεδημένος, τοῦ δάμνημι = καταβάλλω. — Ἄρει ὑπὸ τοῦ πολέμου. — ἡ λαῖλαψ ἡ θύελλα, ἡ καταιγίς. — κλονούμενος (κλονούμενος), ἄνω

κάτω φερόμενος. — πορφυρῆς ἄλως τῆς κυμαινομένης θαλάσσης. — νώσωνται = νοήσωνται, εὖτ' ἂν νώσωνται εὐθύς μόλις αἰσθανθοῦν. — ἡδὺ ζόειν τὴν γλυκύτητα τῆς ζωῆς. — ἀγχόνην ἄφαντο ἀπαγχονισθέντες ἀπέθανον. — δυστήνω μόρω δι' οἴκτροῦ θανάτου. — καυτάγρετος (=καί + αὐτάγρετος) αὐθόρμητος, ἐκουσίως.

Στ. 20 - 24. ἄπ' οὐδέν (ἔστιν) = οὐδέν ἄπεστιν. — κῆρ μοῖρα τοῦ θανάτου. — ἀνεπίφραστος ἀπροσδόκητος. — ἡ δύη ἡ δυστυχία. — πῆμα πάθημα, συμφορά. — πιθοῖατο = πίθοιντο (οἱ βροτοί). — αἰκίζομαι (παθ.) βασανίζομαι. — ἐπ' ἄλγεσι κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν στρέφοντες διαρκῶς τὸν νοῦν μας εἰς τὰς ἐπιμύχθους φροντίδας.

β) Στ. 1. βαρύκτυπος· ὁ Ὅμηρος λέγει «ἐρίγδουπος» κ ο σ μ η τ ι κ ὸ ν ἐπίθετον τοῦ ἐξαπολύοντος τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνὸν Διός.

Στ. 8. ἐτέων περιτροπᾶς· πρβλ. τὸ τῆς Ὀδύσσειας, β' 6: «περιπλομένων ἐνιαυτῶν».

— Πῶς βλέπει τὴν ζωὴν ὁ ἀπαισιόδοξος ποιητής; Διατὶ οἱ ἄνθρωποι θά ἦσαν ὀλιγώτερον δυστυχεῖς, ἐὰν ἐπέιθοντο εἰς αὐτόν; (εἰ δ' ἐμοὶ πιθοῖατο, στ. 22). — Πρβλ. «Ὑποθήκας εἰς ἑαυτὸν» Σόλωνος (σελ. 24).

53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν.

α) Στ. 1 - 6. χωρὶς χωριστὰ διὰ καθεμίαν, ποικιλοτρόπως. — νόος χαρακτήρ. — τὰ πρῶτα εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. — ὕς χοῖρος (ἐδῶ θηλ.). — τανύθριξ μακρότριχος, ὀρθότριχος. — πεφυρμένα τοῦ φύρω ἀνακατώνω. — εἶμα ἔνδυμα (ἔννυμι, Γέσ-νυμι). — κοπρὴ κοπριά, ἀκαθαρσία. — ἦμαι κάθημαι. — πιαίνομαι παχύνομαι (γίνομαι παχύς).

Στ. 7 - 11. ἀλιτρός πανοῦργος. — ἔθηκε ἔκαμε. — ἴδρις (ἰος) γνώστης, ἔμπειρος (ἐκ τοῦ οἶδα). — μὴν αὐτὴν (ἀντικ. τοῦ λέληθε). — τὸ μὲν, δηλαδὴ τὸ ἀμεινον (τὸ καλόν). — εἶπε, γινωμ. ἀόρ. — τὸ δ' ἔσθλον = τὸ δὲ κακὸν εἶπεν ἔσθλον (ὡς διεστραμμένη). — ὀργή τρόπος, (ψυχικὴ) διάθεσις.

Στ. 12 - 26. ἡ δὺ' ἐν φρεσὶν νοεῖ ἡ ὁποία εἶναι δῖβουλος, δῖ-γνωμος. — τὴν μὲν ἡμέρην μίαν μὲν ἡμέραν. — γέγηθα (πρκμ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ γηθέω) χαίρω. — τὴν δὲ ἄλλην δὲ ἡμέραν. — οὐκ ἀνε-

κτός (θηλ.) δὲν ὑποφέρεται. — οὔτε ἄσσον ἐλθεῖν οὔτε νὰ τὴν πλη-
 σιάση κανεῖς (ἄσσον, συγchr. τοῦ ἄγχι = πλησίον). — ἀπλητον πρᾶγμα
 ἀπροσπέλαστον. — ἀμειλίχος ἄγριος. — ἀποθύμιος ἀποκρουστικός. —
 ἀτρεμῆς ἀκίνητος. — ἀπήμων ἀβλαβής. — βαρύκτυπος βαρύβροντος,
 θορυβώδης. — φορευμένη, τοῦ φέρομαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Στ. 27 - 38. χαιτέεσσα ἢ ἔχουσα πλουσίαν χαιτήν. — γείνομαι
 γεννώμαι ἐγεινάμην ἐγέννησα (ἐνεργ.). — δούλια ἔργα ἐπίπονοι ἐρ-
 γασίαι (βαρεῖες δουλιές). — δύη δυστυχία, στενοχωρία. — περιτρέ-
 πω ἀποφεύγω. — ἡ μύλη ὁ μύλος, χειρόμυλος. — ἄρειεν, εὐκτ. τοῦ
 αἶρω. — λούται ἄπο = ἀπολοῦται. ἀπολοῦμαι ρύπον λούομαι κα-
 λά (καθαρίζω ἐντελῶς κάθε λέραν ἀπ' ἐπάνω μου). — φορῶ φέρω,
 ἔχω. — χαιτή βαθεῖα, ἐδῶ = πλουσία κόμη, ἄφθονα μαλλιά. — ἄνθε-
 μον ἄνθος, λουλούδι. — σκιαζομαι καλύπτομαι, στεφανώνομαι. — ὦν
 = οὖν ὄντως, ἀληθῶς. — τύραννος βασιλεύς. — σκηπτουχος ἄρχων,
 μεγιστάν. — τοιούτοις (τρόποις) διὰ τὴν τοιαύτην φιλαρέσκειαν. —
 ἀγλαίζομαι καμαρώνω.

Στ. 39 - 45. τὴν ταύτην. — λαβών, ἐνν. ὡς σύζυγον. — οἶος μύ-
 νος. — μῶμος μομφή, κατηγορία. — προσιζάνει ἀρμόζει. — κάπαέξε-
 ται (καὶ + ἐπαέξεται) αὐξάνει, προάγεται. — βίος, δηλ. ἐν τῷ οἴκῳ. —
 φιλεῦντι = φιλοῦντι. — ὁ πόσις (γεν. πόσιος, δοτ. πόσει καὶ ἰων.
 πόσι) ὁ σύζυγος. — ὀνομάκλυτος ἐξακουστός. — ἀριπρεπῆς περίβλε-
 πτος. — ἀμφιδέδρομεν (ὡς ἐνεστ.) περιβάλλει.

β) Τὸ σατιρικὸν τοῦτο ποίημα, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ποιήματα
 τοῦ τοιούτου εἶδους, δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ περιπαίξῃ, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ
 ἀπλῶς τὴν σκωπτικὴν διάθεσιν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ θέλει νὰ ὑποδείξῃ τὰ
 ἐλαττώματα, τὰ ὅποια πρέπει ν' ἀποφεύγουν αἱ γυναῖκες. Ἄλλωστε
 καταλήγει ἐξυμῶν τὴν καλὴν γυναῖκα, τὴν ὅποιαν παραβάλλει πρὸς μέ-
 λισσαν. Χάριν ἀστεϊσμοῦ καὶ αἱ γυναῖκες ἐψαλλον ὑπὸ τῷ ἴδιον πνεύμῳ
 σκωπτικὰ ἄσματα ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, « τὰ ἐξ ἡμάξης » κλούμενα.
 — Πιθανῶς τὸ ποίημα τοῦ Σημωνίδου εἶναι ἀπάντησις εἰς ἐκεῖνα.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σημωνίδου; Ἡ ὕπερ-
 βολὴ εἰς τὴν σάτιραν ἐπιτρέπεται; μέχρι ποίου βαθμοῦ; καὶ ποῦ ἀπο-
 βλέπει; Συγκρίνατε μὲ σατιρικὰ ποιήματα νέων Ἑλλήνων ποιητῶν
 (Λασκαράτου, Σουρῆ κ.ἄ.).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΛΚΑΙΟΣ

Ὁ Ἀλκαῖος ἐκ Μυτιλήνης τῆς Λέσβου (ἀκμάσας περὶ τὸ 610 π.Χ.) ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν μερίδα τῆς πατρίδος του καὶ ἠγωνίσθη μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐγκατασταθείσης τυραννίδος τοῦ Μελάγχρου καὶ τοῦ διαδόχου Μυρσίλου. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἀρχὴν βραδύτερον μετριοπαθῆ τύραννον Πιπτακόν, ἓνα τῶν ἐπτὰ σοφῶν, ἐπολέμησε σφοδρῶς. Ἀποπειραθεὶς δὲ νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου καὶ ἀποτυχῶν ἀναγκάζεται νὰ ἐκπατρισθῆ καὶ νὰ ζήσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιφερόμενος εἰς τὴν ξένην. Περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, τυχῶν γενναιοψύχου ἀμνηστείας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πιπτακοῦ.

Ἐγραψε ποιήματα ποικίλου περιεχομένου, στασιωτικά (δηλ. πολιτικά), συμποτικά, ἐρωτικά καὶ διαφόρους ὕμνους. Τὸν ποιητὴν τοῦτον ἐμιμήθησαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἰταλίας, ἰδίως ὁ Ὀράτιος.

Ἄτυχῶς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἀλκαίου μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Διάλεκτος αὐτοῦ εἶναι ἡ αἰολικὴ.

54 (1) Ἡ αἶθουσα τῶν ὄπλων.

α) μαρμαίρω ἀπαστρέπτω.—παῖσα πᾶσα.—στέγα αἶθουσα.—κυνή (= κυνέη) περικεφαλαία.—κάτ = κατὰ (εἰς τὸ νεύοισιν).—τᾶν (= τῶν, ὧν) κατύπερθεν ἄνωθεν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὀπείων.—ἵππιοι λόφοι λόφοι (φοῦντες) ἀπὸ οὐρανὸν (ἢ χαίτην) ἵππων.—νεύοισιν (-οισιν): κατα-νεύοισιν, κλίνουσι πρὸς τὰ κάτω.—ἀγάλματα κοσμήματα (διὰ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν).—χάλκιοι δὲ λάμπραι κνάμιδες = χαλκαὶ δὲ λαμπραὶ κνημίδες (περικνημίδες).—κρύπτοισιν πασσάλοις = κρύπτουσι πασσάλους (εἶναι τοποθετημένοι γύρω ἀπὸ ξύλινα καρφία ἐμπεπηγμένα εἰς τοὺς τοίχους): εἰς τὴν αἰολικὴν τὸ οἰ ἀντὶ οὐ.—τὸ ἄρκος ἀμυντήριον (ἀρκέω = ἀποκρούω).—ισχύρω (γεν.) ἰσχυροῦ.—βέλευς (γενικὴ αἰολ.) βέλος βλήμα.—νέω λίνω (γεν. τῆς ὕλης) ἀπὸ νέον λινὸν ὕφασμα.—κοίλος κοῖλος.

—κατ(ά)...βεβλημένοι τοποθετημένοι κάτω.—πάρ = παρά.—ζῶμα βραχεῖα περισκελῖς.—ὁ κύπασσις μικρὸς χιτωνίσκος.—τῶν τούτων (τῶν προειρημένων).—ἐπειδὴ πρῶτιστα ἀφοῦ τῶρα πλέον.—ὑπὸ ἕσταμεν, ὑπέστημεν ἀνελάβομεν.—ἔργον τότε τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

β) Τὸ ποίημα ἐγράφη εἰς τὰς παραμονὰς ἀγῶνος, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ τελευταίου στίχου. Πρόκειται ἢ περὶ τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν ἀνάγκησιν τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ Σιγείου ἢ περὶ ἐτοιμαζομένου κινήματος πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Μυρσίλου. Ὁπωσδήποτε, ἐπικειμένου τοῦ ἀγῶνος, ὁ ποιητὴς εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ὄπλων του, διὰ νὰ τὰ ἀναλάβῃ. Εἰσερχόμενος δέ, ἕσταται πρὸς στιγμὴν, τὰ παρατηρεῖ μὲ ὑπερφάνειαν καὶ τὰ περιγράφει.

Στ. 6. Χαλκίδικαι. ἐκ Χαλκίδος, ὅπου ἐγένετο κατεργασία τῶν μετάλλων καὶ δὴ τοῦ χαλκοῦ, ὀρυττομένου ἐκ τῶν παρὰ τὴν πόλιν χαλκωρυχείων, ἐξ οὗ λέγεται, ὅτι ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ πόλις.

—Προσέξατε τὴν ζωηρότητα τῆς περιγραφῆς καὶ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα.

55 (2). Ἡ πόλις ἐν τρικυμίᾳ.

α) ἀσυνέτημι = ἀσυνετῶ δὲν ἐνοῶ.—στάσις ἐμφύλιος πόλεμος, ἐδῶ κατὰ μεταφορὰν = ἡ ταρχή, τὸ ἀνακάτωμα (τῶν ἀνέμων).—τὸ μὲν ἄλλο μὲν κύμα.—ἄμμες ἡμεῖς.—ὄν (= ἄν) ἀνά.—ναῖ=νηί (δοτ. τοῦ ναῦς).—φόρημαι = φοροῦμαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.—μοχθέω ταλαιπωροῦμαι, ὑποφέρω.—χείμων τρικυμία.—πὲρ-ἔχει περιέχει, σκεπάζει ὀλόγυρα.—ὁ ἄντλος, τὸ ὕδωρ (τὸ εἰσρέον εἰς τὸ κύτος τοῦ πλοίου).—ιστοπέδα = ιστοπέδη ὁπὴ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῶν πλοίων, εἰς τὴν ὁποίαν χώνεται ἡ βᾶσις τοῦ ἱστοῦ (κοιν. τρύπα τοῦ καταρτιοῦ).—λαΐφος τὸ ἱστίον.—πάν = πᾶν.—ζάδηλος (διάδηλος) διάτρητος, τελείως σχισμένος.—ἡ λάκις (γεν. -ιδος) ἡ σχισμὴ.—κατ' αὐτο εἰς αὐτό.—χόλαισι (χάλαισι-χαλῶσι) ἔχουν χαλαρωθῆ.—ἄγκυλα τὸ σχοινὶ (διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι δεμέναι ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ αἱ κεραταί).

β) Ὁ ποιητὴς γράφει τὸ ποίημά του, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ πόλις συντάσσεται ὑπὸ τὸν τύραννον Μύρσιλον.

—Ὡς περιγράφει ὁ ποιητὴς τὴν τρικυμίαν ἐν τῇ θαλάσῃ; Ποῖαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς περιγραφῆς; Τί ὑπονοεῖ ὁ ποιητὴς;

α) **μεθύσθην** = μεθυσθῆναι (ύποκμ. πάντας, δηλ. τοὺς ἐχθροὺς τῆς τυραννίδος). — **τινά** τινές, δηλ. οἱ μὴ εἰθισμένοι εἰς τὸ πίνειν. — **καὶ πρὸς βίαν** καὶ χωρὶς νὰ θέλουν, χωρὶς διάθεσιν («καὶ μὲ τὸ στασιῶ»). — **πώνειν** πίνειν. — **κάθθανε** (= **κατέθανε**) ἀπέθανε.

β) Ὁ θάνατος τοῦ τυράννου Μυρσίλου καθιστᾷ τὸν Ἀλκαῖον ἑξάλλον ἐκ χαρᾶς. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο ἀντικατοπτρίζεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ποιητοῦ.

57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χειμῶνος.

α) **ὔει βρέχει**. — **ὄρανος** οὐρανός. — **πεπάγαισι** (**πεπήγασι**) ἔχουν παγῶσει, ἔχουν κρυσταλλώσει. — **ὑδάτων ῥόαι** τὰ ρεῖθρα τῶν ὑδάτων (τὰ τρεχοῦμενα νερά). — **κάββαλλε** κατάβαλλε (προστ.), καταπολέμησον. — **ἐπὶ τίθεισι** (**ἐπιτιθείς**) ἐπιθέτων, θέτων ἐπὶ τῆς ἐστίας. — **ἐν κέρναις** (μτχ. ἐνεστ.) = **ἐγκιρνάς** ἀναμειγνύων (εἰς τὸν κρατῆρα). — **μέλιχρος** γλυκός. — **αὐτὰρ δέ**. — **ἡ κόρσα** οἱ κρόταφοι, ἡ κεφαλή. — **ἀμφιβαλῶν**, περιβαλῶν, τοποθετήσας περί... — **γνόφαλλον** προσκεφάλαιον.

β) Τὸν οἶνον θεωρεῖ ὁ ποιητὴς ὡς θερμαντικὸν κατὰ τὸν χειμῶνα. Εἰς ἄλλους στίχους τοῦ τὸν δέχεται ὡς δροσιστικὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ ὡς παυσίλυπον φάρμακον καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀλκαίου; Ποῖοι οἱ αἰολικοί τύποι καὶ πῶς ἀποδίδονται εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον;

58 (5). Συμποσιακὸν ᾄσμα.

α) **λύχνος**, πληθ. **λύχνοι** καὶ **λύχνα**, ἐδῶ συνεκδοχικῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ «λύχνων ἀφάς» = τὸ ἀνάμμα τῶν λύχνων, τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, τὴν ἐσπέραν. — **ὀμμένω** ἀναμένω (ὀν - μένω, ἀν - μένω || ὀμμένα, ἀμμένα). — **δάκτυλος** ἐλαχίστη μονάς μήκους (0,018 μ.). — **δάκτυλος ἀμέρα**, «ἓνα δάκτυλο ἔχει ἀκόμα ἡ ἡμέρα μάκρος». — **κάδ, κάτ** = **κατά**. — **κάδ ἄερρε** (τιγῆσις), τοῦ ρ. **καταέρρω** = **καταβιβάζω**. — **κυλίχνα** (ἡ), **κυλίχνη** (**κυλίξ**) ποτήριον (**κυλίχναις**, ἡ **κατάληξις αἰς** τῆς αἰτ. πληθ. ἀντὶ **ας**). — **αἶτα** ἀγαπητέ μου. — **ποικίλος** στολισμένος (μὲ σκαλίσματα, «πλουμιστός»). — **υἱός** = υἱός. — **λαθικάδης** (λαθικηδῆς) ὁ φέρων τὴν λήθην τῶν φροντίδων, παυσίλυπος (ἐκ θέμ. τοῦ

ρ. **λανθάνω λαθ-** και **κῆδος** = φροντίς).—**ἔγχεε** : ἐνν. οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων (τὸ ἀ σ ύ ν δ ε τ ο ν δίδει ζωηρότητα).—**κέρναις (κεραυνύς)** ἀναμειγνύων. — **ἓνα και δύο** = ἓνα πρὸς δύο. — **πλέαις** (αἰτ. πληθ. ἀντὶ **πλέας**), προληπτ. κατηγορμ. : **ὥστε πλέας εἶναι**—**ὥστε πλησθῆναι** ὥστε νὰ εἶναι πλήρεις. — **κάκ κεφάλας** κατὰ κεφαλῆς, μέχρι κεφαλῆς, μέχρι στεφάνης.— **ἀ δ' ἑτέρα** ἢ δὲ ἑτέρα.—**ὠθήτω** ἀντὶ **ὠθείτω** (ἐρμ. : τὸ δὲ ἐν ποτήριον ἄς διαδέχεται τὸ ἄλλο ἄνευ διακοπῆς).

β) **Στ. 3. Σεμέλη**· θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου, μήτηρ τοῦ Διονύσου.

Σ Α Π Φ Ω

Ἡ Σαπφῶ (627 - 567 π.Χ.) ἐγεννήθη ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἐρεσσὸν τῆς Λέσβου και ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀλκαίου. Τὸ λεσβιακὸν ὄνομά της ἦτο **Ψάπφα**. Ἐζήσεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Σικελίαν, ἐπιστρέψασα δὲ εἰς τὴν Λέσβον ἐγκατέστησεν εἰς τὸν οἶκόν της μουσικὴν και ποιητικὴν σχολήν. Εἰς αὐτὴν ἐσύχναζον πολλαὶ νεάνιδες, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ Σαπφῶ συνεδέθη δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης και ἀγνῆς φιλίας.

Ἄλλ' οἱ ἐλεύθεροι και πνευματώδεις τρόποι της και αἱ ποιητικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς γυναικειᾶς ψυχῆς της ἐξένισαν τοὺς Ἴωνας και τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἀργότερον ἐπλασαν διαφόρους περὶ αὐτῆς θρύλους. Ἀναληθῶς ἐπίσης ἐλέχθη, ὅτι κατόπιν ἀτυχοῦς ἔρωτος πρὸς τὸν περικαλλῆ νεανίαν Φάωνα ἐκρημνίσθη ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς Λευκάδος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Σαπφῶ ἦτο σεβαστὴ εἰς τὴν πατρίδα της και ἐθαυμάσθη διὰ τὸ ποιητικὸν ἔργον της. Οἱ ἀρχαῖοι θαυμασταὶ της ὠνόμασαν αὐτὴν « δεκάτην μουσαν », « Πιερίαν μέλισσαν » και « Λεσβίαν ἀηδόνα ». Τὰ ποιήματα τῆς Σαπφοῦς ἦσαν ὕμνοι, ὠδαὶ ἐρωτικῆς ὑποθέσεως και ἐπιθαλάμια, ὅλα εἰς αἰολικὴν διάλεκτον.

59 (1). Ὠδὴ εἰς τὴν Ἀφροδίτην .

α) **Στ. 1 - 4**. **ποικιλόθρονος** ὁ καθήμενος εἰς πεποικιλμένον, εἰς καταστόλιστον θρόνον.—**δολόπλοκος (δολοπλόκος)** πανοῦργος.—**λίσομαι** ἰκετεύω.—**ἄσα (ἢ ἄσση)** στενοχωρία, θλιψίς.—**ὄνια (ἄνια)**, λύπη, βάσανον — **δαμνάω** 1) δαμάζω, 2) καταπονῶ, καταθλίβω.

Στ. 5 - 24. τυιδ' (τῆδε) ἐδῶ.—**αἶ ποτα (= εἶποτε)** ἐὰν κάποτε, (ἐδῶ = ὅπως κάποτε).—**κátερωτα (και ἑτέρωτα)** και ἄλλοτε.—**τᾶς ἔμας** αὐδως (γεν.) : ἡ αὐδω (τῆς αὐδως) αὐδή, φωνή. — **αἰοισα**

(άιουσα) άκούουσα.— πήλυι (τήλε) από μακράν.— κλύω άκούω.— λίποισα = λιπούσα.— ύπασδεύξαισα ύποζεύξασα.— ώκυς (ώκός) ταχύς.— στρουθος στρουθίον, σπουργίτης.— δίννεντες (δινούντες) κινούντες.— περι ύπέρ, υπεράνω.— ώρανος ούρανός.— αίψα ταχέως.— έξίκοντο έφθασαν εις τό τέρμα των.— τύ σύ.— μάκαιρα (θηλ. του μάκαρ) μακαρία, πανευδαίμων.— ήρε' (ήρεο), του έρωτώ.— όττι ό,τι, τί;— δηύτε (δη αύτε), όττι δηύτε τί λοιπόν πάλιν.— κώττι (καί όττι) καί τί;— μαινόλας μαινόμενος, παράφορος.— Πείθω ή Πειθώ (ή θεραπεινός της 'Αφροδίτης).— μαίσαι· τό ά' πρόσ. μαίμαι (μαίομαι) ζωηρώς επιθυμώ.— ές σάν φιλότατα (= φιλότητα) εις την άγάπην σου.— άδικήω = άδικέω (ώ).— και γάρ και βεβαίως. αι = ει (βλ. και στ. 5).— διώξει θα τρέχη όπισθεν σου, θα σε άκολουθή.— φιλει (φιλεί) αγαπώ.— κωύκ = και + ουκ.

Στ. 26 - 28. λύω άπολυτρώνω (έκ χαλεπών μεριμνών).— όσα όσα.— μοι, δοτ. χαρ.— τέλεσαι = τελέσαι (άπαρ. εκ του ήμέρρει), ύποκ. ένν. σέ.— ήμέρρω (ήμείρω) = ποθώ.— αύτα αύτή.

β) 'Η ψδθ αύτη διεσώθη όλόκληρος ύπό του Διονυσίου του 'Αλικαρνασσέως (τεχνογράφου και ιστοριογράφου του ά' π.Χ. αιώνος), ό όποιος περιέλαβεν αύτην εις τό «Περί συνθέσεως όνομάτων» έργον του, ως δεύγμα τέχνης και ύφους.

Στ. 2. δολόπλοκος· ως έμπνέουσα δολοπλοκίας και πλεκτάνας.

Στ. 10. στρουθοι· τά στρουθία και αι περιστεραι ήσαν ιερά πτηνά της 'Αφροδίτης.

Στ. 18. 'Εδω ή ποιήτρια παρουσιάζει αύτην την 'Αφροδίτην όμιλούσαν (διατι ή στροφή αύτη του λόγου;)

60 (2) 'Η ξενιτέμενη φίλη.

α) Στ. 1 - 5. άπυ από, μακράν.— τυϊδε (τη δε) έδω.— νών νούν· τυϊδε νών έχοισα (ή ξενιτεμένη φίλη μας 'Αριγνώτα) κατευθύνουσα τάς σχέσεις της προς τά έδω.— ώς (χρον.) ότε— πεδαζώω συζώ· ώς πεδεζώομεν όταν έζούσαμε μαζί.— βεβώς βεβαίως, ασφαλώς.— έχεν ειχεν, έθεώρει.— ίκελος (και είκελος) όμοιος· τό ίκέλαν κτηρμ.— θεά = θεά (εκ του ίκέλαν) = όμοίαν προς θεάν.— μόλπα (= μολπή) άσμα.— σα δέ μάλιστα έχαιρε μόλπα = εύρισκε μεγίστην εύχαρίστησιν εις τον ιδιόν σου άσμα.

Στ. 6 - 11. νῦν δέ, ἀντίθεσις εἰς τὸ ὡς πεδεζώομεν.—ἐμπρέπομαι (ἐμπρέπω) διαπρέπω, ξεχωρίζω.—**Λύδαι** = Λυδαί, αἱ ἐκ τῆς Λυδίας.—περρέχω (περιέχω) ὑπερέχω.—**ἐπίσχω** (ἐπέχω) διευθύνω.—**θάλασσαν ἐπ' ἄλμυραν** ἐπὶ τὴν ἄλμυραν θάλασσαν.—**ἴσως καὶ ὁμοίως, ὅπως καὶ.**—(ἐπὶ) **πολυανθέμοις ἀρούραις** (αἰτ. πληθ.) πρὸς τὰς ἀνθισμένους ἐκτάσεις τῆς ξηρᾶς.

Στ. 12-14. **ἔέρσα** δρόσος.—**κάλα καλή, χαρίεσσα** (κτγρμ.).—**κέχυται** εἶναι χυμένη, διασκορπισμένη.—**τεθάλαισι** (τεθήλασι) θαλλουν.—**κᾶπαλ'** (= καὶ ἄπαλα) ἄπαλά.—**ἄνθρυσκον**, φυτὸν φέρον ἄνθος σκιαδωτὸν (ὅμοιον πρὸς τὸν ἄνηθον), ἀγριόχορτον.—**μελίλωτος**, εἶδος εὐώδους τριφυλλίου.—**ἀνθεμώδης** πολυανθῆς, ἀνθισμένος.

Στ. 15 - 17. **ζαφοίταισ(ι)** διαφοιτᾶ, περιφέρεται ἐδῶ (νοερῶς).—**ἐπιμνάσθαισα** ἐπιμνησθεῖσα.—**ἄγανος** πρᾶος, γλυκύς.—**ἀγάνας Ἀτθίδος** ἐπειδὴ ἐνεθυμήθη τὴν γλυκεῖαν φίλην τῆς Ἀτθίδας.—**ἴμερος** (= ἴμερος) πόθος· **ἱμέρω λέπταν φρένα'** με πόθον εἰς τὴν λεπτήν, τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς.—**βόρηται** (= βαρεῖται) καταπιέζεται ὑπὸ τοῦ βάρους.—**τὸ κῆρ** (κέαρ), γεν. κῆρος, καρδία.—**ἄσα(η)** ἀνία, θλιψίς.

Στ. 18 - 20. **κῆθι** ἐκεῖ.—**ἔλθην** (= ἐλθεῖν) ν' ἀπέλθωμεν.—**ἄμμε** (ἡ ἄμμι) ἡμῖν, (εἰς τὸ βοᾶ).—**ὄξυ** δυνατά.—**τὰ δέ ἄλλ' αὐτὰ** (δηλ. τὰς φωνὰς τῆς Ἀριγνώτας).—**γαρύω** (= γηρύω) φωνάζω, (ἡ γῆρυς = ἡ φωνή)· **οὐ γαρύει νῶν** δὲν φωνάζει, δὲν διαβιβάζει εἰς ἡμᾶς.—**νύξ πολύως** ἢ πολύωτος νύξ, ἢ νύξ με τὰ πολλὰ ὥρα, (ἡ ὁποία λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης σιγῆς ἀκούει τὰ πάντα).—**δι' ἄλος** (= δι' ἄλός), διὰ τῆς θαλάσσης, μέσῳ τῆς θαλάσσης.—

β) Ἡ μαθήτρια τῆς Σαπφοῦς Ἀριγνώτα νυμφευθεῖσα ἐν Σάρδεσιν αἰσθάνεται λύπην διὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὰς φίλας τῆς. Τὰ συναισθηματὰ αὐτὰ τῆς Ἀριγνώτας διεξηγηθεῖ ἢ Σαπφῶ ἀπειθυνομένη διὰ τοῦ ποιήματος τούτου πρὸς τὴν μαθήτριαν καὶ φίλην τῆς Ἀτθίδας.

Τὸ ποίημα δὲν διεσώθη ὁλόκληρον. Ἐλλείπει ἡ ἀ' στροφή, μέρος τῆς β' καὶ τὸ τέλος. Παρὰ τοῦτο τὸ ἀπόσπασμα εἶναι ἀξιολογώτατον.

61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον.

α) **καθθάνοισα** (καταθανοῖσα) ὅταν ἀποθάνῃς.—**κεῖσαι** θὰ κεῖσαι, θὰ εἶσαι μέσα εἰς τὸν τάφον σου.—**οὐδέ ποτα καὶ ποτὲ δέν.**—**μναμοσύνα σέθεν ἔσσει'** = θὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομά σου.—**οὐδ'**

ἔρος (σέθεν ἔσσεται) οὔτε θά σέ ποθῆ κανεῖς (θά σέ ἀναζητῆ).—
 πεδέχω μετέχω.—ἀφάνης ἀφανής, ἄσημος.—κῆν = καί ἐν.—πεδ' (ά),
 αιολ. και δωρ. = μετά.—ἄμαυρος (ἀμαυρός) σκοτεινός, ἄδοξος.—ἐκ-
 πεποταμένα ὅταν ἀποθάνης (τοῦ ἐκποτάομαι) πετῶ ἔξω· ἐδῶ ἐπὶ τῆς
 ψυχῆς, ἢ ὅποια πετᾷ ἔξω τοῦ σώματος.

β) Στ. 3. Τὰ ῥόδα τῆς Πιερίας· ἐννοεῖ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποιη-
 σιν (ἀ ν τ ο ν ο μ α σ ί α). τὰ ῥόδα ἐθεωροῦντο ἀγαπητὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν,
 αἱ ὅποια ἐλατρεῦντο ἐν Πιερίᾳ (βλ. 11 (3), στ. 2 «Μοῦσαι Πιερίδες»).

—Διατὶ ἐκδηλοῖ τοιαύτην ἀποστροφὴν ἢ Σαπφῶ πρὸς τὴν ἀπειρο-
 καλον καὶ ἄμουσον γυναῖκα; Πῶς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφὴν τῆς αὐτῆς;

62 (4) Εἰς ὠραίαν κόρην ἀκόμη ἀνύπανδρον.

οἶον ὅπως.— γλυκύμαλον γλυκύμηλον.— ἐρευτόμαι κοκκινί-
 ζω, γίνομαι κόκκινος (ἐρευθος— ἐρύθημα, κοκκινάδα).—ῦσδος (ἀρσ.)
 = κλάδος· ἄκρω ἐπ' ῦσδι ὑψηλὰ εἰς τὴν ἄκραν τῶν κλάδων.—μαλο-
 δρόπτης (μῆλα δρέπω) οἱ κόπτοντες τὰ μῆλα (οἱ μηλοτρυγηταί).—οὐ
 μὰν καὶ ὁμῶς δὲν (σχῆμα ἐ π α ν ο ρ θ ὶ σ ε ω ς).—ἐπίκεσθαι (ἐφικέ-
 σθαι) νὰ τὸ φθάσουν.

63 (5). « Ὑπεροχὴ ».

α) ἄστερες ἀστέρες.— κάλα καλή, ὠραία.— σελάννα σελήνη.—
 ἄψ ἀντὶ αἶψα ἀμέσως.— ἀπυκρύπτοισι ἀποκρύπτουσι.— φάεννον
 εἶδος (φαιινὸν εἶδος) λαμπρὰ μορφή.— ὄπποτα λάμπη ὅποταν λάμ-
 πη.—πλήθοισα (= πλήθουσα) πλήρης (ὀλόγιομη).— ἐπὶ γὰν παῖσαν
 εἰς ὅλην τὴν γῆν.— ἀργυρέα ἀργυρόχρους (ἀργυρόχρωμη).

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω, δεικνύει πόσον μεγά-
 λην ἀπήχησιν εἶχεν ἡ φύσις εἰς τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς Σαπφοῦς.
 Ἄλλο ὅμως νόημα λαμβάνει τὸ ποίημα, ἂν θεωρηθῆ ὡς ἀλληγορικὴ
 ἐκφρασις τῆς ὑπεροχῆς τῆς μαθητρίας τῆς Ἀριγνώτας ἐν συγκρίσει
 πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας τῆς πατρίδος τῆς.

64 (6). Ῥέμβη.

ἀμφὶ τριγύρω.— ἴψοθεν (= ὑψόθεν) ἄνωθεν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.— κε-
 λάδει κελαδεῖ.— ῦσδος, ὄσδος ἀντὶ ὄζος κλάδος, κλώνος.— μάλι-
 νος, μῆλινος τῆς μηλέας.— αἰθυσσόμενος (τοῦ ρ. αἰθύσσομαι)
 σείόμενος.— κῶμα (τὸ) = 1) λήθαργος, «ἀποκάρωμα», 2) ῥέμβη,

ὄνειροπόλησις.—**καταρρεῖ**— καταρρέει, ρέει πρὸς τὰ κάτω.

65 (7). **Γαμβρός** (ἐπιθαλάμιον, ἀπόσπασμα).

α) ὕφοι καὶ ἴφοι, αἰολ. ἀντὶ ὕφοι ὑψηλά.— **μέλαθρον** ὑπέρθυρον ἢ ὄροφῆ.— **ἄέρρω** (ἄείρω, αἶρω) ὑψώνω, σηκώνω.— **τέκτων** ξυλουργός, οἰκοδόμος.— **ἴσος** ἴσος.— **Ἄρει** = Ἄρει.— **ἄνδρος** ἀνδρός.— **μεγάλω** μεγάλου, μεγαλοσώμου.

β) Τὰ ἐπιθαλάμια ἦσαν γαμήλια ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐψάλλοντο κυρίως ὅταν ἡ νύμφη ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Ἄλλὰ καὶ ὅταν ὠδηγεῖτο ἡ νύμφη ἐκ τῆς οἰκίας τῆς εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ, ἐψάλλοντο καθ' ὁδὸν γαμήλια ἄσματα (ὕμεναιο), ὅπως καὶ σήμερον γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ὑμήναος Ὑμέναιος, ὁ θεὸς τοῦ γάμου. **Ὑμήναον** ἐνν. **μέλπετε**: ἡ λέξις αὐτῆ ἐπανελαμβάνετο εἰς τὰ ἐπιθαλάμια ἄσματα μεθ' ἕκαστον στίχον ἢ παρενεβάλλετο εἰς τὰς στροφάς, τρόπον τινὰ ὡς ἐπὶ ὁδὸς, καὶ ἐψάλλετο ὑπὸ χοροῦ. Ὁ χορὸς ἦτο διηρημένος εἰς δύο τμήματα, ἅτινα ἐψάλλον ἐναλλάξ ἀνὰ ἓνα στίχον ἢ ἀνὰ μίαν στροφήν. Τὴν ἐπιφώνησιν **Ὑμήναον** ἐψάλλον καὶ τὰ δύο τμήματα (ἡμιχόρια) μαζί.

Ἡ Σαπφὴ παρουσιάζει μετὰ τινος φιλοπαίγμονος διαθέσεως τὸ ἀνάστημα γαμβροῦ, καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται αὐτος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὠδηγῶν τὴν νύμφην.

66 (8). **Ὁ θυρωρὸς** (ἐπιθαλάμιον ἀπόσπασμα).

α) **θυρώρω** = θυρωρῶ.— **ἐπτορόγυιος** (ἐπτὰ + ὄργυια) ὁ ἔχων μῆκος ἐπτὰ ὄργυιων.— **σάμβαλον** σάνδαλον, ὑπόδημα.— **πεντεβόη** ἢ **πεμπεβόη** ἐκ πέντε δερμάτων βοείων.— **πίσυγγος** ὑποδηματοποιός.— **ἐξεπόνασαν** (= **ἐξεπόνησαν**) κατεσκεύασαν.

β) Καὶ εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἡ Σαπφὴ μετὰ τινος εὐθύμου διαθέσεως μᾶς παρουσιάζει τὸν θυρωρὸν τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ.

— *Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τῆς Σαπφοῦς;*

Α Ν Α Κ Ρ Ε Ω Ν

Ὁ Ἄνακρέων ἐγεννήθη εἰς τὴν Τέων, πόλιν τῆς Λυδίας ἐναντὶ τῆς Σάμου, ἀγνωστον ἀκριβῶς πότε. Ἦτο ὁμοῦς ἀνὴρ ἤδη, ὅτε τὸ 540

π.Χ. ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του κατόπιν τῆς ὑποταγῆς τῆς εἰς τοὺς Πέρσας ἐπὶ Κύρου τοῦ μεγάλου. Κατέφυγε τότε εἰς τὰ Ἄβδηρα τῆς Θράκης, ἀποικίαν τῶν Τηίων. Ἐκεῖθεν προσκληθεὶς ἀλληλοδιαδόχως διέτριψεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν τυράννων Πολυκράτους τῆς Σάμου, τῶν Πεισιστρατιδῶν τῶν Ἀθηῶν καὶ τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Θεσσαλίας. Ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας ἄγνωστον ποῦ.

Συνέθεσεν εἰς ποικίλα μέτρα ποιήματα ἐρωτικὰ καὶ συμποσιακὰ ἀποτελοῦντα πέντε βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων σφύζονται μόνον ἀποσπάσματα. Τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνακρέοντος εἶχον γίνεαι δημοτικώτατα καὶ ἀπέκτισαν βραδύτερον πολλοὺς μιμητάς, οἱ ὅποιοι ἔγραψαν τὰ λεγόμενα « ἀνακρεόντεια » ᾄσματα.

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ συμπόσιον.

α) **Στ. 1-6.** ἄγε δὴ, παρακελ.—κελέβη (ἦ), μέγα ποτήριον (εἶδος κανάτας).— ἡ ἄμυστις (πόσις) τὸ νὰ πίνη κανεὶς χωρὶς νὰ κλείῃ τὸ στόμα, ἀπνευστί, μονοροῦφι (ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ μῦω = κλείω).— προπίνω πίνω πρῶτος.—τὰ μὲν...τά... δ' ἄφ' ἐνὸς μὲν, ἄφ' ἐτέρου δέ.—ἐγγχείας (μετοχ. ἀορ. τοῦ ἐγγέω) ἐνν. εἰς τὴν κελέβην.—κύαθος ποτήριον (διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος).— ἀνυβρίστως νηφαλίως, εὐπρεπῶς.— ἀνά... βασσαρήσω: ἀναβασσαρέω εὐθυμῶ («μπαίνω στὸ κέφι».)— δηῦτε = δὴ αὐτε πάλιν δέ.

Στ. 7-11. οὔτω (μὲ οὐσ.) μὲ τόσον...—ἀλαλητὸς ἀλαληγμός.—μηκέτι... μελετῶμεν ἄς μὴ γυμναζώμεθα πλέον, ἄς μὴ κάμνωμεν γυμνάσια (σκυθικῆς οἰνοποσίας).—παρ' οἴνω εἰς τὸ συμπόσιον.—ἀλλὰ ὑποπίπνοντες πίνοντες μετρίως («κουτσοπίνοντας»).—ἐν καλοῖς ὕμνοις ἀνάμυσσα σ' ὠραίους ὕμνους, (ψάλλοντες ὠραίους ὕμνους).

β) **Στ. 3-4.** Διὰ τὰς ἀναλογίας τῆς ἀναμειξέως τοῦ οἴνου βλ. Ξενοφάνους «Συμπόσιον» στ. 4, σελ. 96.

Στ. 6. βασσαρέω (εὐθυμῶ), ἐκ τοῦ ὀνόματος Βασσαρεύς, ὅπως ἐλέγετο ὁ Διόνυσος ὑπὸ τῶν Θρακῶν.

Στ. 9. Σκυθικὴ πόσις· οἱ Σκύθαι ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἄμετρον οἰνοποσίαν: ἔπινον οἶνον ἄκρατον.

Στ. 10-11. καλοῖς ἐν ὕμνοις· πρβλ. τὸ «εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαρῶσι λόγοις» τοῦ Ξενοφάνους εἰς «Συμπόσιον» σελ. 26, στ. 14.

68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος.

α) πολίος ὑπόλευκος.—τὸ κάρη ἢ τὸ κάρα (γεν. τοῦ καρήατος καὶ κάρητος ἢ κεφαλή· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μ ε τ ω ν υ μ ί α).—πάρα (ἔστι) = πάρεστι.—γλυκεροῦ κλπ. ἢ σειρά: οὐκέτι λέλειπται πολλὸς χρόνος γλυκεροῦ βιότου.—ἀνασταλῶ ἀναστενάζω.—θαμὰ συχνά.—μυχὸς Ἄιδεω τὰ βάθη τοῦ Ἄδου.—ἀργαλέος φρικτός, πικρός.—έτοιμόν (ἔστι) εἶναι ὠρισμένον, ὑπερβέβαιον.

β) Τάρταρος· οὗτος ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν πίστιν σκοτεινὸς καὶ φοβερὸς τόπος ὑπὸ τὸν Ἄδην, εἰς βάθος τόσον, ὅση ἢ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

69 (3). Γεροντικά παράπονα.

α) σφαιρὴ πορφυρῆ, δοτ. ὄργ. εἰς τὸ βάλλων: «κτυπώντας με μὲ σφαιρα πορφυρή».—δηῦτε (= δὴ αὔτε) ἰδοὺ πάλιν, πάλιν λοιπόν.—νεῶνις, νεῆνις ἢ νῆνις νήνις δοτ. νήνι = νεάνιδι (εἰς τὸ συμπαίξειν).—ποικιλοσάμβalos ποικιλοσάνδαλος, ἢ φοροῦσα σανδάλια πεποικιλμένα («πλουμιστά».)—ἔστιν γάρ... εἶναι δά (παρενθετικῶς).—εὐκτιτος ἔχων (ἔχουσα) ὠραίας οἰκοδομάς.—καταμέμφομαι ψέγω, «περιγελῶ».—χάσκω (ὡς καὶ ἡ σημερινὴ σημασία του): προσβλέπω μὲ ἀνοικτὸν στόμα.—πρὸς ἄλλην, ἐνν. κόμην (πρὸς ἄλλον τινά.)

β) Στ. 1. σφαιρὴ πορφυρῆ· ὄπλα τοῦ Ἔρωτος εἶναι κυρίως τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη, δι' ὧν ἐπληττεν ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ ἐμβάλλῃ σφοδρὸν ἔρωτα. Πλὴν τούτων εἶχε καὶ σφαιραν (τόπι), διὰ τῆς ὁποίας ἐπληττεν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἀπλῶς νὰ ἐμβάλλῃ εἰς πειρασμόν.

Στ. 5. ἀπ' εὐκτίτου Λέσβου· διὰ τούτων χαριεντιζόμενος ὑπονοεῖ, ὅτι δὲν τὸν καταδέχεται ἡ νεῆνις ὡς ἐπαρχιώτην, «πρωτευουσιάνᾳ αὐτῇ».

Στ. 7. καταμέμφεται· ἡ νεῆνις τὸν περιπαίζει διὰ τὴν λευκὴν κόμην του. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς ἀρχ. Λέσβου ἦσαν χειραφετημένοι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐλευθεριότης τῆς νεάνιδος.

—Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀνακρέοντος; Κατὰ τί ὁμοιάζει ὁ Ἴων Ἀνακρέων πρὸς τοὺς Αἰολεῖς λυρικοὺς;

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τ Ε Ρ Π Α Ν Δ Ρ Ο Σ

Ὁ Τέρπανδρος (680 - 620 π.Χ.) εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Λεσβίων χορικῶν ποιητῶν. Ἐδοξάσθη κυρίως ὡς μουσικός, διότι ποικιλοτρόπως προήγαγε τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ συνεκέντρωσε τὰς διεσπαρμένας μελωδίας, ὅσαι ἐποιήθησαν ὑπὸ τῆς φυσικῆς κλίσεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἐρρῦθμισε κατὰ τεχνικούς κανόνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ποίησις αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ἐστερεῖτο ἀξίας, ὡς μαρτυροῦν τὰ ὀλίγα διασωθέντα ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων του.

70. Ἀποσπάσματα Τερπάνδρου.

Ἄπ. 1. α) ἀρχὰ ἀρχή, ἐναρξίς (διότι ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Διὸς ὅλοι οἱ ποιηταὶ ἤρχιζον τὰ ποιήματά των, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀπὸ Διὸς ἀρχεσθαι».— ἀγήτωρ ἡγήτωρ· εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἦτο προῖμιον μακροτέρου ᾄσματος.

β) Στίχοι ὀλοσπόνδειοι. Τούτους μετεχειρίζοντο οἱ Ἕλληες λυρικοὶ κατὰ τὰς σπονδάς.

Ἄπ. 2. α) ἐνθα ὅπου.— αἰχμὰ ἢ αἰχμή, τὸ δόρυ (τὸ πολεμικὸν πνεῦμα).— μῶσα μούσα.— λιγὺς (λίγεια, λιγύ) καλλιφῶνος.— δίκα (-η) δικαιοσύνη.— εὐρυάγυια ἢ ἔχουσα εὐρείας ἀγυίας, ἢ ἀποφεύγουσα τὰς σκολιοδρομίας, εὐθύδικος.— ἐπιτάρροθος ἀρωγός, βοηθός.

β) Διὰ τοῦ ἀποσπ. τούτου ὑμνεῖ τὴν Σπάρτην, ὅπου ἤκμαζε τὸ πολεμικὸν πνεῦμα («αἰχμὰ»).

Ἄπ. 3. α) σοὶ (κελαδήσομεν) πρὸς τιμὴν σου.— ἀποστέρξαντες ἀφήσαντες, ἀπορρίψαντες.— τετράγηρυν ἀοιδὰν τὴν διὰ τετραχόρδου λύρας μουσικὴν.— ἐπτάτονος ἐπτάχορδος, ἐπτάφῶνος.

β) Ὁ Τέρπανδρος ἐτελειοποίησε τὴν κιθάραν καὶ ἠῤῥησε τὰς χορδάς αὐτῆς ἀπὸ 4 εἰς 7. Διὰ τοῦτο λέγει ὅτι θὰ ψάλλῃ διὰ τῆς «ἐπτατόνου φόρμιγγος».

Α Λ Κ Μ Α Ν

Ὁ Ἀλκμάν ἤκμασε περὶ τὸ 620 π.Χ. Ἦτο Λυδὸς ἐκ Σάρδεων, ἀλλ' αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων (βλ. Καλλίνον) ἐπωλήθη ὡς δοῦλος

εις τὴν Σπάρτην, ὅπου διακριθεὶς διὰ τὴν μουσικὴν του ἱκανότητα ἀπηλευθερώθη καὶ ἐπωνομάσθη *Λάκων*. Προήγαγε τὴν μουσικὴν καὶ πρῶτος διεμόρφωσεν εἰς τὴν χορικὴν ποίησιν τὰς στροφὰς ἀντὶ τῶν ἀπλῶν στίχων. Ἐγράψε πολλὰ ποιήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφημίζοντο τὰ λεγόμενα *παρθένεια*, ἧτοι ἄσματα ἀδόμενα εἰς ἐορτάς, ἰδίᾳ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπὸ χοροῦ παρθένων διηρημένον εἰς δύο ἡμιχόρια.

Ἐκ τῶν ἔργων του μόνον ἐλάχιστα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Δύο ἐκ τούτων εἶναι τὰ κατωτέρω.

71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία.

α) εὐδω (καθεύδω) κοιμῶμαι, ἤσυχάζω.— ἡ φάραγξ τὸ φαράγγι. ὁ πρῶν (πληθ. οἱ πρῶνες ἢ πρῶνες) προεξοχὴ ὄρους, βράχος.— φῦλα αἱ φυλαὶ (φῦλά θ' ἐρπετὰ καὶ τὰ ποικίλα εἶδη τῶν ἐρπετῶν).— τόσσα ὄσα.— ὄρεσκιῶς ὄρεσίβιος.— κνώδαλον ἀγρίμι (ἐδῶ=θαλάσσιον ζῷον, κῆτος).— βένθος βάθος.— πορφύρεος παραχῶδης, σκοτεινός.— ταυπτέρυξ (ταυσιίπτερος) ὁ ἔχων μακρὰς πτέρυγας, μακρόπτερος.

β) Ὁ ποιητῆς δίδει ἐδῶ ὡραίαν εἰκόνα τῆς κοιμωμένης φύσεως. Ἀναλύσατε τὴν εἰκόνα εἰς τὰ στοιχεῖα της. (Πρβλ. Σολωμοῦ «Γαλήνη»).

72 (2). Τὸ γῆρας.

α) οὐ μ' ἔτι... ἡ σειρά τῶν λέξ.: οὐκέτι γυῖα δύναται φέρειν με = δὲν μὲ βαστοῦν τὰ γόνατά μου πιά· γυῖα τὰ μέλη τοῦ σώματος, κυρ. οἱ πόδες.— μελίγαρος, μελίγηρος (μέλι-γῆρος= φωνή, λαλιά) μελίφωνος, γλυκύφωνος.— ἱμερόφωνος (συνών. τοῦ προηγουμένου) ὁ ἔχων θελτικὴν φωνήν, «γλυκόλαλος».— βάλε (εὐχετικὸν μόριον) εἶθε, μακάρι.— κηρύλος εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, τοῦ γένους τῶν ἀλκυονιδῶν, κυρίως δὲ ἡ ἄρρη ἀλκυών, (κοινῶς: ψαροφάγος, βασιλοπούλι).— ὄστε=δς ὁ ὅποιος.— ἄνθος κύματος ἀφρὸς τοῦ κύματος.— νηδεῖς (στερ. μόρ. νῆ καὶ δέος) ἄφοβος.— ἤτορ καρδιά.— ἀλιπόρφυρος ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς θαλασσίας πορφύρας ἢ ὁ ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ πορφυροῦν (γαλαζοκόκκινο).— εἶφος ἕαρος.—

β) Τὸ ἄσμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων *παρθενείων*. (Βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογραφ. Ἀλκιμᾶνος). Ἐδῶ ὁ Ἀλκιμᾶν, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ (χορηγός), μονωδῶν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν χορὸν τῶν παρθένων καὶ ὁμιλεῖ δι' ἑαυτὸν παραπονούμενος διὰ τὰ γηρατεῖά του.

Στ. 4. νηδεές ἦτορ ἔχων. Ὁ κηρύλος δὲν φοβεῖται τὰ γηρατεῖα, διότι, ὅταν γηράσῃ καὶ δὲν δύναται νὰ πετᾷ, φέρεται κατὰ τὰς ἀποδημίας (ὡς λέγει ἡ παράδοσις) ἐπὶ τῶν πτερόγων τῶν θηλειῶν.— **εἶαρος ὄρνις** οἱ κηρύλοι, ὅπως καὶ αἱ χελιδόνες, εἶναι προάγγελοι τῆς ἀνοίξεως.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ

Ὁ Στησίχορος (640 - 555 π.Χ.) ὀνομάζετο Τεισίας καὶ κατήγετο ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Κατῆλθεν εἰς Ἱμέραν τῆς Σικελίας, ὅπου ἐπωνομάσθη Στησίχορος ὁ Ἱμεραῖος. Συνέθεσε ποιήματα ποικίλα, τὰ ὅποια παρέδιδεν εἰς τοὺς χορούς, τοὺς ὁποίους πρῶτος αὐτὸς ἔστησεν (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία του). Τὰ ποιήματά του, ἔχοντα ὑποθέσεις ἐξ ἀρχαίων μύθων, ἐξετείνοντο εἰς 26 βιβλία.

Σπουδαία καινοτομία τοῦ Στησίχορου ὡς πρὸς τὴν μορφήν τῶν ὕμνων εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσα « τριάς », ἥτοι ὁμὰς ἐκ τριῶν στροφῶν· δηλ. μετὰ τὰς δύο ἐπακριβῶς ὁμοίας στροφάς, στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν, ὁ Στησίχορος προσέθεσε καὶ τρίτην, τὴν ἐπιδόνην, μὲ διάφορα μέτρα καὶ μὲ διάφορον μουσικὸν σκοπὸν. Δυστυχῶς ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ἔργου του περιεσώθησαν.

73. Ἡ νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ Ἥλιου.

α) Ἑπεριονίδας (-δης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἑπεριῶνος, ἑνὸς τῶν Τιτάνων.— **δέπας** ποτήριον.— **ἐσχατέβαινε** κατέβαινε μέσα εἰς.— **βένθος βάθος**.— **ἐρεμνός (ἐρεβνός)** σκοτεινός.— **ὁ δὲ πάϊς Διός**, δηλ. ὁ Ἡρακλῆς.— **κουριδίη ἄλοχος** νόμιμος σύζυγος, ἡ ἀπλῶς: σύζυγος (βλ. Καλλίνου, στ. 7).— **ποσσι** μὲ τὰ πόδια, πεζῆ.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου, τὸ ὅποιον ἐπεγράφετο « Γηρουνηῖς » καὶ εἶχεν ὡς ὑπόθεσιν τὸν γνωστὸν ἄθλον τοῦ Ἡρακλέους. Οὗτος διετάχθη ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως νὰ κομίσῃ τὰς βουῖς τοῦ Γηρυῶνου, τρικεφάλου τέρατος οἰκοῦντος εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς γῆς. Πορευόμενος ὁ Ἡρακλῆς διὰ τῆς Εὐρώπης ἔστησε τὰς Ἡρακλείους στήλας, ἔλαβε δὲ ἐκεῖ παρὰ τοῦ Ἥλιου χρυσοῦν δέπας, διὰ τοῦ ὁποίου διεπέρασε τὸν ὠκεανόν. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὰς βουῖς καὶ ἐφόνευσε τὸν Γηρυῶνην, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἡρακλείους στήλας, ὅπου ἀπέδωσε τὸ δέπας εἰς τὸν Ἥλιον. Καὶ τώρα ὁ Ἥλιος μέλλει ν' ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦ ὠκεανοῦ

τὴν νυκτερινὴν πορείαν τοῦ ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ, ὅποθεν θὰ ἐπανέλθῃ τὴν πρωτὴν τῆς ἐπομένης, διὰ τὴν φωτισμὸν τὸν κόσμον.

Δέπας ἦτο πλατὺ ποτήριον μὲ λαβάς, διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος. Κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων ἐντὸς τοιοῦτου ποτηρίου, ὡς ἐπὶ κλίνης, ἐφέρετο ὁ "Ἥλιος ἀπὸ τὴν δύσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν κατὰ τὴν νύκτα, ἐνῶ ἐξ Α πρὸς Δ ἐφώτιζε τὸν κόσμον ἐλαύων ἐπὶ τεθρίππου, συρομένου ὑπὸ πυριπνῶν ἵππων.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Τρεῖς ποιηταὶ ἔφερον τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς τὴν τελειότητα. Οὗτοι ἦσαν ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

Ὁ Σιμωνίδης οὗτος (556-468 π.Χ.), διάφορος τοῦ Σημωνίδου τοῦ Ἀμοργίνου, ἐγεννήθη εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέα (ἡ ὁποία σήμερον ὀνομάζεται Κέα, κοινῶς Τζιά). Κατ' ἀρχὰς ἔγινε γνωστὸς ὡς χοροδιδάσκαλος, ἀφοσιωθείς ὁμῶς εἰς τὴν ποίησιν ἠδ' ἐτύχησε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην φήμην. "Ἐνεκα τούτου οὐκ αἰ φιλομούσων τυράννων ἐφιλοτιμοῦντο νὰ καλέσουν πλησίον αὐτῶν τὸν ποιητὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἔζησεν ἐπὶ πολὺ πλησίον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀθήναις. "Ἐπειτα μετέβη εἰς Θεσσαλίαν πρὸς τοὺς Ἀλευάδας καὶ Σκοπάδας, τοὺς ὁποίους ἐνεκωμιάζεν ἐπὶ μισθῷ. Κατὰ τὰ μνηδικὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἔγινε φίλος τοῦ Θεμιστοκλέους. Τότε διὰ τῶν ὑπερόχων ἐπιγραμμάτων του ὕμνησε τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς ἡρωϊκῶς πεσόντας. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν παρὰ τῆ ἀυλῆ τοῦ τυράννου Ἰέρωνος. Ἐκεῖ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 90 σχεδὸν ἐτῶν.

Ὁ Σιμωνίδης ἔγραψε πολλὰ καὶ ποικίλα ποιήματα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν γνωστὰ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ποίησις του κατέστη καθολικὴ καὶ πανελλήνιος ὑπερπηδῆσασα τοὺς φυλετικοὺς φραγμοὺς, τοὺς χωρίζοντας τοὺς Ἕλληνας ἀπ' ἀλλήλων.

Ἄτυχῶς, ἀπὸ τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν τοῦ Σιμωνίδου, πλὴν τῶν ἐπιγραμμάτων του, μόνον ἀποσπάσματα σφίζονται. Καὶ ταῦτα ὁμῶς μαρτυροῦν τὴν τελειότητα τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιητικῆς του ἀξίας.

74(1). Ἐγκώμιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις, (480 π.Χ.).

α) εὐκλεὴς ἂ τύχα, διότι ἔπεσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος.— πότμος θάνατος.— πρὸ γόνων ἀντὶ θρήνων.— ἡ μνᾶστις ἡ μνήμη.— οἶκτος

λύπη.— **ἐντάφιον** (ἐνν. εἶμα) σάβανον (δηλ. τὴν δόξαν, ἣ ὅποια ἔχει περιβάλλει αὐτούς).— **εὐρώς** εὐρωτίασις, μούχλα.— **ἀμαυρόω** ἐπισκιάζω, ἐξαφανίζω.— **σακός** (σηκός) ἱερὸς χώρος (ἐδῶ = τάφος).— **οἰκέτης** ἔνοικος (οἰκέταν, κτηρμ. = ὡς ἔνοικον).— **εὐδοξία** δόξα.— **ἀνδρῶν ἀγαθῶν** κτλ., ἡ σειρά: **ὄδε σακός, (σακός ὦν) ἀνδρῶν ἀγαθῶν, εἶλετο (= ἐκτέησατο) οἰκέταν εὐδοξίαν Ἑλλάδος.**— **μαρτυρεῖ**, δηλ. τοῦτο, ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἐγκλείει τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος.— **λελοιπώς**, μτχ. ἀναφορ.— **κόσμος** τιμῆ, ἐγκώμιον.— **ἀρετὰ** ἀνδρεία.— **ἀέναος** αἰώνιος.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ἱστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος, περιληφθέντες εἰς τὸ σύγγραμμά του «*Βιβλιοθήκη ἱστορική*» καὶ χαρακτηριζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὡς «*ἄξιον τῆς ἀρετῆς ἐκείνων ἐγκώμιον*».

Στ. 3. βωμός. ἀποκαλεῖ βωμόν. τὸ τάφον τῶν πεσόντων, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀπεδίδοντο τιμαὶ καὶ ἐτελοῦντο θυσίαι εἰς τοὺς νεκρούς, ὡς εἰς ἥρωας.

—*Ποῖαι αἱ ἀρεταὶ τοῦ ποιήματος; Ποῖα τὰ τεχνικὰ μέσα; Εἰς ποίους στίχους ἐνυπάρχει ἡ κεντρικὴ ἰδέα;*

75 (2). Ἄσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα.

α) **ἔων = ὦν**, αἰτιολ. μτχ.— **μὴ φάσης = μὴ φήσης.**— **μηδέ: μηδὲ φάσης... ὅσον** κτλ.— **ἔσσεται**, ἐνν. ὄλβιος (= εὐτυχής).— **ὠκεῖα**, θηλ. τοῦ ὠκὺς ταχύς ἢ σειρά: **οὐδὲ γὰρ ἡ τῆς ταχυπερύγου μνίας μετάστασις οὕτως ὠκεῖά ἐστιν.**— **μετάστασις** ἀλλαγὴ θέσεως, ἐναλλαγὴ (καταστάσεως), ἢ ἐκ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον μετάβασις.

β) Ἐὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον, ἀνήκει εἰς τοὺς «*θρήνους*», τοὺς ὁποίους ἔγραψεν ὁ Σιμωνίδης διὰ τοὺς Σκοπάδας, τυράντους ἐν Κραννῶνι τῆς Θεσσαλίας, οἱ ὅποιοι κατεπληκώθησαν ὑπὸ τῆς πεσοῦσης στέγης τῆς οἰκίας των, διασωθέντος ὡς ἐκ θαύματος τοῦ ποιητοῦ.

76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

κάρτος (κράτος) δύναιμι.— **ἄπρακτος** ἀνωφελής. — **μεληδῶν** μέριμνα.— **παῦρος** ὀλίγος, μικρὸς (parvus - paulus). — **αἰὼν βίος.**— **πόνος ἀμφὶ πόνῳ βάσανα** διαδέχονται τὰ βάσανα.— **ἄφυκτος** ἀνα-

πόφευκτος.—**ὄμῳ** ὁμοίως (ἀδιακρίτως δι' ὅλους).—**κείνου**, δηλ. τοῦ θανάτου.—**λάχον** = **ἐλαχον** ἔλαβον παρὰ τῆς μοίρας.

77 (4). 'Η' Ἀρετή.

α) **λόγος** μῦθος, θρῦλος.—**ναίω** κατοικῶ.—**δυσάμβατος** δυσανάβατος.—**πέτρα** βράχος.—**ἀμφέπω** διαμένω, κατοικῶ.—**οὐδέ... ἔσοπτός (ἔστιν)** οὔτε εἶναι ὄρατή.—**βλέφαρα**, ἐδῶ = ὀφθαλμοί.—**ῶ** (περιληπτικόν), ἀναφέρεται εἰς τὸ πάντων ἀντί: **ἔσοπτος οὐδενὶ ῶ**.—**ῶ μὴ... μόλη** εἰς ὄντινα δὲν ἔλθῃ.—**δακέθυμος** βασιανιστικός: (ὅστις δὲν βασιανισθῆ καὶ δὲν ιδρώσῃ).—**ἴκη τ'** = **καὶ μὴ ἴκη**, ἐνν. **οὐτος** (ἐκ τοῦ ῶ): καὶ δὲν ἀναπτύξῃ οὗτος εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς του δυνάμεις.

β) 'Ο ποιητὴς π ρ ο σ ω π ο π ο ι ε ἰ τὴν ἀρετὴν καὶ φαντάζεται ὅτι αὐτὴ ἀποσυρθεῖσα τοῦ κόσμου διὰ τὴν αὐξανομένην κακίαν του κατέφυγεν εἰς τὰς ἀπροσίτους κορυφὰς τῶν βράχων. Διὰ τὴν φθάσῃ κανεὶς χρειάζεται νὰ ιδρώσῃ κτλ. πρβλ. 'Ησιόδου «'Εργα καὶ ἡμέραι», στ. 289 - 292 (κατὰ μετάφρασιν Σ. Μενάρδου): «'Ομοῦς ἐμπρὸς στήν 'Αρετὴν ἔχον ἰδρωτὰ βάλει.—οἱ ἀθάνατοι, καὶ μακρινὸς ἀνήφορος σ' ἐκεῖνη—πηγαίνει στήν ἀρχὴ τραχύς· μόν' ἄμα κανεὶς φθάσῃ—στήν κορυφὴ, τότε εὐκόλος ὁ πρὶν δύσκολος εἶναι».

78 (5). 'Ἐπίκρισις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος.

α) **τίς κεν αἰνήσειε** ποῖος θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαινέσῃ.—**νώψιστος** ὀρθοφρονῶν, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ὀρθὴν του κρίσιν.—**ναέτας, ναίετης (ναίω** = κατοικῶ) **κάτοικος**.—**ἀέναος (αἰεὶ νάω** = **ρέω)** ὁ διαρκῶς ρέων.—**δίην** στρόβιλος.—**ἀντία θέντα** παραλληλίσαντα.—**μένος** δύναμις, ἀντοχὴ, διάρκεια.—**στάλα στήλη**, βάθρον.—**ἦσσω** κατώτερα, ἀσθενέστερα.—**θραύοντι** = θραύουσι, δύνανται νὰ θραύσουν.—**φῶς, φωτός** ἀνὴρ.—**ἄδε βουλά** = **ἦδε βουλή** ἢ ἔμπνευσις αὐτῆ.

β) 'Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλέως τῶν Φρυγῶν, εἶχε στηθῆ χαλκίνη Σφίγξ, ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου αὐτῆς εἶχε γραφῆ ἐπίγραμμα τοῦ Κλεοβούλου, ἐκ Λίνδου τῆς 'Ρόδου, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας 'Ελλάδος. Τὸ ἐπίγραμμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἐπικρίνει ὁ Σιμωνίδης, ἔχει ὡς ἐξῆς:

*Χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.
 "Ἔστ' ἄν ἕδωρ τε νάη καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήγη,
 ἠέλιος τ' ἀνιῶν λάμπη, λαμπρῇ τε σελήγη,
 καὶ ποταμοὶ πλήθωσιν, ἀνακλύζῃ τε θάλασσα,
 αὐτοῦ τῆδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ
 ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῆδε τέθαιπται.*

Στ. 5. λίθον· ὁ ποιητὴς φαντάζεται τὸ βάθρον τῆς Σφιγγὸς λίθινον. —**θεῶν ἦσσω**· τὰ φυσικὰ φαινόμενα **μόνον** ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἶναι ἀσθενέστερα. Ἐπομένως δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ παραβάλλῃ κανεὶς τὴν ἀντοχήν ἢ τὴν διάρκειαν τῶν φθαρτῶν (λίθος-στάλα), πρὸς τὴν δύναμιν ἢ πρὸς τὴν ἀνακύκλησιν τῶν φυσικῶν φαινομένων.

Β Α Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

Ὁ Βακχυλίδης (περὶ τὰ 510 - 440 π.Χ.) ἐγεννήθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουλίδα τῆς νήσου Κέω, ἦτο δὲ ἀνεψιὸς τοῦ Σιμωνίδου καὶ συνοδὸς του εἰς τὰ ταξίδια. Ἰδιαίτερος ἐτιμήθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἰέρωνος τῶν Συρακουσῶν. Ἐγραψε ποικίλα χορικά ποιήματα, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον σωθῆ ἑλάχιστα ἀποσπάσματα. Ἀλλὰ τὸ 1896 εὗρέθη εἰς τὴν Αἴγυπτον πάπυρος μετὰ 13 ἐπινίκους καὶ 6 διθυράμβους του.

Ὁ Βακχυλίδης προήγαγεν ἔτι περαιτέρω τὴν χορικὴν ποίησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωσε τεχνικωτέραν μορφήν, μουσικότητα καὶ ρυθμικότητα.

79 (1). Παιὰν εἰς τὴν εἰρήνην.

α) Στ. 1-5. τίκτει γεννᾷ, φέρει, χαρίζει.—**μεγάλα** (θηλ.) ἢ μεγαλειώδης.—**καὶ ἄνθεα μελιγλώσσων ἄοιδᾶν** (= ᾠδῶν) ἄνθη μελισταλάκτων ᾠδῶν (: ὠραῖα καὶ εὐχάριστα ἄσματα).—**δαιδάλεος** τεχνικός, πολυποίκιλος (: ἐπὶ δαιδαλέων βωμῶν).—**θεοῖσιν**, δοτ. χαριστική.—**αἶθομαι** κάομαι (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **τίκτει**: κάμνει νὰ καίωνται).—**μῆρα** (βοῶν καὶ μῆλων) μηρία βοῶν καὶ προβάτων.—**τανύθριξ** μακρόμαλλος.—**γυμνασίων τε νέοις...** **μέλειν** (τὸ ἀπαρ. πάλιν ἐκ τοῦ **τίκτει**): κάμνει νὰ καταγίνωνται οἱ νέοι εἰς τὰ γυμνάσια (τὰς ἀθλητ. ἀσκήσεις).—**αὐλῶν** (ἄρσ.) **τε καὶ κώμων** (ἄρσ.) εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὰ τραγούδια.

Στ. 6-8. ὁ πόρπαξ ἢ λαβὴ τῆς ἀσπίδος.—αἰθὸς καμένος, μαῦρος : ἰστοὶ αἰθᾶν ἀραχνῶν, γενικὴ πληθ.—πέλονται γίνονται, ὑφαίνονται.—τὸ ἔγχος τὸ δόρυ.—ἀμφάκης (ἀμφήκης) ἀμφίστομος.—δάμνημι καταβάλλω, καταστρέφω.—εὐρώς μούχλα, σκωρία.

Στ. 9-13. χαλκεῖν (γεν. πληθ.) χαλκῶν (σαλπίγγων).—συλᾶται ἀφαιρεῖται, διακόπτεται (ὑπὸ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων).—μελίφρων γλυκὺς (ἐκ τοῦ μέλι καὶ φρῆν).—ἄψος (ἄως=ἡώς) πρωϊνός.—θάλπω ζωογονῶ.—τὸ κέαρ (κῆρ), γεν. κῆρος, καρδία.—ἐρατὸς ποθητός.—βρίθοντ(ι) δωρ. = βρίθουσι.—παιδικοὶ ὕμνοι νεανικὰ τραγούδια.—φλέγονται ἀνάπτουν, ἀντηχοῦν ἐνθουσιωδῶς.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ὁ μόνος διασωθεὶς παιὰν τοῦ Βακχυλίδου. Ὁ Παιὰν ἦτο: 1) ἄσμα εἰς τὸν Ἄρην πρὸ τῆς μάχης (ἐ μ β α τ ῆ ρ ι ο ν)· 2) ἄσμα εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς θεοὺς μετὰ τὴν νίκην (ἐ π ι ν ἰ κ ι ο ν)· 3) ἄσμα εἰς Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν εὐχαριστήριον διὰ τὴν ἐκ κακοῦ τινος λύτρωσιν· 4) ἐ π ι τ ρ α π ἑ ζ ι ο ς π ρ ο σ ε υ χ ῆ κατὰ τὸ συμπόσιον.

Κατὰ τὸν παιᾶνα τοῦτον ὁ γλύπτης Κηφισόδοτος (ἀκμάσας τὸ α' ἡμῖσι τοῦ δ' π.Χ. αἰῶνος) κατεσκεύασε τὴν θεὰν Εἰρήνην φέρουσαν εἰς τὰς χεῖρας τὸν Πλοῦτον. Ὡραῖον ἀντίγραφον εὐρίσκεται εἰς Μόναχον.

80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυχίας (ἀπόσπασμα).

α) εἰς ὄρος (εὐτυχίας ἐστίν) ὑπὸ ἓνα μόνον ὄρον ἐξασφαλίζεται ἡ εὐτυχία.—ἀπενθῆς ἀπαθής, ἡρεμος.—διατελῶ βίον διάγω τὸν βίον, ζῶ.—ἀμφιπολῶ σκέπτομαι.—τὸ δὲ παρ' κτλ., ἡ σειρά: ἰάπτεται δὲ ἐδὲν κέαρ παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα χάριν μελλόντων (συμβῆναι).—ἰάπτομαι βλάπτω, πληγῶνω.—τὸ κέαρ (κῆρ) καρδία.—παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα ἡμέραν καὶ νύκτα.—ἄκαρπον ἔχει πόνον ματαίως μοχθεῖ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι προσόδιον, ἦτοι ἄσμα ἀδόκιμον συνοδείᾳ αὐλῶν ὑπὸ χοροῦ προσερχομένου εἰς ναὸν ἢ βωμὸν κατὰ τὰς ἐορτάς.

Στ. 2. θυμὸν ἀπενθῆ· ἡ ἀπάθεια ὡς προϋπόθεσις τῆς εὐτυχίας ἀπετέλεσε βραδύτερον τὴν βᾶσιν τῆς θεωρίας τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων, οἱ ὅποιοι ἔλεγον « μένε καὶ κράτει » πρβλ. Ἀρχιλόχου « Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας » (σελ. 42).

α) Στ. 1-15. (στροφή α') τῶν ἱερῶν Ἀθανᾶν τῶν ἱερῶν Ἀθηνῶν.—**ἄβροβίος** ἀβροδίαιτος, ἐπιχαρίτως ζῶν.—**Ἴωνες** οὕτω καλοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι ὡς οἱ κυριώτεροι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς.—**τί** διατί.—**νέον** νεωστί, πρὸ ὀλίγου.—**ἔκλαγε**, ἀόρ. β' τοῦ **κλάζω** = ἤχῳ ἰσχυρῶς, ὀξέως, (κλαγγή τῶν ὅπλων).—**χαλκοκώδων** χαλκόςτομος, χαλκῆ.—**ἄοιδά**, ἐδῶ = σάλπισμα.—**δυσμενῆς** ἐναντίος, ἐχθρός.—**ἀμφιβάλλω** περικυκλῶ· ἡ σειρά τῶν λέξε·: **ἀμφιβάλλει ὄρια ἀμετέρας χθονός**.—**κακομάχανος** δόλιος, κακοῦργος.—**ἀέκατι** (ἐπιρ.) ποιμένων παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ποιμένων.—**σεύοντ(ι)** (=σεύουσιν) ἀπάγουσι.—**μῆλα** αἰγοπρόβατα (**ἀγέλας**... **μῆλων**).—**ἀμύσσω** (**ἀμυχή**) σπαράσσω, σχίζω.—**φθέγγευ** (=φθέγγου) ὀμίλει, λέγει.—**εἶ τι βροτῶν** περισσότερον παντὸς ἄλλου θνητοῦ.—**ἔμμεναι καὶ τιν** =εἶναι καὶ σοὶ ὅτι ἔχεις καὶ σύ.

Στ. 16-30. (στροφή β') **νέον**, βλ. στ. 3.—**ἀμείβω** ποσὶν ἀλλάσσω τόπον, διαβαίνω.—**δολιχός** μακρός.—**κέλευθος** (ἦ) ὁδός.—**δολιχᾶν Ἴσθμῖαν κέλευθον** τὴν μακρὰν (διὰ) τοῦ Ἴσθμοῦ ὁδόν.—**κάρυξ** κήρυξ.—**ἄφατος** ἀνέκφραστος, καταπληκτικός (μέση λέξις· ἐδῶ ἐπὶ καλοῦ): **ἄφατα ἔργα** καταπληκτικὰ κατορθώματα.—**κραταιοῦ φωτός** ἐννοεῖ τὸν Θησέα.—**ὑπέρβιος** βίαιος, σκληρός.—**ἔπεφνεν**, ἀόρ. β' τοῦ ἀχρήστου ρ. **φένω** = φονεύω.—**φέρτατος** καὶ **φέριστος** (συγκριτ. **φέρτερος**) = ὑπεροχώτατος· (**φέρτατος ἰσχύϊ** = ἰσχυρότατος).—**Κρονίδα τέκος** τέκνον τοῦ Κρονίδου (τέκνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου· ἐδῶ Κρονίδης νοεῖται ὁ Ποσειδῶν).—**σεισίχθων**: ἐπίθ. τοῦ Ποσειδῶνος ὡς σειόντος τὴν γῆν.—**σῦς**, **σὺς** ἀγριόχοιρος.—**νάπη** κοιλὰς σύνδενδρος (λόγγος).—**ἀτάσθαλος** ἀκατάστατος || μοχθηρός, κακοῦργος.—**ἔσχεν** κατέλαβε.—**πολυπήμων** ὁ προκαλῶν πολλοὺς πόνους, ὀλέθριος.—**ἐξέβαλε** ἀπέριψε, ἐπέταξε.—**ἀρείων** γενναϊότερος.—**ὄπα τελεῖται** ποῦ θὰ καταλήξουν.

Στ. 31-45 (στροφή γ') **πολεμήιος** πολεμικός.—**πολλὰν** πολλήν.—**ὄπαων** ὄπαδός, ἀκόλουθος.—**ἔμπορος** ὁδοιπόρος, ταξιδιώτης.—**οἶ(α)** ὡς, ὡσάν.—**ἀλάτας** ἀλήτης, πλάνης.—**ἀλλοδαμία** ξένη χώρα.—**ᾧδε** οὕτω (ὡς περιεγράφη ὑπὸ τοῦ κήρυκος).—**θρασύς** τολμηρός.—**ἔσχεν** ἐδάμασε, κατενίκησε.—**ἦ** ἀληθῶς.—**ὄρμα** παρορμα, παρακινεῖ.—

μήσεται, μέλλων τοῦμήδομαι = σκέπτομαι, σχεδιάζω νὰ ἐκτελέσω.—
ἄφρα ἵνα (ἐδῶ μὲ ὀριστικὴν).—**αἰὲν ἔρδοντα** (ἐνν. ὑποκείμε. **τινά**,
ἀντικείμε. **κακόν**).—**μὴ ἔντυχεῖν** (= ἐντυχεῖν) **κακῶ** νὰ μὴ συναν-
τήσῃ **κακόν**.

Στ. 46 - 60. (στροφὴ δ'): **φῶτε**, αἰτ. **δυῖκ**. συναπτομένη μὲ αἰτ.
πληθ. (**μόνους**).—**ἁμαρτέω τινὶ** (καὶ **ἁμαρτέω**) συνοδεύω **τινά**.—**οἷ**
=**αὐτῶ** (ἀντικ. τοῦ **ἁμαρτεῖν**).—**φαιδίμος** λαμπρός, ἐδῶ = ἰσχυρός.
—**ἐλεφαντόκωπος** ὁ ἔχων ἐλεφαντίνην λαβήν.—**ξεστός ἄκων** λεῖον,
στιλπνὸν ἀκόντιον.—**χείρ**, ποιητ. δοτ. πληθ. **χέρεσσ(ι)** = **χερσί**.—
κηϋτυκτον=**καὶ εὐτυκτον** (ἐκ θ. τοῦ ρ. **τεύχω** = κατασκευάζω) κα-
λῶς κατειργασμένην.—**κυνέα** περικεφαλαία.—**κρατὸς πέρι** (ἀναστρ.)
περὶ τὴν κεφαλὴν (ὄνομα ἄχρηστον «κράς»), εὐχρηστος ὁ τύπος **τὸ κά-**
ρη ἢ κεφαλὴ (βλ. καὶ σελ. 126 στ. τελ.).—**πυρσοχαίτης** πυρρόθριξ,
ξανθός.—**ἄμφι**, εἰς τὸ **στέρνοισ**.—**χλαμύς** (ἢ) βραχὺς μανδύας, ἐνδυ-
μα τῶν ἐφήβων ἱππέων.—**οὔλιος** μάλλινος.—**Θεσσαλὰν** Θεσσαλι-
κὴν.—**ὀμμάτων ἄπο** (ἀναστρ.) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀπὸ τοῦ βλέμ-
ματος.—**στίλβειν** ὅτι σπινθηροβολεῖ.—**Λαμνία** (Λημνία) **φλόξ**
φλόξ τῆς Λήμνου, ὅπου ἐπιστεύετο, ὅτι εἶχε τὸ ἐργαστήριόν του ὁ
Ἡφαιστος.—**φροίνισσα** ἐρυθρωπὴ.—**πρώθηβος** ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐφηβι-
κῆς ἡλικίας, νεαρός.—**ἄρήιος** πολεμικὸς—**ἄθυρμα** = παιγνίδιον, τέρ-
ψις.—**μέμναμαι** ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω.—**χαλ-**
κεόκτυπος χαλκόβροντος.—**δίζημαι** ζητῶ νὰ εὔρω.—**φιλάγλαος** ὁ
ἀγαπῶν τὴν λαμπρότητα, φιλόκαλος.

β) Ὁ **διθύραμβος** εἶναι ἐν ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως, συν-
δεόμενον μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου. Κατὰ τὰς Διονυσιακὰς δηλ.
ἐορτὰς πολλοὶ ἐορτασταί, μετημφισμένοι εἰς **σατύρους**, τραγούποδας
ὀπαδοὺς τοῦ Διονύσου, ὠρχοῦντο περὶ τὸν βωμὸν αὐτοῦ ἐξυμνοῦντες
καὶ μιμούμενοι ἐν ἐκστάσει καὶ τολμηρᾷ ποιήσει τὰ παθήματα ἢ τὰς
φαιδρὰς περιπετείας τοῦ θεοῦ.

Τὰ ἄσματα ταῦτα, συνοδεύόμενα καὶ ὑπὸ αὐλοῦ, κατ' ἀρχὰς ἦσαν
ἄτακτα κατὰ τὸ μέλος, τὴν ποιήσιν καὶ τὸν ρυθμὸν, διεμορφώθησαν δὲ
τεχνικῶς τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἀρίωνος τοῦ **Μηθυμαίου** (περὶ τὸ 625 π.Χ.).
Ἐκτοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν χορευτῶν ὠρίσθη εἰς 50, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς
ἀποσπώμενος ἀνέβαινεν ἐπὶ τραπέζης ἢ ἄλλου βάρου διὰ νὰ εἶναι ὀρατὸς

(κορυφαῖος τοῦ χοροῦ, ἐξάρχων τὸν διθύραμβον) καὶ ὑποδύμενος τὸν Διόνυσον διελέγετο πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν περιπετειῶν του.

Βραδύτερον ὁ διθύραμβος ἀπέβαλε τὸν ἀποκλειστικὸν χαρακτῆρα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, αἱ δὲ ὑποθέσεις ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ ἄλλων μύθων ἀναφερομένων εἰς ἤρωας.

Εἰς τὸν διθύραμβον τοῦτον περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Θησέως πρὸς τὰς Ἀθήνας. Κορυφαῖος προφανῶς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ πατὴρ τοῦ Θησέως Αἰγέως, χορὸς δὲ πολῖται Ἀθηναῖοι.

Στ. 15. Πανδίων· υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ πατὴρ τοῦ Αἰγέως, βασιλεύσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 1300 π.Χ. — **Κρέουσα**· θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθέως, βασιλέως τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 20. Σίνις (Σίνιδος)· ὁ ληστής Πιτυοκάμπτης· οὗτος συνέκλινε τὰς κορυφὰς δύο πύκνων καὶ προσέδευεν εἰς ἑκατέραν τὰ σκέλη τῶν διαβατῶν, ἔπειτα δὲ ἀφήνων αὐτὰς ἐλευθέρας τοὺς διεμέλιζε.

Στ. 21. Λυταῖος· ἐπώνυμον τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς λύσαντος (διαρρήξαντος) τὰ Τέμπη, ἵνα χύνωνται εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατα, τὰ ὅποια κατέκλυζον τὴν Θεσσαλίαν.

Στ. 24. Κρεμμῶν (καὶ **Κρομμῶν**)· ὄχυρά θέσις ἐντεῦθεν τοῦ Ἴσθμοῦ ἐν Μεγαρίδι (περὶ τοὺς σημ. Ἀγ. Θεοδώρους).

Στ. 25. Σκείρων (καὶ **Σκίρων**)· περιβόητος κακοῦργος, ὁ ὅποιος εἰς τὴν παρὰ τὰ Μέγαρα ἀπόκρημνον τοποθεσίαν «Σκιρωνίδες πέτραι», τὴν σημερινὴν «Κακὴν Σκάλαν», ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ κύψουν διὰ νὰ πλύνουν τοὺς πόδας του καὶ διὰ λακτίσματος τοὺς κατεκρήμιζεν ἐκ τῆς βραχῶδους ἐκείνης ἀκτῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ Θησέως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Στ. 26. Κερκύονος παλαίστρα· μετὰ τὸ ἀνωτέρω κατόρθωμα ὁ Θησεὺς ἐφόνευσε τὸν φοβερὸν ληστήν Κερκύονα, ὁ ὅποιος παρὰ τὴν Ἐλευσίνα ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ παλαίσουν πρὸς αὐτὸν καὶ τούτους ἠττωμένους ἐφόνευεν.

Στ. 29. Προκόπτας· ἄλλος διαβόητος κακοῦργος. Οὗτος διαιτώμενος παρὰ τὸν Ἀττικὸν Κηφισὸν καὶ κρατῶν σφῦραν ἠνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ ἐξαπλώνωνται ἐπὶ σιδηρᾶς κλίνης καί, ἂν μὲν οἱ πόδες ἐξεῖχον, ἀπέκοπτε τὸ ἐξέχον μέρος αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἦσαν βραχύτεροι, ἐτάνυε καὶ ἐξήρθωνεν αὐτούς. Ἦτο γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Προκρούστης.

α) **Στ. 1 - 5.** ἄξιον, προστ. τοῦ ἄισσω (ἄττω, διάττω) ὄρμῳ, πετῶ (πρβλ. διάττων ἄστῆρ).— **σεμνοδότειρα** ἡ φέρουσα σπουδαίας εἰδήσεις.— **Κέως = Κέως**.— **χαριτώνυμος** εὐχάριστος, εὐφρόσυτος.— **μάχας (-ης) θαρασύχειρος** εἰς ἀγώνισμα, τὸ ὅποιον ἀπαιτεῖ στιβαρὰς χεῖρας (πυγμάς), πυγμαχίαν.— **ἄρατο τοῦ αἵρομαι** κερδίζω, καταγάω.

Στ. 6 - 10. ἀνέμνασεν (ἀνέμνησεν) ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν μας.— **καλῶν** (οὐδ. γεν. πλ.) ὠραίας ἀναμνήσεις (ἐνδόξων νικῶν).— **ῥσα**, νὰ συναφθῆ μετὰ τὸ ἐπεδείξαμεν.— **αὐχὴν** λαίμηδός (στενὸν γῆς).— **ζάθεος** ἱερώτατος.— **Εὐξαντίς ἢ Κέως**.— **ἑβδομήκοντα σὺν στεφάνοις** δι' ἑβδομήκοντα νικῶν.

Στ. 11 - 14. Μοῦσα αὐθιγενής, Μοῦσα ἐγχώριος, (δηλ. ἐγὼ ὁ συμπολίτης τοῦ νικητοῦ καλῶ τὴν γλ. καν. αὐλῶν): διότι ὁ Βακχυλίδης ἦτο Κεῖος.— **γλυκεῖαν καναχὰν αὐλῶν**, τὸν γλυκὺν ἦχον τῶν αὐλῶν.— **γεραίρω** τιμῶ, ἐξυμνῶ.— **ἐπινικίους**, ἐνν. ἄσμασι.— **Πανθεΐδας (-δης)** πατὴρ τοῦ νικητοῦ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων ἐπινικίων. Οἱ ἐπίνικοι (ὑμνοὶ) ἦσαν λυρικά ἄσματα ὑμνοῦντα τοὺς νικητὰς τῶν Πανελληνίων ἀγώνων, ἤδοντο δὲ τῇ συνοδείᾳ λύρας (ἢ αὐλοῦ) ὑπὸ χοροῦ ἐκ νέων ἑορταζόντων τὴν νίκην.

Στ. 1. **Φήμα**· π ρ ο σ ω π ο π ο ἰ ἡ σ ι ε ς τῆς φήμης, ἡ ὁποία παρουσιάζεται ὡς «σεμνοδότειρα» θεά (ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε καὶ βωμὸς αὐτῆς).

Στ. 2. **Κέον ἱεράν**, διότι ἐτέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν.

Στ. 8. **Εὐξαντίδα** ἢ Κέως λέγεται Εὐξαντίς, διότι ἐπώνυμος τῆς νήσου ἦτο ὁ Εὐξάντιος, υἱὸς τοῦ Κρητὸς Μίνω καὶ τῆς Κείας νύμφης Δεξιθέας.

—Πόθεν ἐλήφθησαν αἱ ὀνομασίαι τῶν τριῶν τμημάτων (στροφῶν); Πῶς ἐχορεύοντο; Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Βακχυλίδου;

Π Ι Ν Δ Α Ρ Ο Σ

Ὁ Πίνδαρος (522 - 442 π.Χ.) ἔφερε τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς ἀφθαστον ὕψος. Ἐγεννήθη εἰς Κυνὸς Κεφαλὰς τῆς Βοιωτίας, ὀλίγον ἔξω τῶν Θηβῶν, καὶ ἐπωνομάσθη Θηβαῖος. Κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιφανεστάτου γένους τῶν Αἰγιδῶν. Ἐσπούδασεν εἰς τὰς Ἀθήνας καί, νεώτατος ἀκόμη,

ἔγινε γνωστός ὡς χορικός ποιητής. Ἐπανελθὼν εἰς τὰς Θήβας παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα ἀδρανῆς, διότι αἱ Θῆβαι εἶχον ταχθῆ ὑπὲρ τῶν Μήδων, ἣ δὲ πανελληνίως δόξα ἐστεφάνωνε τότε τὸν Σιμωνίδην, τὸν ὑμνητὴν τῶν ἑλληνικῶν ἀγώνων. Ἄλλ' ἡ ἑλληνικὴ του ψυχῆ γρήγορα τὸν ὤθησε νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν καὶ συγκεκνημένος ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν νικην κατὰ τῶν Περσῶν ἐξύμνησε τὴν δόξαν τῶν Ἀθηναίων καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθηναῖοι τότε ἐτίμησαν ἐξαιρετικῶς τὸν ποιητὴν, ἣ δὲ φήμη του διεδόθη πανταχοῦ. Φιλοξενεῖται ἤδη ὑπὸ πολλῶν ἡγεμονικῶν αὐλῶν καὶ πλείστον ἐπιφανῶν οἰκῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἰδιαιτέρως ἐδοξάσθη ὁ Πίνδαρος ὡς ἄριστος μουσικὸς καὶ ὑμνητὴς τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων, οἱ δὲ σωζόμενοι 45 ἐπίνικοι πρὸς τιμὴν νικητῶν ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος μαρτυροῦν τὴν πανελλήνιον φήμην του. Ἐτιμήθη ἐπίσης καὶ ὡς θρησκευτικὸς ποιητής, αἱ δὲ διάφοροι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὸν ἀνέθετον τὴν σύνθεσιν ὕμνων καὶ παιάνων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ ποικίλα ἄλλα εἶδη ποιημάτων συνέθεσε. Ὅλα τὰ ποιητικὰ του δημιουργήματα συνεκεντρώθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων θαυμαστῶν του εἰς 17 βιβλία. Ἐκ τούτων ἐσώθησαν μόνον τέσσαρα, τὰ περιέχοντα τοὺς ἐπίνικους. Ἀπὸ τὰ ἄλλα μόνον ἀποσπάσματα ἔχομεν τῶν διαφόρων ποιητικῶν εἰδῶν, ἱκανὰ ὅμως νὰ ἐπισφραγίσουν τὴν δόξαν του.

83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος).

α) **Στ. 1-6. θεόδματος** (θεὸς-δέμω = κτίζω) θεόκτιστος (ἡ νῆσος Δῆλος).— **λιπαροπλόκαμος** ἣ ἔχουσα λαμπροὺς πλοκάμους (ὠραιοπλέξουδη).— **ἡμεροέστατον** ποθητότατον (ἐκ τούτου ἡ δοτ. **παιδεσσι**).— **ἔρνος** βλαστάρι.— **ἀκίνητος** ἄσειστος, στερεός.— **τέρας** θαῦμα.— **ἄν** = ἦν.— **κικλήσκεισιν** (αἰολ. θαμιστ. τύπος) = **καλοῦσιν**.— **τηλέφαντος** (**τῆλε-φαίνομαι**) ὁ μακρόθεν φαινόμενος.— **κυανέα χθῶν** θάλασσα.

Στ. 7-14. τὸ πάροιθε πρότερον.— **ἦν φορητὰ** ἐφέρετο, ἔπλεεν (ἀνά τὴν θάλασσαν).— **ῥιπαῖσιν**, ποιητ. αἷτιον (ῥιπή = ὄρμη).— **ἄΚοιογενῆς** ἡ κόρη τοῦ Κοίου (ἡ Λητώ).— **αἱ ὠδίνες** οἱ πόνοι (τοῦ τοκετοῦ).— **ἀγχίτοκος** ἐτοιμόγεννος.— **θυῖω** (**θύω**) **μαίνομαι**, ὑποφέρω (= ὅταν ὑποφέρουσα ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ ἐπικειμένου τοκετοῦ...).

ἐπέβα νιν ἐπάτησεν ἐπ' αὐτῆς (τῆς Δήλου).—**δὴ τότε** τότε πλέον.—**ὄρθαί... κίονες** κατακόρυφοι κίονες.—**ἀπώρουσαν** ἐξεπετάχθησαν (τοῦ ἀποροῦ ἀναπηδῶ).—**πρέμνον** ρίζα, πυθμὴν τῆς θαλάσσης (: **πρέμνων χθονίων** ἀπὸ τὰ ἐγκατα τῆς θαλάσσης).—**ἄν δὲ σχέθον** (= **ἀνέσχεθον δὲ**) καὶ ἐκράτησαν ἐπάνω τους.—**πέτραν** τὴν βραχύδη νῆσον.—**ἀδαμαντοπέδιλοι** (**κίονες**) ἔχοντες ἀδαμαντίνην (στερεὰν) βάσιν.—**τεκοῖσ'** = **τεκοῦσα**.—**ἐπόψατο** (ποιητ. ἀόρ. τοῦ **ἐφορῶ**) ἠτύχησε νὰ ἴδῃ.—**ἡ γέγνα** τὰ τέκνα.

β) Τὸ παρὸν προσόδιον συνέθεσεν ὁ Πίνδαρος κατὰ παραγγελίαν τῶν Κείων, ἄδεται δὲ ὑπὸ χοροῦ Κείων προσερχομένων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. (Περὶ προσοδίου βλ. εἰς σχόλια ποιήματος 80 (2), σελ. 135).

Στ. 2. ἔρνος (βλαστὸς) λέγεται ἡ Δήλος ὡς «βλαστήσασα» ἐκ τῆς θαλάσσης.—**παίδεσσι Λατοῦς**, βλ. Θεόγνιδος «Εἰς Ἀπόλλωνα» (σελ. 98).

Στ. 7. ἦν τὸ πάροιθε **φορητὰ**: ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ Δήλος ἦτο πλωτὴ, ἀλλὰ κατέστη ἀκίνητος, ἀφ' ὅτου ἡ Λητὼ ἐγέννησεν ἐκεῖ τὰ δίδυμα τέκνα τῆς· διὰ τοῦτο καὶ ἐν στ. 3 ὀνομάζει αὐτὴν **ἀκίνητον τέρας** (ἀκλόνητον θαῦμα).

Στ. 9. **Κοιογενής**: ἡ Λητὼ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Τιτανίδος Φοίβης.

—**Προσέξατε τὰς μεταφοράς, τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ποιητικὰ σύνθετα**: (διὰ τὰ τελευταῖα βλ. «Σαλαμίνα», εἰς σημειώσεις, σελ. 89 στ. 6).

84 (2). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.

α) **Στ. 1-5.** ἴδετε, ἐπιβλέψατε (λέγει πρὸς τοὺς θεοὺς ὁ Πίνδαρος παρερχόμενος ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χοροῦ).—**ἐν** = εἰς πρὸς.—**ἐπὶ τε πέμπετε** καὶ πέμπετε ἐπ' αὐτόν.—**κλυτὰν χάριν** τὴν θεῖαν χάριν σας.—**πολύβατος** παλυπάτητος, πολυσύχναστος.—**οἷ τε = οἷ**.—**ὄμφαλὸς** κέντρον τῆς πόλεως.—**θυοίεις** εὐώδης, μοσχοβολισμένος (ἀπὸ τὰ θυμιάματα).—**οἰχνέω** συχνάζω, ἐπισκέπτομαι συχὰ (τοῦ αὐτοῦ θέμ. μὲ τὸ **οἰχομαι**).—**πανδαίδαλος** κατὰτεχνος, κατεσκευασμένος μὲ τέχνην· ἐκ θεμ. τοῦ ρ. **δαιδάλλω** (= διακοσμῶ, ἐπέξε-

γάζομαι τεχνικῶς), ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου Δαιδάλου, συμβολίζοντις τὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν κατασκευὴν τεχνικῶν ἔργων.

Στ. 6 - 12. ἰόδετος πλεγμένος ἀπὸ ἴα («μενεξεδοπλεγμένος» κατὰ Βουτιερίδην).—**λάχετε** δεχθῆτε.—**ἐαρίδρεπτος** ὁ κατὰ τὸ ἔαρ δρεπόμενος («ἀνοιξιάτικος» Βουτ.).—**λοιβὰ** σπονδῆ, προσφορά (πρὸς τοὺς θεοὺς).—**Διόθεν** κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Διός.—**ἀγλαΐα** λαμπρότης: **σὺν ἀγλαΐᾳ...ἀοιδᾶν** = μετὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ᾠδῶν (μετὰ τὰ χαρούμενα τραγούδια μου).—**πορευθέντ(α)** ὑποκ. **μέ.**—**δεύτερον** διὰ δευτέραν φοράν.—**κισσοδέτας** (ὁ Διόνυσος) κισσοσπεφανωμένος (ἡ σειρά: ἴδετέ με πορευθέντα δεύτερον σὺν ἀγλαΐᾳ ἀοιδᾶν ἐπὶ κισσοδέταν θεόν).—**Βρόμιος, Ἐριβόας**: μετὰ τὰ ἐπίθετα ταῦτα προσηγόρευον τὸν Διόνυσον ὡς θεὸν τῆς εὐθυμίας, ἡ ὁποία συνήθως ἐκδηλοῦται θορυβωδῶς: **βρόμιος** = θορυβώδης ἐκ τοῦ **βρόμος** = κρότος, πάταγος. **ἐριβόας** = ὁ ἰσχυρῶς βοῶν, ἐκ τοῦ **ἐριβοάω**.—**μελπόμεν** (κυρίως τελικ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ **πορευθέντα**) = διὰ τὰ ψάλω.—**γόνος υἱός.**—**ὑπάτων πατέρων**, τοῦ Διός.—**γυναικῶν Καδμειᾶν** (= Θηβαίδων), τῆς Σεμέλης (πληθυντικοὶ μεγαλοπρεπείας).

Στ. 13 - 18. ἐναργῆς ὀλοφάνερος.—**σάματα** σημεῖα, προμνηύματα.—**τέλεα** αἱ τελεταί, αἱ (ἐαριναὶ Διονυσιακαὶ) ἑορταί.—**οὐ λανθάνει**, ἐν. **ἡμᾶς**, τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἑορτάζοντας ἡ σειρά: **ἐναργέα σάματα τελέων οὐ λανθάνει ἡμᾶς** = τὰ ὀλοφάνερα προμνηύματα τῶν ἐαρινῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου δὲν μᾶς ξεφεύγουν (διότι βλέπομεν τὴν ἐαρινὴν ὄψιν τῆς φύσεως).—**φοινικοέανος** κοκκινόπεπλος (ἐκ τοῦ **φοῖνιξ** = κόκκινος καὶ **έανός** = πέπλος), ἐπιθ. τῶν **Ἐρῶν**.—**οἰχθέντος** = ἀνοιχθέντος.—**ἐπάγησιν** ἐπιφέρωσιν (αὐταί, αἱ Ἐρῶν) ἡ σειρά: **ὁπότε οἰχθέντος θαλάμου φοινικοέανων Ἐρῶν ἐπάγησιν εὐδομον ἔαρ**.—**νεκτάερος** θεῖος, εὐώδης (ἐκ τοῦ **νέκταρ** = τὸ ποτὸν τῶν θεῶν).—**βάλλεται** ρίπτονται, ἐκσφενδονίζονται.—**ἄμβροτος** ἀθάνατος ἐπ' **ἄμβρόταν χθόνα** ἐπὶ τῆς ἀθανάτου (τῆς ἀγῆραστου) γῆς.—**ἐράτος** ποθητός, εὐχάριστος.—**φόβη** φύλλωμα, ἀνοθεδέσμαι.—**κόμισαι** μείγνυται περιπλέκονται μετὰ τὴν κόμην, στεφανώθουν τὴν κεφαλὴν.—**ἀχεῖτε** (= **ἠχεῖτε**) ὑμνεῖτε.—**ὄμφαι** μελέων μελαδικαὶ φωναί, ἄσματα τοῦ χοροῦ (κυρίως **ὄμφη** = φωνὴ τοῦ μαντείου).—**σὺν αὐλοῖς** μετὰ συνοδείαν αὐλῶν.—**Σεμέλαν**, τὴν μητέρα τοῦ

Διονύσου.—**ἐλικάμπυξ** ἡ φέρουσα στρογγύλον διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

β) Ὁ παρῶν διθύραμβος συνετέθη ὑπὸ τοῦ Πίνδαρου ἕως ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν «*Μεγάλων Διονυσίων*», διεσώθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου Ἀλικαρνασσεύς, ὁ ὁποῖος περιέλαβε τοῦτον εἰς τὸ ἔργον του «*Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων*». — (Περὶ τοῦ Διθύραμβου βλέπε εἰς σελ. 137).

Στ. 1. ἴδετ' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι. ὁ Πίνδαρος ἀρχίζει τὸ ἄσμα του ἐπικαλούμενος τὴν χάριν τῶν Ὀλυμπίων, ἐνῶ μετὰ τοῦ χοροῦ παρέρχεται ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν.

Στ. 3. ὀμφαλός τοῦ ἄστεως ἦτο ἡ ἀγορὰ (τὸ κέντρον τῆς πόλεως), ὅπου καὶ ὁ βωμὸς τῶν 12 θεῶν, ὁ ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου. Ὀνομάζει αὐτὸν **πολύβατον**, διότι ἐκεῖ συνήρχοντο τὰ πλήθη τῶν Ἀθηναίων.

Στ. 5. πανδαίδαλος (κατάτεχος), διότι ἡ ἀγορὰ ἦτο κεκοσμημένη μὲ διάφορα ἔργα τέχνης, ἀγάλματα κτλ. Διὰ τοῦτο καὶ **εὐκλεῆς** (συγκεντρώνουσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τὴν δόξαν τοῦ ἄστεως).— **κισσοδέταν θεόν.** ὁ Διόνυσος παρίστατο κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων κισσοστεφάνωτος· ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἄμπελος ἦσαν ἱερὰ φυτὰ τοῦ Διονύσου.

Στ. 11. γόνον κτλ. Ὁ Διόνυσος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης. Ὁ Ζεὺς ὀνομάζεται ὑπάτος πατήρ (κατὰ τὸν Ὅμηρον εἶναι «ὁ ὑπάτος κρειόντων» καὶ «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε»). Ἡ Σεμέλη ἦτο κόρη τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας.

Στ. 14. Αἶ Ὄραι (π ρ ο σ ω π ο π ο ι ο ὕ σ α ι τὰς ἐναλλαγὰς τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους) κατὰ τὴν μυθολ. παράδοσιν ἦσαν κεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ θαλάμου των· αἱ θύραι τούτου ἤνοιγον κατὰ τὴν ἐναρξιν ἐκάστης ἐποχῆς, αἱ δὲ Ὄραι ἐξήρχοντο συνοδεύουσαι τὴν νέαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ ἐγκαθιστῶσαι αὐτὴν ἐπὶ τῆς φύσεως. Κατὰ τὴν ἄνοιξιν αἱ Ὄραι εἶναι κοκκινόπεπλοι συμβολίζουσαι τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῆς γῆς, καλυπτομένης ἀπὸ κοκκινόχρωμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄνθη.

Τὸ ποίημα εἶναι κατάμεστον ἀπὸ μεταφορᾶς, περιφράσεις, ἀντωνομασίας, κοσμητικὰ ἐπίθετα, ποιητικὰ σύνθετα καὶ εἰκόνας.

—*Νὰ εὐρεθοῦν, ν' ἀναλυθοῦν καὶ ν' ἀξιολογηθοῦν. Προσέξτε τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὕφους καὶ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκφράζεται ἡ ἐνθουσιαστικὴ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ.*

85 (3). **Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τῶν Ἀθηνῶν.**
(Ἀπόσπασμα)

α) ταῖ αἰ (ἄρθρ.).—**λιπαρὸς** περίλαμπρος.—**ιοστέφανος** στεφανωμένος με ἰα.—**αἰδιμος** πολυύμνητος (ἐκ τοῦ αἰοιδῆ).—**δαιμόνιος** θεῖος, θεσπέσιος (**δαίμων** = θεός, θεῖον πνεῦμα).—**ᾄθι** ὄπου.—**ἐβάλλοντο** ἐθεμελίωσαν, ἐστερέωσαν.—**φαινός** φωτεινός, ἀκτινοβόλος.—**κρηπίς** βάσις, θεμέλιον.

β) Μολονότι ἡ πατρὶς τοῦ ποιητοῦ «ἐμήδισεν», ὁ Πίνδαρος δὲν ἔμεινεν ἀσυγκίνητος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν. Ὑμεῖ λοιπὸν ἐν διθυράμβῳ τὴν συμβολὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν νίκην τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας.

Στ. 2. Ἑλλάδος ἔρεισμα, διατί;

Στ. 3. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον λείπει μέγα τμήμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Πίνδ. ἐξήγει ἕως διατί ὀνομάζει τὰς Ἀθήνας «Ἑλλάδος ἔρεισμα».

84 (4). **Παιὰν ἐπὶ τῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου.**

α) **Στ. 1 - 6.** **πολύσκοπος** ὁ πολλὰ ἐξετάζων, ὁ ἐπιβλέπων τὰ πάντα.—**μήσαι**, μελ. τοῦ **μήδομαι** σχεδιάζω, μηχανεύομαι.—**μᾶτερ ὀμμάτων** τροφὴ τῆς ὀράσεως, πηγὴ τοῦ φωτός («σὺ τῶν ματιῶν ἡ μάνα» κατὰ Σ. Μενάρδον).—**ἐν ἀμέρᾳ** κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐνῶ εἶναι ἡμέρα.—**κλέπτομαι** ἐξαφανίζομαι, σβήνω.—**ἔθηκας** ἔκαμες.—**ἀμάχανος** ἀνίσχυρος.—**ἰσχύς** ἡ σωματικὴ δύναμις.—**σοφίας ὁδός** (περίφρασις) σοφία, νοῦς.—**ἐπίσκοτος** σκοτεινός.—**ἐπίσκοτον** ἀστραπὸν σκοτεινὸν μονοπάτι (πρὸς τὸ ὁποῖον δηλ. ἐτράπη ὁ ἥλιος ἐκφυγῶν ἀπὸ τὸν κανονικὸν φωτεινὸν δρόμον του).—**ἐσσυμένα** μτχ. πρκμ. τοῦ **σεύομαι** κινεῖσθαι ταχέως, ἐκτρέπομαι.—**ἐλαύνω** (μτβτ.) φέρω.—**νεώτερον** εἰς παρομοίας ἐκφράσεις σημαίνει: κακόν.—**πάρος** προηγουμένως ἢ πάρος, β' ὄρ. συγκρ. πρὸς **τὸ νεώτερον** (: προμηγύεις κανένα κακόν, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε προηγουμένως;).

Στ. 7 - 10. **Πρὸς Διὸς** δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ.—**ἵπποσῶα** (θηλ. τοῦ) **ἵπποσῶας** ἡ δίδουσα δρόμον εἰς τοὺς ἵππους (ἐκ τοῦ ἵππος καὶ σεύω = κινῶ).—**θοός** ὁ ταχύπους: **θοάς**, θηλ. αἰτ. πληθ. εἰς τὸ ἵππους ἐκ τοῦ ἵπποσῶα (: ἡ κινεῖσα ταχύποδας ἵππους).—**ἀπήμων** ἄλυπος (**ἀ-πῆμα**).—**ἄλβος** εὐτυχία (εἰς **ἄλβον**, δηλοῖ ἀποτέλεσμα: ὥστε νὰ ἐπέλθῃ εὐτυχία, πρὸς εὐτυχίαν).—**τράπιο** (δηλοῖ εὐχὴν) εἶθε νὰ τραπῆς, νὰ ἀκολουθήσῃ πλέον τὴν κανονικὴν τροχίαν σου (ὥστε νὰ φέρῃς εἰς τὰς Θή-

βας κάποιαν καλήν εὐτυχίαν).— **πάγκοινων** κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, παγκόσμιον.— **τέρας** θαῦμα.

Στ. 11 - 21. ἤρ(α) ἄραγε.— **ἀτασθαλία** ἀμαρτία.— **κοτεσσαμένα**, τοῦ **κοτέω** ὀργίζομαι, μνησικακῶ.— **πάμπαν** καθ' ὀλοκληρίαν.— **ἐξαιρέω** ἐξαφανίζω.— **αἰὼν** ἡ ζωὴ, ὁ κόσμος.— **ἀγνὸν** ἀμόλυντον.— **σᾶμα** προμήνυμα.— **καρποῦ φθίσις** σιτοδεία, λιμός.— **νιφετὸς** χιονοθύελλα, ὁ χιονιάς.— **σθένος νιφετοῦ** σφοδρότης χιονοθύελλης.— **ὑπέρφατος** ἀνώτερος περιγραφῆς, πρωτοφανής.— **οὐλόμενος** κατηραμένος.— **κενέωσις** κένωσις, ἀδειασμα· **πόντου κενέωσις** κατακλυσμὸς τῆς θαλάσσης.— **ἄρ(α)** ἴσως.— **ἄμ πέδον** ἀνά τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.— **παγετὸς χθονὸς** ψῦξις τῆς γῆς.— **νότιος** ὑγρὸς, βροχερός.— **ζάκοτος** λίαν ὠργισμένος, λυσσώδης (ἐκ τοῦ ἐπιτατ. **ζα** καὶ **κοτέω**).— (**θέρος**) **ρέον** ἔχον βροχάς.— **κατακλύσαισα** (δωρ.) ἀφοῦ πνίξης μὲ κατακλυσμὸν.— **θήσεις** θά κάμης, θά δημιουργήσης—**οὐδὲν ὄ,τι** οὐδόλως δι' ὅ,τι (: οὐδόλως θρηνώ δι' ὅ,τι θά πάθω μαζί μὲ ὅλους).

β) Ὁ παρὼν **παιᾶν** (βλ. σελ. 135 περὶ παιᾶνος) ἐψάλη πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τῇ σχεδὸν ὀλικῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου, ἡ ὁποία συνέβη τὴν 30 Ἀπριλίου 463 π.Χ., ὥραν 2 μ.μ. Ἡ ἐκλειψίς τοῦ ἡλίου ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνὸς προκαλῶν πανικόν. Ὁ Πίνδαρος ἐκφράζει τοὺς φόβους του μὲ τοὺς στίχους του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μουσικὴν καὶ μὲ τὰ κινήματα τοῦ χοροῦ, ὁ ὁποῖος στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ψάλλει.

Στ. 1. Ἀκτὶς ἀελίου (κατὰ συνεκδοχὴν) ἀντί: ἀκτινοβόλε ἥλιε. (Ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὴν «Ἀντιγόνην» στ. 100 ἔχει τὴν ἰδίαν φράσιν. Καὶ ὁ Χορτάτζης εἰς τὴν «Ἐρωφίλην» λέγει «Ἀκτίνα τ' οὐρανοῦ χαριτωμένη»).

Στ. 7. ἵπποσά θοάς, ἐφαντάζοντο, ὅτι ὁ ἥλιος ἐπέβαινε τεθρίπτου ἄρματος. (Βλ. καὶ εἰς σελ. 131, στ. 3, εἰς λέξιν **δέπας**).

Στ. 19 - 20. ἡ γαῖαν κατακλύσαισα κτλ. ὅπως ἔγινεν ἐπὶ Δευκαλίωνος, ὅτε διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐξηφανίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ἐδημιουργήθη νέον διὰ λίθων, τοὺς ὁποίους ἔρριπτον ὀπισθέν των οἱ διασωθέντες Δευκαλίων καὶ Πύρρα.

—Τὶ ἐκφράζουν αἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις τῶν στίχων 1-5 καὶ 11-20; Ποῖον νόημα ἐγκλείει ὁ τελευταῖος στίχος; Ποῖα τὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιήματος;

'Επίνικος (βλ. σελ. 139) διὰ τοῦ ὁποίου ὑμνεῖται ὁ νέος (ὁ παῖς) 'Ασωπίχος, υἱὸς τοῦ Κλεοδάμου ἐξ 'Ορχομενοῦ τῆς Βοιωτίας, νικήσας ἀγῶνα σταδίου (σταδιεύς, σταδιοδρόμος). Στάδιον ἦτο ἀπλοῦς δρόμος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος τοῦ στίβου, 192 μ.

α) **Στ. 1 - 10. Καφισίων**, τοῦ Κηφισοῦ τῆς Βοιωτίας.—**λαχοῖσαι** (λαχοῦσαι), με γεν. : διὰ κλήρου λαβοῦσαι.—**ταί τε** καὶ αἱ ὁποῖαι.—**ναίω** κατοικῶ.—**καλλίπωλος** ἡ τρέφουσα ὠραίους ἵππους, εὐίππος.—**ἔδρα** χώρα.—**λιπαρὸς** περιλαμπρὸς (ἐδῶ : πλούσιος)· ἡ γεν. εἰς τὸ 'Ερχομενοῦ (= 'Ορχομενοῦ).—**αἰδιδιμος** πολυῦμνητος.—**παλαίγονος** παλαιός, ἀρχαῖος.—**Μινυᾶν** γεν. πλ. (Μινυαί οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τοῦ 'Ορχομενοῦ).—**ἐπίσκοποι** προστάτιδες.—**κλυτ' (ε)** εἰσακούσατε.—**ἀνεται**, γ' ἐν. παθ. τοῦ ἄνω (καὶ ἄνυμι καὶ ἀνύτω) φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω (: πάντα ἀνεται ὅλα κατορθώνονται).—**βροτοῖς**, ποιητ. αἴτιον.—**εἰ σοφὸς** κτλ., ἐπεξήγησις εἰς τὸ **τερπνὰ καὶ γλυκέα** (δηλ. ἐὰν κανεὶς θὰ γίνῃ σοφὸς κτλ.).—**ἀγλαός**, ἐδῶ : ἔνδοξος (τὸ νόημα : με τὴν βοήθειάν σας λαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι ὅλα τὰ τερπνὰ καὶ γλυκέα χαρίσματα, ὅπως εἶναι ἡ σοφία, τὸ κάλλος, ἡ δόξα).

Στ. 11 - 17. σεμνᾶν, γεν. πληθ.—**ἄτερ** (με γεν.) ἄνευ.—**κοιρανέοντι**, γ' πληθ. τοῦ **κοιρανέω** κυβερνῶ, διακοσμῶ (ἐκ τοῦ **κοίρανος** = ἄρχων).—**δαῖς** (γεν. **δαιτὸς**) γεῦμα συμπόσιον.—**ταμίας** οἰκονόμος, ὁ διευθύνων καὶ ἐπιμελούμενος τινός· (**ταμιαί**, κτηγρμ. : αἱ Χάριτες φροντίζουν δι' ὅλα).—**θέμεναι** (μτχ. ἐπιθ.) αἱ ὁποῖαι ἔθεσαν, ἔστησαν.—**θρόνους** (ἀντικ. τοῦ **θέμεναι**) τοὺς θρόνους των.—**αἰένας** αἰώνιος.—**σέβοντι** (= **σέβουσι**) σέβονται.—**τιμὰ** ἐξουσία.

Στ. 19 - 35. πότνια σεβαστή.—**φιλησίμολπος** ἡ ἀγαπῶσα τὴν χορῳδίαν.—**ἐπακοέω** ἐπακούω, εἰσακούω (**ἐπακοοῖτε**, εὐκτ. εὐχετική).—**ἔρασίμολπος**, συνώνυμον τοῦ **φιλησίμολπος**.—**Εἰδοῖσα** (**ἰδοῦσα**), χάριν τοῦ μέτρου ἀναφέρεται πρὸς τὴν τελευταίαν, ἀντὶ **ἰδοῦσαι** : ἐπὶ τῇ θέα ... —**κῶμος** ἐπινίκιος πομπή.—**ἐπ' εὐμενεῖ τύχῃ** διὰ τὸ εὐτυχὲς γεγονός.—**κοῦφα βιβῶντα** βαίνοντα με ἑλαφρὰ βήματα (**βιβᾶω** καὶ **βίβημι** = βαίνω).—(**ἐν**) **Λυδῶ** τρόπῳ με **λυδικὴν** ἀρμονίαν.—**ἐν μελέταις τ'** καὶ με ἐπιμελελημένους στίχους.—**αἰείδων**

ὕμνων, ἵνα ὑμνήσω.— **ἔμολον** ἤλθον (α' πρόσ. διότι ὀμιλεῖ δια τοῦ χοροῦ)· τὸ **ἔμολον** ἄορ. β' τοῦ **βλώσκω** ἔρχομαι, πηγαίνω.— **οὐνεκα** ἐπειδή.— **᾽Ολυμπιονίκος**, κτργμ. (εἶναι ᾽Ολυμπιονίκης).— **ἅ Μινύεια** (πόλις), δηλ. ὁ ᾽Ορχομενός.— **σεῦ ἕκατι** ἐξ αἰτίας σου (μὲ τὴν βοήθειαν ὑμῶν τῶν Χαρίτων).— **μελαντειχῆς** ὁ ἔχων μαύρους τοίχους, ὁ σκοτεινός.— **Γαχοῖ** (**Ἄχοῖ**, **Ἡχοῖ**), κλητ. : σὺ ὦ Ἡχώ.— **πατρί**, εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ ᾽Ασωπίχου (δηλ. εἰς τὸν Κλεόδαμον).— **κλυτὸς** ἔνδοξος, περίφημος.— **φέροισα** (**φέρουσα**) ἵνα φέρῃς.— **ἄφρα**... **εἴπης**, ἐπεξηγήσεις εἰς τὸ **ἄγγελίαν**.— **υἰόν**, προληπτ. ἀντί : **ὅτι** **Γοι υἱός**...— **νέαν χαίταν** τὴν νεανικὴν του κόμην.— **παρ' εὐδόξοις κόλποις Πίσσης**, εἰς τὴν ἔνδοξον κοιλάδα τῆς Πίσσης (ὑπὸ τὸ Κρόνιον ὄρος, ὅπου ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες).— **πτεροῖσι κυδίμων ἀέθλων** (οὐδ.) μὲ τὰ πτερὰ τῶν ἐνδόξων ἐπάθλων, δηλ. μὲ τὰς ταινίας τὰς κρεμαμέναις ἐκατέρωθεν τῶν ἐνδόξων ἐξ ἐλαίας στεφάνων· **κύδιμος** ἔνδοξος.

β) Ὁ ὕμνος ἀπευθύνεται πρὸς τὰς τρεῖς Χάριτας, *Ἄγλαϊαν, Εὐφροσύνην καὶ Θαλίαν*, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυνομῆς. Αἱ Χάριτες ἦσαν ἡλιακαὶ θεότητες, ἐξωραϊζουσαι τὴν φύσιν, φαιδρύνουσαι τὰ ἔμψυχα ὄντα καὶ ἐπιδαψιδεύουσαι πλούσια δῶρα εἰς τὸν ἄνθρωπον (σοφίαν, κάλλος, δόξαν κ.τ.λ.).

Στ. 1. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι· εἰς τὸν παλαιὸν ᾽Ορχομενόν, πλησίον τοῦ Βοιωτικοῦ Κηφισοῦ, ὑπῆρχεν ἀρχαιότατον ἱερὸν τῶν Χαρίτων, αἱ ὁποῖαι ἐκεῖ ἐτιμῶντο ἰδιαζόντως.

Στ. 2. καλλίπωλος· διότι ἡ Βοιωτία ἐφημιζετο διὰ τοὺς ἵππους, τοὺς ὁποίους ἔτρεφε.

Στ. 5. Εἰς ᾽Ορχομενὸν κατόικουν παλαιότερον οἱ Μινύαι· οὗτοι κατῆλθον ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Μινύαν καὶ ἔδρυσαν τὸ κράτος τῶν Μινυῶν μὲ πρωτεύουσαν τὸν ᾽Ορχομενόν, προώδευσαν δὲ καὶ ἐπλούτησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου.

Στ. 25. Λυδῶ τρώψω· ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ μουσικὴ εἶχεν ἐξ ἀρμονίας : δ ω ρ ι κ ῆ ν , φ ρ υ γ ι κ ῆ ν , λ υ δ ι κ ῆ ν , α ἰ ο λ ι κ ῆ ν , ἰ ω ν ι κ ῆ ν καὶ μ ι ξ ο λ υ δ ι κ ῆ ν· ἐκ τούτων ἡ λ υ δ ι κ ῆ ἤτο ἀπαλωτέρα καὶ γλυκυτέρα τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο δὲ ἤρμοζε περισσότερον εἰς ὕμνον τῶν Χαρίτων.

Στ. 30. Ἡχώ· οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληγες π ρ ο σ ω π ο π ο ι ῆ σ α ν τ ε ς

καὶ τὴν ἡχώ ἔπλασαν περὶ αὐτῆς πολλοὺς μύθους. Κατὰ τὸν ἐπικρατέστερον ἢ Ἡχώ ἦτο ὠραιότατη Νύμφη γαλουχηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπὸ τῶν ἄλλων νυμφῶν, ἐκπαιδευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν Μουσῶν εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἄσματος, τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς σύριγγος. Ἐπειδὴ ὅμως περιεφρονήθη ὑπὸ τοῦ Ναρκίσσου, καταφεύγει εἰς τὰ βάθη τῶν μονήρων ἄντρων, διὰ ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἐντροπὴν τῆς, ἐκεῖ δὲ ἡ λύπη καὶ ἡ ὀργὴ τὴν κατάβαλλον: τὸ σῶμά τῆς τήκεται, τὸ αἷμά τῆς ἐξατμίζεται· μόνον ἡ φωνὴ καὶ τὰ ὄσῳ τῆς ἀπομένουν. Καὶ ἡ μὲν φωνὴ διετηρήθη· τὰ ὄσῳ τῆς ὅμως ἔλαβον μορφὴν βράχου. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὴν βλέπουν πλέον ἐπὶ τῶν ὄρέων, ἀλλ' ἀπὸ τὰ βαθέα σπήλαια, ἔνθα κρύπτεται, ἀπαντᾷ ἀκόμη πρὸς τοὺς καλοῦντας αὐτὴν (Ovid. Metam. III, 342).

Ἡ Ἡχώ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διαβιβάζῃ — ὅπως καὶ ἡ Φῆμη — μακρυνὰς ἀγγελίας· ὁ ἀντίλαλος τῆς ἐπινικίου ἑορτῆς δύναται, κατὰ τὸν ποιητὴν, νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τοῦ Ἄδου, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ τὸ ἄγγελμα τῆς νίκης τοῦ υἱοῦ του.

— Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Πινδάρου; Ὁμοιότητες καὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διδαχθέντων εἰδῶν τῆς χορικῆς ποιήσεως: (προσόδιον, διθύραμβος, παιάν, ἐπίνικος).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ὁ γραπτὸς λόγος εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα	5
2. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς λυρικῆς ποιήσεως	6
3. Εἶδη τῆς λυρικῆς ποιήσεως	7
4. Α'. Ἐλεγειακὴ ποιήσις	7
5. Β'. Ἰαμβικὴ ποιήσις	8
6. Γ'. Μελικὴ ποιήσις	9
7. Δ'. Χορικὴ ποιήσις	9
8. Διαλεκτικαὶ διαφοραὶ	10

Α'. ΕΛΕΓΓΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. Η ΕΛΕΓΓΙΑ

	Σελ.		Σελ.
	Κειμ.	Σημ.	Κειμ. Σημ.
ΚΑΛΛΙΝΟΣ			11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτὸν... 24 92
1. Πολεμικὸν σάλπισμα	15	77	ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ
ΤΥΡΤΑΙΟΣ			12. Συμπόσιον
2 (1). Ὑποθήκη	16	80	25 94
3 (2). Ὑποθήκη	17	82	ΘΕΟΓΝΙΣ
4 (3). Ἐμβατήριον	19	84	13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ			27 98
5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπίς	19	85	Ὑποθῆκαι εἰς Κύρνον :
6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρῆνοι	20	85	14 (2). Οὐδὲν φίλτερον πατρὸς
ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ			27 98
7 (1). Ἡ νεότης	20	86	15 (3). Ἦν δὲ κακοῖσι συμμί-
8 (2). Τὸ γῆρας	21	87	σῆγης
ΣΟΛΩΝ			28 99
9 (1). Σαλαμίς	22	88	16 (4). Ὁ διπρόσωπος φίλος..
10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους	22	90	28 99
			17 (5). Εὐλικρίνεια
			28 100
			18 (6). Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος
			29 100
			19 (7). Ἡ πενία
			29 101
			20 (8). Ἡ ἐλπίς
			29 101
			ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)
			21. Ὑποθῆκαι εἰς νέον
			30 102

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

		Σελ.		Σελ.
	ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ	Κεim. Σημ.		Κεim. Σημ.
22 (1).	Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους Ἀθηναίους	32	34 (4).	Εἰς ἀπολέσαντα χρυσόν, καὶ εὐρόντα βρόχον.
		103		35 106
23 (2).	Εἰς Θερμοπύλας	32		ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ
24 (3).	Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις	32	35.	Εἰς Εὐριπίδην
		104		35 107
25 (4).	Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου	33		ΑΝΑΚΡΕΩΝ
		104	36.	Ἡ μυκωμένη βούς
26 (5).	Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους.	33		ΦΙΛΙΠΠΟΣ
27 (6).	Εἰς πεσόντας ἥρωας.	33	37.	Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία
28 (7).	Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας	33		ΠΑΛΛΑΔΑΣ
		105	38.	Συμβουλή πρὸς ὑπομονὴν
29 (8).	Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέοντα Ρόδιον	34		ΑΔΕΣΠΟΤΑ
		105	39.	Εἰς νεαρὰν παρθένον
30 (9).	Εὐτράπελον ἀφιέρωμα	34	40.	Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.
	ΠΛΑΤΩΝ			37 108
31 (1).	Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἑρετριεῖς	34	41.	Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν
		106		37 108
32 (2).	Εἰς φίλον τοῦ οὐρανοφίδην μετὰ θάνατον.	35	42.	Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν
		106		38 109
33 (3).	Εἰς Σαπφῶ	35	43.	Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους
		106		39 109

B'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

		Σελ.		Σελ.
	ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κεim. Σημ.		Κεim. Σημ.
	α'. τρίμετρα		47 (4).	Ἐκ Θεῶν τὰ πάντα.
44 (1).	Περιγραφή τῆς Θάσου	41		42 111
45 (2).	Ἄδιαφορία διὰ τὰ ἐγκόσμια	41	48 (5).	Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας
		110		42 112
	β'. τετράμετρα		49 (6).	Τὰ πάντα πιθανὰ
46 (3).	Ἡ Μεγαλαυχία.	44		42 112
		111		ΣΟΛΩΝ
				α'. τρίμετρα
			50 (1).	Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθε-

	Σελ.		Σελ.
	Κειμ.	Σημ.	Κειμ.
σίξ του	43	113	ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ) Κειμ. Σημ.
β'. τετράμετρα			52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρώπων
51 (2). Ἀφιλοκέρδεια	44	114	45 115
			53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν 46 116

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΗΣΙΣ

	Σημ.		Σελ.
	Κειμ.	Σημ.	Κειμ.
ΑΛΚΑΙΟΣ			
54 (1). Ἡ αἴθουσα τῶν ὄπλων 51 118			62 (4). Εἰς ὠραίαν κόρην ἀκό-
55 (2). Ἡ πόλις ἐν τρικυμίᾳ.. 51 119			μη ἀνύπανδρον
56 (3). Χαίρεκακία	52	120	55 124
57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χει-			63 (5). « Ὑπεροχὴ »
μῶνος	52	120	55 124
58 (5). Συμποσιακὸν ᾄσμα ... 52 120			64 (6). Ρέμβη
			55 124
ΣΑΠΦΩ			65 (7). Γαμβρός
59 (1). Ὁδὴ εἰς τὴν Ἀφροδί-			56 125
την	52	121	66 (8). Ὁ θυρωρὸς
60 (2). Ἡ Ξενιτεμένη φίλη ... 54 122			56 125
61 (3). Εἰς γυναῖκα ἄμουσον. 54 123			ΑΝΑΚΡΕΩΝ
			67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ
			συμπόσιον
			56 126
			68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος... 57 126
			69 (3). Γεροντικά παράπονα... 57 127

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.		Σελ.
	Κειμ.	Σημ.	Κειμ.
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ			
70. Ἀποσπάσματα	61	128	78 (5). Ἐπικρίσις ἐπιτυμβίου
ΑΛΚΜΑΝ			ἐπιγράμματος
71 (1). Νυκτερινὴ ἠρεμία ... 61 129			64 133
72 (2). Τὸ γῆρας	61	129	ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ			79 (1). Παιδὸν εἰς τὴν εἰρήνην 65 134
73. Νυκτερινὴ ἐπιστροφή τοῦ			80 (2). Μία ἡ ὁδὸς τῆς εὐτυ-
ἤλου	62	130	χίας
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)			65 135
74 (1). Ἐγκώμιον εἰς τοὺς πέ-			81 (3). Διθύραμβος (εἰς τὸν
σόντας ἐν Θερμοπύ-			Θησέα)
λαις	63	131	66 136
75 (2). Ἀσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα 63 132			82 (4). Ἐπίνικος Ἀργεῖω, Κεῖ-
76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου 64 132			ω παιδί, Πύκτη, Ἴσθμια 68 139
77 (4). Ἡ Ἀρετὴ	64	133	ΠΙΝΔΑΡΟΣ
			83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν
			τοῦ Ἀπόλλωνος) ... 69 140

	Σελ. Κειμ. Σημ.	Σελ. Κειμ. Σημ.
84 (2). Διθύραμβος (πρὸς τι- μὴν τοῦ Διονύσου)... 70 141		ψει τοῦ ἤλιου) 71 144
85 (3). Διθύραμβος (πρὸς τι- μὴν τῶν Ἀθηνῶν)... 71 144		87 (5). Ἐπίδικος εἰς Ὀλυμπι- ονίκην. — Ἀσωπίχῳ, Ὀρχομενίῳ παιδί, στα- διεῖ 72 146
86 (4). Παιᾶν (ἐπὶ τῇ ἐκλεί-		

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ. ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ ἐλήφθησαν :

1) Τὰ ὑπ' ἀριθ. 4, 5, 6, 27, 35, 36, 44, 45, 46, 50, 51, 56, 58, 63, 64, 65, 66, 69, 72, 78, 81 ποιήματα.

2) Αἱ ἀντίστοιχοι ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων.

Ἡ λοιπὴ ὕλη τοῦ παρόντος βιβλίου ἐλήφθη ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ. ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ.

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

Ἔκδοσις Θ', 1967 (III) — ΑΝΤ. 20.000 — ΣΥΜΒ. 1486/8-3-67 — 1490/10-3-67

Ἐκτύπωσις - Βιβλιοδοσεῖα : ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε Φιλαδελφείας 4 — ΑΘΗΝΑΙ

0020556693

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

